

12

UHŘÍNĚVES

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

Obora v Uhříněvsi – Transformace bývalé obory na lesopark v Praze-Uhříněves

Ústav:
15120 krajinářské architektury

Vedoucí práce, a konzultace:
Ing. Jitka Trevisan

Vypracovala:
Bc. Viktoriia Iakushina

ZS 2023/2024

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Viktoriia Iakushina

datum narození: 02.04.1996

akademický rok / semestr: 2023/ ZS

obor: Krajinářská architektura

ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury

vedoucí diplomové práce: Ing. Jitka Trevisan

téma diplomové práce:

Obora v Uhříněvsi – Transformace bývalé obory na lesopark v Praze-Uhříněves

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Diplomová práce se zaměřuje na návrh přeměny bývalé obory v Uhříněvsi na městský lesopark. Hlavním cílem projektu je vytvořit veřejný prostor, který bude efektivně sloužit jako místo pro volný čas a relaxaci pro obyvatele a návštěvníky této městské části.

Cíle této diplomové práce jsou následující:

- Ochrana, zachování a rozvoj přírodního prostředí.
- Integrace do městské struktury.
- Zohlednění historie místa a využití historických stop.
- Vytvoření atraktivního a funkčního místa pro klidnou rekreační činnost pro obyvatele a návštěvníky městské části Uhříněves.
- Zajištění ekologické udržitelnosti, včetně efektivního využití zdrojů a minimalizace negativního vlivu na životní prostředí.
- Podpora společenského a kulturního rozvoje s důrazem na ducha komunity.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Textová část:

Terminologie

Analýzy řešeného území

Rešerše

Anotace diplomové práce

Popis konceptu celkového řešení a popis návrhu

Popis dílčích částí v souladu s výkresovou částí

Výkresová část:

Situace širší vztahy 1:5000 - 1: 20000

Koncept 1:200 - 1:5000

Ostatní situace 1:200 - 1:5000

Řezy/řezopohledy 1:50 - 1:500

Detaily 1:5 - 1:50

Vizualizace návrhu

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Ideový model řešeného území nebo části území, Portfolio ve formátu A4 (2x), Poster (4x formát A1).

*konkrétní zadání programu a měřítka mohou být upřesněna v průběhu práce vedoucím DP. Měřítka výstupů mohou být přizpůsobena požadovaným formátům odevzdání

Datum a podpis studenta

21.09.2023 Iakushina

Datum a podpis vedoucího DP: 21.9.2023

Datum a podpis děkana FA ČVUT

I. Hlaváček

13 - 11 - 2023

registrováno studijním oddělením dne

21/ 9/ 23 Krug

<p>ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY</p>	
<p>AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Viktoriia Iakushina AR 2023/2024, ZS</p>	
<p>NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) OBORA V UHŘÍNĚVSI - TRANSFORMACE BÝVALÉ OBORY NA LESOPARK V PRAZE-UHŘÍNĚVES</p> <p>(AJ) NATURE RESERVE IN UHŘÍNĚVES - TRANSFORMATION OF THE FORMER NATURE RESERVE INTO A FOREST PARK IN PRAGUE - UHŘÍNĚVES</p>	
<p>JAZYK PRÁCE: ČESKÝ JAZYK</p>	
Vedoucí práce:	Ing. Jitka Trevisan Ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Ing. Štěpánka Endrle (Šmídová)
Klíčová slova (česká):	Praha, Uhříněves, lesopark, obora, obnova, transformace, parkový les, dětské hřiště, biokoridor, naučná stezka, stezka, atraktivnost
Anotace (česká):	Diplomová práce se zaměřuje na ochranu, zachování a rozvoj přírodního prostředí bývalé obory v Uhříněvsi, která byla transformována na lesopark s důrazem na jeho integraci do městské struktury a respektování historie místa. Hlavním cílem je vytvořit atraktivní a funkční lesopark pro klidnou rekreační činnost obyvatel a návštěvníků městské části Uhříněves. Práce klade důraz na ekologickou udržitelnost, efektivní využití zdrojů a minimalizaci negativního vlivu na životní prostředí. Podporuje také společenský a kulturní rozvoj s ohledem na posílení komunitního ducha. Celkový koncept navrhuje transformaci bývalé obory v Uhříněvsi na multifunkční lesopark s dětskými hřišti, naučnou stezkou, biokoridorem a úpravou koryta Říčanského potoka. Součástí návrhu je optimalizace cestní sítě a instalace nových lávek přes potok s cílem vytvořit harmonický a udržitelný prostor, který splňuje potřeby komunity.
Anotace (anglická):	The master's thesis focuses on the protection, preservation, and development of the natural environment of the former game reserve in Uhříněves, which has been transformed into a forest park with an emphasis on its integration into the urban structure and respect for the history of the place. The main goal is to create an attractive and functional forest park for the peaceful recreational activities of residents and visitors of the Uhříněves city district. The work emphasizes ecological sustainability, efficient use of resources, and minimization of negative impact on the environment. It also supports social and cultural development with regard to strengthening community spirit. The overall concept proposes the transformation of the former game reserve in Uhříněves into a multifunctional forest park with children's playgrounds, an educational trail, a bio-corridor, and modification of the Říčany stream bed. Part of the proposal is the optimization of the road network and the installation of new footbridges over the stream with the aim of creating a harmonious and sustainable space that meets the needs of the community.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne
08.01.2024

podpis autora-diplomanta

Iakushina

VYSVĚTLIVKA

Ve této diplomové práci se slovo lesopark objevuje často, dokonce je uvedeno i v názvu práce. Přestože je termín lesopark „jazykově nevhodný a byl převzat z ruštiny“ (Kučera a Šimek 2002), stále jej používají jak laici, tak odborníci.

Tento termín byl zvolen pro lepší pochopení mé diplomové práce širokým publikem.

Obsah

1. ÚVOD	1
TEXTOVÁ ČÁST	
2. TEORETICKÁ ČÁST	
2.1. ÚVOD DO TEORETICKÉ ČÁSTI	3
2.2. TERMINOLOGIE	3
2.3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	4
2.3.1. Les	5
2.3.1.1. Dřeviny s mimoprodukční funkcí	5
2.3.1.2. Cíle zalesňování	5
2.3.1.3. Lesní ekosystém	5
2.3.1.4. Funkce lesů	6
2.3.1.5. Environmentální vzdělání	6
2.3.1.7. Rekreační hodnota lesní krajiny	7
2.3.2. Rozdíl mezi parkovým lesem, příměstským parkem, lesním parkem a parkem	7
2.3.3. Lesopark	9
2.3.4. Parkový les	9
2.3.4.1. Zakládání a struktura kompozice parkového lesa	10
2.3.4.2. Zakládání parkového lesa	10
2.3.4.3. Zařízení parkového lesa	12
2.3.4.4. Cyklostezky	12
2.3.4.5. Naučné stezky	13
2.3.4.6. Struktura parkového lesa	13
2.3.5. Obora	14
2.3.5.1. Podmínky pro vznik obory	14
2.3.5.2. Součastnost v obornictví	15
2.3.6. Bažantnice	15
2.3.7. Přírodní památka	15
2.4. POROVNANÍ LESOPARK A OBORA	16
2.5. POROVNANÍ LESNÍ PARK A PARKOVÝ LES	18
3. ANALYTICKÁ ČÁST	
3.1. ÚVOD DO ANALYTICKÉ ČÁSTI	23
Lokalizace	24
Širší vztahy	25
Fotodokumentace	28
Historický vývoj Uhříněvsi	30
Historický vývoj obory	36
Demografie	40
Klimatické poměry	44
Parky v Praze	45
Turistika	46
Aktuální stav pěší sítě	47
Dynamika obyvatelstva	48
Technická infrastruktura, drobné stavby a konstrukce	50
Dopravní infrastruktura Uhříněvsi	52
Majetkoprávní vztahy	54

Obsah

Právo hospodařit s majetkem státu	55
Katastrální území	56
Výměra území a jeho ochranného pásma	57
Plán zásahů a opatření podle PP	58
Územní systém ekologické stability ÚSES	59
Územní ochrana	60
Vegetace	62
Životní prostředí MČ Praha 22	63
Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů pásma	64
Potenciální přirozená vegetace	65
Porovnání přirozené a současné skladby lesa	66
Plán zásahů a opatření podle PP	67
Přehled zvláště chráněných druhů	68
Seznam druhů cévnatých rostlin	69
Zoocenologie	70
Teren	72
Půda	73
Hydrologie	74
Současný stav potoka	76
Metropolitní plán Prahy (MP)	78
Veřejný zájem podle MP	79
Územní plán	80
Mapa podlažnosti zastavby v Uhříněvsi	82
Mapa polyfunkční zastavby v Uhříněvsi	82
Land Use	83
Land Cover	83
Mapa hodnot	84
Mapa problémů	86
Fotodokumentace problémů	90
Mapa potenciálů	92
SWOT analýza	94
4. REFERENČNÍ PŘÍKLADY	
4.1. ÚVOD DO REFERENČNÍCH PŘÍKLADŮ	97
4.2. Královská obora Stromovka	98
4.3. Lesopark Ostende	99
4.4. Obora Hledná	100
4.5. Lesopark Barbořina	101
4.6. Lesopark u Litavka	102
4.7. Lesní stezka Vyhlídka	103
4.8. Landský terapeutický park	104
4.9. Výstava v lese	105

1. Úvod

Náplní této diplomové práce je transformace území obory v Uhříněvsi, jež představuje rozsáhlou vegetační plochu obklopenou městskou zástavbou. Tento prostor, který lze metaforicky nazvat plícemi městské části, se chystá projít proměnou směrem k nově koncipovanému lesoparku. Tímto způsobem se pro návštěvníky otevírá nová možnost nejen pro klidné víkendové procházky, ale především pro ochranu, zachování a rozvoj přírodního prostředí. Nový lesopark se tak stává atraktivním a plně funkčním místem pro rekreační aktivity místních obyvatel a příchozích návštěvníků Uhříněvsi.

Pro zpracování projektu diplomové práce byl použit dvoudílný přístup, kde první částí je textová část obsahující literární rešerše, usnadňující lepší orientaci v tématu. Následně analytická část umožňuje detailně prostudovat území, identifikovat všechny hodnoty, problémy a potenciály lokality. Reference na podobná řešení slouží jako inspirace a přínos při samotném návrhu. Druhá část práce, návrhová, obsahuje koncept řešení území a komplexní návrh doplněný textovým popisem a vizualizacemi, který má za cíl spojit moderní přístup s přirozeným charakterem území.

2. Teoretická část

2.1. ÚVOD DO TEORETICKÉ ČÁSTI

V této části práce se zaměříme na popis terminologie a rešerše, která bude následně využita v rámci celé diplomové práce. Hlavním tématem je Transformace bývalé obory na lesopark v Praze-Uhřetěves, a proto bude teoretická část orientována na charakteristiku lesoparku, jeho odlišnosti od obor a příměstských lesů a další související aspekty.

2.2. TERMINOLOGIE

Les - je oblast porostlá stromy, kde převažuje dřevitá vegetace, vytvářející složitý ekosystém s různorodým druhovým složením rostlin a živočichů.

Příměstský les - je speciální typ lesa určený pro hospodářské, rekreační a zdravotní účely. Nachází se na okrajích velkých měst a sídlišť.

Lesopark - je obecně veřejně přístupný park s převahou lesní vegetace.
- je nevhodný termín, protože označuje lesní porosty s určitým rekreačním vybavením v zelených zónách velkých měst, což odpovídá představě příměstského lesa.

Parkový les - je specifický typ lesa, který je obohacen a upraven parkovými prvky a zahradnickými technikami s rekreační, zdravotní a hygienickou funkcí.

Lesní park - je ovlivněn kompozičními pravidly a ztrácí některé vlastnosti lesa, takže jej lze považovat spíše za park.

Park - je obvykle uměle upravený prostor, často veřejně přístupný, který slouží k rekreaci, odpočinku a rozmanitým outdoorovým aktivitám.

Obora - honební pozemek určený k intenzivnímu chovu zvěře, dokonale oplocený, tak aby chovaná zvěř nemohla volně vybíhat.
- ohrazený areál lesnatého charakteru, určený při středověké zahradě lovu divoké zvěře. Později rovněž k jejich chovu, jako např. bažantnice.

Bažantnice - je oblast nebo zařízení zřízené speciálně pro chov bažantů. Bažantnice může být vytvořena za účelem loveckého hospodaření, obnovy populace bažantů pro lov nebo pro ochranu a sledování této druhu.

Přírodní památka - je území, které je chráněno pro své výjimečné přírodní hodnoty, vzácné geologické útvary, ekosystémy, nebo pro výskyt vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Ochrana přírodní památky má za cíl zachovat přírodní bohatství a biodiverzitu dané lokality.

Naučná stezka (trasa) - je speciálně vytvořená trasa nebo cesta, která slouží k edukaci, informování a vzdělávání návštěvníků o okolní přírodě, krajině, historii, nebo jiných zajímavých aspektech dané lokality.

Rekreace - je termín označující odpočinek, relaxaci a obnovu fyzických a duševních sil. Jedná se o činnosti, které jsou prováděny za účelem zábavy, relaxace nebo odstranění stresu.

2.3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

V této části práce se zaměříme na popis terminologie a rešerše, která bude následně Podle Supuky (1991) můžeme městskou zeleň klasifikovat na základě její polohy. Zeleň v intravilánu města zahrnuje aleje, parky, zeleň v obytných souborech a veřejné prostory. Na druhé straně je zeleň v extravilánu, známá jako obvodová sídelní zeleň, která má rekreační a hospodářský význam. Mezi tuto zeleň patří lesy, lesoparky, ochranné lesní pásy a zahrady.

2.3.1. Les

Dle zákona č. 289/1995 Sb. – zákona o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon) „se lesy člení podle převažujících funkcí do tří kategorií, a to na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské:

1) Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se:

- v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně
- v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod
- na území národních parků a národních přírodních rezervací

2) Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. Jde o lesy:

- v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a přírodních památkách
- lázeňské
- příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí
- sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce
- se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnotvornou
- potřebné pro zachování biologické různorodosti
- v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích
- v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření

3) zařazení lesů do kategorie lesů zvláštního určení podle odstavce 2 a o vyřazení z této kategorie rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.“ (Zákon č. 289/1995 Sb, 2010)

Současný člověk není moc vybaven k životu v divoké přírodě, ale zároveň nemůže žít úplně odděleně od přírodního prostředí. Proto se snaží co nejvíce přiblížit přírodnímu prostředí tím, že ho vytváří kolem svého domova a pracovního místa. (Supuka, Vreštiak, 1984).

Lesy tvoří významné zelené prostory, které ovlivňují vzhled krajiny a modulují globální vlivy, jako je hluk a klima. Pro člověka představují zdroj užitku, který pozitivně ovlivňuje jak jeho psychický, tak fyzický stav. Biomasa lesů poskytuje ochranu před nepříznivými vlivy, vytváří jedinečné vizuální zážitky a obohacuje krajinu o mnoho druhů flóry a fauny. Lesy také plní funkci renaturalizace, sanace, rekultivace, izolace, architektury, estetiky, sociální a psychologické funkce. (Supuka, Vreštiak, 1984).

2.3.1.1. Dřeviny s mimoprodukční funkcí

Historický vývoj ovlivnil význam lesů. V minulosti lesy plnily jak ekonomickou roli (produkce dřeva), tak i mimoprodukční roli (společenskou, kulturní, loveckou). Dříve byly tyto dvě funkce lesů spojeny. Avšak s dnešními zásadními změnami v životním stylu a úrovni lidí se zvyšují požadavky na mimoprodukční funkce lesů. Lesy nyní slouží veřejnému zájmu: mají klimatický, vodní, hygienický význam, vyrovnávají teploty, rozdělují srážky, brání rychlému odpařování, zadržují vodu (až do hloubky země), stabilizují příliš volnou půdu, vytváří čistší vzduch (díky bakteriím) a také plní estetickou funkci (Poleno a spol., 2009).

Dřeviny s mimoprodukčními funkcemi, které se nacházejí mimo hospodářské lesy, plní především hygienické a rekreační účely. Tyto mimoprodukční funkce jsou v lesích obvykle zajišťovány samovolně, prostřednictvím diferencovaného hospodaření v souladu s přírodními podmínkami. Lesy obecně plní řadu společných funkcí, jako je tvarování krajiny, rekreační, ekologické, environmentální (hydrické, půdoochranné, vzduchoochranné), zdravotní, hygienické a další, a to jak v případě lesů s produkční, tak i neprodukční funkcí. Díky své rozloze jsou lesy důležitou součástí naší krajiny. Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (§6–10 zákona č. 289/1995 Sb.), je zařazuje mezi národní památky, protože jsou nezastupitelnou součástí životního prostředí. Je důležité také zmínit další významný zákon č. 114/199 Sb., o ochraně přírody a krajiny, který lesy řadí mezi významné krajinné prvky (Poleno a spol., 2007).

2.3.1.2. Cíle zalesňování

Zalesňování půd mimo lesy se dělí podle dvou hlavních cílů. První cíl je zaměřen na ekologické zlepšení krajiny a životního prostředí, což se realizuje v rámci ÚSES, kde dochází ke zlepšení biocenter a biokoridorů v nelesní krajině. Druhý cíl má ekonomický charakter a řeší otázku nerentabilní zemědělské produkce. Tento cíl je zaměřen na zalesnění stanovišť s ohledem na průmyslové využití dřeva, jeho výrobu a energetické využití (Vacek a Simon, 2009).

2.3.1.3. Lesní ekosystém

Les není jen sumou stromů, skládá se z živých a neživých složek. Živé složky tvoří stromy, keře, organismy a neživé složky tvoří ovzduší (asimilace a dýchání rostlin), sluneční záření (fotosyntéza rostlin), voda, horniny a půdy. Kombinace těchto živých a neživých faktorů utváří jedinečné ekologické prostředí a podmínky pro růst rostlin. Mezi prvky probíhá vzájemná výměna energií a látek, čímž vytvářejí fungující biotop. Dnešním i budoucím základem pěstování lesů je posuzování a vnímání lesa jako ekosystému, se všemi složkami a vazbami mezi nimi (Poleno a spol., 2007).

2.3.1.4. Funkce lesů

Funkce lesa se v průběhu času rozšířily z primárního využití pro těžbu dřeva na rekreační a léčebné účely. Parkové lesy, které jsou určeny pro léčebné a rekreační účely, tyto funkce plní lépe než běžné lesy, aniž by narušovaly jejich funkční typ a typický výraz. Tyto lesy musí splňovat řadu funkcí, včetně rekreační, terapeutické, zdravotní, hygienické, estetické, ochranné a izolační, vědecké, vzdělávací, umělecké a kulturní (Skoupý, 1984; Supuka, Vreštiak, 1984).

Les má terapeutickou a zdravotní funkci, která přináší mnoho léčebných účinků na tělesný, duševní a psychický stav. Pozitivní vliv má nejen typická zelená barva, ale také různorodost průhledů a pohledů (Skoupý, 1984; Supuka, Vreštiak, 1984).

Hygienická funkce lesa je spojena s faktory jako teplota, vítr, vlhkost vzduchu, vůně, čistota ovzduší, hluk atd. Les přispívá k snížení emisí a škodlivin tím, že čistí vzduch od aerosolů a zároveň jej obohacuje o kyslík (Skoupý, 1984).

Estetická funkce lesa je dekorativní aspekt, který je ovlivněn různým osvětlením, přehledností, sítí cest, reliéfem, kontrasty, harmonií atd. Tuto funkci lze také posuzovat z biologického hlediska, což je obvykle patrné pouze vzdělaným osobám, které sledují morfologické a fenologické změny (Skoupý, 1984).

Ochranná a izolační funkce lesa je úzce spojena s životním prostředím. Tato funkce je důležitá pro snížení negativních vlivů, jako je hluk, prach, emise, rychlost větru atd. Zároveň zajišťuje a zlepšuje kvalitu vody a ovzduší (Skoupý, 1984). V rámci vědecké, vzdělávací, kulturní a umělecké funkce je les považován za základ pro obnovu zdraví. Jeho dřevo se široce využívá v umění, vědě a výchově. Často se v objektech kombinují rekreační a vzdělávací funkce (Skoupý, 1984).

2.3.1.5. Environmentální vzdělání

Lesní pedagogika, která je součástí sektoru environmentálního vzdělávání, se koná v lese a má za cíl přiblížit návštěvníky k lesnímu ekosystému. Hlavním cílem této metody je zlepšit vztah lidí k lesu, zvířatům a přírodě tím, že les využívá jako hřiště a učebnu. Kromě toho podporuje potřebu chránit přírodu a posiluje vztah k lesu a produkci dřeva. Tato metoda je určena pro všechny, ale je zvláště zaměřena na skupiny středních škol, základních škol, mateřských škol a rodiny s dětmi.

2.3.1.6. Rekreace

Rekreace může být chápána různě. Mohla by být definována jako denní volnočasová aktivita, která přispívá k posílení duševních a fyzických schopností jedince. Může se konat po celý rok, nebo může být zaměřena na letní či zimní období. Rekreace má pozitivní účinky, posiluje duševní a fyzické síly (odpočinek, relaxace, sběr plodů, sport atd.) (Supuka, Vreštiak, 1984; Jurča, 1986).

Les je považován za místo rekreace, kde je vnímán jako nejvyšší organizovaný, dynamický, autoregulační prvek krajiny, a proto plní kulturní, hygienickou a biologickou funkci. V oblastech příměstské rekreace a rekreačních centrech se les zaměřuje na poskytování rekreačních služeb, v těchto místech se pak lesy transformují na parky, lesní parky, parkové lesy, krajinné parky atd. (Supuka, Vreštiak, 1984). Rekreace by nikdy neměla být na úkor krajiny, je nutné respektovat její rekreační potenciál a kapacitu (Salašová a kol., 2014).

Rekreace se třídí podle:

délky trvání:

- krátkodobá (do 3 dnů) – popracovní, půldenní, jednodenní, víkendová
- dlouhodobá (více jak 3 dny)

způsobu ubytování:

- pobytová
- nepobytová

druhu činnosti:

- poznávací
- pěší turistika, cyklistika
- myslivost, rybaření, aj
- koně, hipoterapie
- a další

V oboře Uhřetěves se uplatňuje po-pracovní rekreace, popřípadě půldenní, spojená s pěší turistikou či cykloturistikou.

2.3.1.7 Rekreační hodnota lesní krajiny

Krajina je určitý jedinečný prostor na zemském povrchu, který je tvořen vodními plochami, terénem, klimatem, faunou, flórou, člověkem a jeho činnostmi, dopravou, osídlením, historií, významnými stavbami a politickými rozhodnutími. Je tvořena živou i neživou přírodou a procesy, které se v ní odehrávají. Tyto faktory určují pro každou krajinu její rekreační hodnotu nebo rekreační potenciál (Supuka, Vreštiak, 1984). Při návrhu a výběru lesního parku (krajiny) jsou klíčovými faktory všechny výše uvedené aspekty, stejně jako estetická a rekreační hodnota daného místa (Supuka, Vreštiak, 1984).

Z hlediska rekreace jsou potřeby a požadavky obyvatel klíčové pro využití volného času. Toto je složitý úkol, který zahrnuje vyvážení potřeb jednotlivce a možností prostředí. Může dojít k problémům, pokud je prostor přetížen návštěvníky, což může vést k poškození, znečištění nebo dokonce k trvalému zničení lesa. Les je nejčastěji navštěvován v létě, následovaný jarem, podzimem a zimou (Supuka, Vreštiak, 1984).

2.3.2. Rozdíl mezi parkovým lesem, příměstským parkem, lesním parkem a parkem

Parkový les, příměstský park, lesní park a park, všechny tyto prostory plní rekreační, léčebné a zdravotní funkce, ale liší se svým vzhledem a funkcionalitou. Tyto rozdíly ovlivňují klíčové faktory pro jejich návrh, včetně estetické hodnoty, rekreačního potenciálu lesa a požadovaného účelu (Skoupý, 1984; Jurča, 1986; Supuka a Vreštiak, 1984).

Parkový les je typ lesa, který byl upraven pro rekreační účely. Jeho kompozici ovlivňuje parková tvorba, která zachovává jeho charakter, vlastnosti a rysy. Nachází se v oblastech zájmu, jako jsou kulturní památky, léčebné a rekreační zařízení, lázně a částečně chráněná území. Nikdy není narušen chatovou zástavbou a vícedenními prvky, je navržen tak, aby mohl obsloužit velké množství návštěvníků (více než 100 osob/ha) a slouží pro každodenní odpočinek. Skládá se ze zapojených porostů tvořících minimálně 70 % (upravené), a dále z volné plochy o rozloze do 50 %, kam patří travnaté plochy, vodní plochy, cesty, průhledy.

Obsahuje skupiny porostů a jejich celky, přičemž se udržují spíše skupiny než jednotlivé dřeviny. Výsadba a ztvárnění jsou volnější než v parku, je zde dovoleno chodit i mimo cesty. Rekreační význam je hlavní, ale je zde řešena i funkce produkční (Skoupý, 1984; Jurča, 1986; Supuka a Vreštiak, 1984).

Lesní park je ovlivněn kompozičními pravidly a ztrácí některé vlastnosti lesa, takže jej lze považovat spíše za park. Tvoří ho větší plochy než parkový les, přičemž 70% území je upravováno intenzivními zahradnickými metodami. Jeho kompozice je vytvářena s ohledem na cíl, musí odolat velkému náporu rekreace a zvýšit estetiku. Ideální je, když lesní park tvoří vstup do parkového lesa. Nachází se u zámků, hradů, lázeňských, kulturních a rekreačních zařízení (Jurča, 1986; Supuka a Vreštiak, 1984).

Příměstský les je speciální typ lesa určený pro hospodářské, rekreační a zdravotní účely. Liší se především svou polohou (souvislostí s osídlením), je dostupný prostředky veřejné dopravy a je určen pro denní krátkodobou rekreaci. Jeho tvorba a úprava se odvíjí od jeho umístění, obvykle se nachází na okrajích velkých měst, v blízkosti velkých sídlišť a navštěvovaných rekreačních středisek (Skoupý, 1984; Jurča, 1986; Supuka a Vreštiak, 1984).

V parku se zaměřuje na jednotlivé dřeviny nebo malé skupiny stromů a keřů. Preferuje se geometrie a dokonalost. Hustý porost zde není běžný, jsou zde spíše volné plochy a umělecká díla. Dodržují se zde přísnější pravidla, kdy se chodí pouze po cestách. Z hospodářského hlediska nemá hodnotu (Skoupý, 1984).

2.3.3. Lesopark

Při definování pojmu lesopark je třeba uznat, že terminologie není zcela jednoznačná. Autoři jako Poleno (1985), Jurča (1986) a Supuka a Vreštiak (1984) se "shodují na tom, že termín lesopark je nevhodný, protože označuje lesní porosty s určitým rekreačním vybavením v zelených zónách velkých měst, což odpovídá představě příměstského lesa" (Kučera a Šimek 2002). Kučera a Šimek upozorňují, že "termín lesopark je jazykově nevhodný termín převzatý z ruštiny, kterým jsou označovány zelené zóny kolem měst v bývalém SSSR" (Kučera a Šimek 2002). Přesto je zřejmé, že tento termín je stále používán jak laickou, tak odbornou veřejností a termín lesopark je používán například v oficiálních dokumentech, které česká města představují v plánech na revitalizaci zeleně.

V rámci projektu "les + park = lesopark?" představuje společnost Trevisan atelier + dvě definice: sadovnickou a lesnickou. Podle první definice je lesopark "typ zeleně, který představuje přechodný stupeň mezi městským parkem a příměstským lesem". Druhá definice popisuje lesopark jako "park s prvky lesa, skupinami stromů a keřů bez umělých parkových úprav". Lesopark tedy vzniká na území původního lesa, kde je potlačena jeho původní funkce - produkce dřeva - a jsou do něj přidány umělé prvky městského parku, jako jsou upravené cesty, altány a lavičky (Trevisan atelier, 2016).

Poleno ve své knize Příměstské lesy popisuje, že malé lesy a části lesů nacházející se v bezprostřední blízkosti města, které jsou plně vybaveny rekreačním zařízením, jsou označovány jako lesní park (lesopark). Dále zdůrazňuje, že příměstské lesy hrají klíčovou roli pro rekreaci občanů, a proto jsou klasifikovány do kategorie lesů zvláštního určení (Poleno, 1985).

Další definici přináší slovník VCFA ČVUT, dle kterého je lesopark definován jako dřívější název pro les příměstský, přičemž les příměstský je definován jako les zvláštního určení se zvýšenou rekreační funkcí (Zelevá, 2014).

2.3.4. Parkový les

Termín "parkový les" byl poprvé uveden a použit v lesnictví v roce 1974 v metodickém pokynu pro zakládání a správu parkových lesů. Tento termín byl použit k vysvětlení "parkového lesa", který svým vzhledem a funkcionalitou stojí mezi lesem a parkem (Jurča, 1986).

Parkový les je specifický typ lesa, který je obohacen a upraven parkovými prvky a zahradnickými technikami s rekreační, zdravotní a hygienickou funkcí (Jurča, 1986).

Parkový les se od lesních ploch liší podílem přístupných ploch, rekreačních zařízení, různorodostí zapojených porostů a obslužných zařízení. Dále se liší skladbou dřevin, tento les má větší a delší komplexy prostorových okrajů a bohatší porost, hustější a četnější cesty (komunikace). Klade větší důraz na ochranu a pěstování rostlin, dopravu, ekonomiku atd. (Jurča, 1986).

Při tvorbě těchto lesů je důležité klást důraz na vytváření zajímavých prvků, které přitahují turisty: cvičiště - sportoviště, chodníky, vzdělávací cedule a trasy (Supuka, Vreštiak, 1984). Slouží především pro léčebné a rekreační účely. Jsou to lesy s osobitým určením, které jsou sice upravené podle kompozičních principů zahradnické tvorby, ale bere se ohled na jejich funkční typ a typický výraz. Mají odlišnou podobu: přírodní chráněné oblasti nebo příměstské parky atd. (Supuka, Vreštiak, 1984).

2.3.4.1. Zakládání a struktura kompozice parkového lesa

Parkový les se skládá z otevřených prostor a porostních ploch. Otevřené prostory slouží pro aktivní rekreaci (například trávníkové, luční plochy, vodní plochy pro koupání, sporty atd.), pasivní rekreaci (pohledy, průhledy, dominanty, vše, co tvoří krajinu) a další otevřené prostory, které podle knihy Jurča (1986) zahrnují parkoviště, hospodaření, skládky dřeva atd. (Supuka, Vreštiak, 1984; Jurča, 1986).

Porostní plochy, jejichž strukturu tvoří domácí dřeviny obohacené o kvetoucí keře, jehličnaté stromy a pro ozvláštňení exotické dřeviny, významně ovlivňují rekreační hodnotu území, utvářejí kompozici a zlepšují hygienu a estetiku prostředí (Supuka, Vreštiak, 1984).

2.3.4.2. Zakládání parkového lesa

Při zakládání parkových a rekreačních lesů je důležité zohlednit negativní dopady lidské rekreace, jako jsou nevhodné rekreační objekty, nedisciplinovanost, přetížení maximální kapacity objektu, nedostatečná údržba atd. Řešením je preventivní péče, správné zakládání a zvyšování povědomí o životním prostředí (Skoupý, 1984).

Je nezbytné získat a začlenit do projektů nové poznatky z vědy a výzkumu různých vědních disciplín a odborníků. Je třeba získat co nejvíce požadavků od rekreačních lidí a informací o území (biologické, historické, kulturní), které se poté vyhodnotí. Bere se v úvahu jak současné, tak budoucí požadavky a možnosti využití těchto lesů v budoucnosti (Skoupý, 1984).

Parkové lesy se vytvářejí v předměstských oblastech, buď rekonstrukcí lesů, nebo zakládáním na zemědělské a nelesní půdě, které byly pro tento úkol vyčleněny. Parkový les je svým charakterem postaven mezi lesem s intenzivní rekreační činností a parkem. Od parků se liší množstvím stinných a slunných partií, podílem zapojených a volných ploch a způsobem a intenzitou údržby (Skoupý, 1984).

Před realizací každého plánu je nutné prozkoumat konkrétní místo, tedy potenciální parkový les (potřeby, věk, vztahy, záliby, bydlení, psychika, zdravotní stav, urbanizace, ekonomika, vzdálenost lesa, vzhled krajiny, doprava atd.). Hlavními požadavky obyvatel podle knihy Jurča (1986) jsou:

- návštěvnost – blízké umístění, blahodárné účinky, celoroční návštěvnost atd.
  - rekreační aktivity – pohybové aktivity (chůze, rekreace), bez hluku, zákaz vjezdů dopravních prostředků (podle rozlohy), procházky a odpočinek, zákaz staveb atd.
  - rekreační prvky – pro chůzi a turistiku, odpočinkové, výhledy do krajiny, rozhledny, sportoviště, naučné prvky, louky, obory, přírodní divadla atd.
  - technické vybavení – lavičky, přístřešky, naučné objekty, zdroje vody, označené cesty, zdravotní zařízení, koše a úklid, restaurace (vcelku výjimečně)
  - další požadavky – smíšený les, úzké měkké nebo asfaltové cesty
- Před založením musí být vytvořen projekt, kterému předchází projektová příprava, kde se

zhodnotí zájmové území a posoudí jednotlivé části. Stanoví se a rozeberou možné plochy odpočinku, klidové části, dostupnost, terén, půda, stávající porosty, voda, stávající síť cest a její rozšíření, popřípadě parkovací místa a očekávaný počet návštěvníků. Pokud plocha splní všechny požadavky, projekt se předá příslušnému úřadu k posouzení (Skoupý, 1984).

Každý projekt musí obsahovat základní údaje, technickou část, technologickou část, technickou vybavenost, krajinou rekonstrukci, náležitosti projektu parkového lesa (grafické výstupy) a rekonstrukci porostů (Skoupý, 1984).

Základní údaje zahrnují název projektu, místo, druh, účel, seznam použitých parcel, přehledovou mapu, generální projekt, finance, termín zahájení a ukončení realizace stavby atd. (Skoupý, 1984).

Další část je technická, kde je vyobrazena situace zahrnující charakter reliéfu, nadmořskou výšku, krajinné prvky, vodní režim a přístupnost. Technická část dále obsahuje rozbor území z hlediska rekreace, kde se porovnává současná a budoucí rekreace. V této části se zváží i negativní dopady ve spojení s vytvořením parkového lesa. Dalším krokem je prostorové řešení, které spočívá v návrhu přístupové komunikace, cesty, návrhu rekreačních prostorů a vybavenosti, naučných stezek a tiché zóny atd. (Skoupý, 1984).

Technologická část zahrnuje technologické postupy a časový rozpis navazujících prací, lišících se podle druhu a požadované funkce parkového lesa (Skoupý, 1984).

Další částí projektu je technické vybavení, které zahrnuje hřiště, rekreační zařízení, vzdělávací prvky, sportovní prvky, komunikace, parkoviště a odkládací prostory atd. Rekreační zařízení zahrnuje prvky jako lavičky, koše, stolky, altány, odpočívadla, informační tabule atd. Sportovní zařízení zahrnuje hřiště pro děti i dospělé, zdravotnické areály, fitness stezky, které nabízejí sportovní i tělovýchovné možnosti. Materiály pro tyto prvky jsou vybrány tak, aby co nejvíce odpovídaly a narušovaly vzhled lesa (Skoupý, 1984).

Síť cest a přístupových komunikací je vždy zohledněna při tvorbě každého projektu. Projekt musí být přístupný jak pro pěší turisty, tak pro motorizovanou dopravu. Nicméně v parkovém lese do 300 ha není povolen vjezd automobilů. Všechny cesty by měly být označeny a v parkovém lese tvoří cesty 2,5% – 4% celkové rozlohy (Skoupý, 1984).

Další částí technického vybavení jsou odpočinková místa a prvky, vyhlídková místa, rekreační louky, rybníčky, sociální zařízení atd. Sem patří i tiché zóny, kde jsou umístěny odpočinkové prvky a ne sportovní.

Následující částí technického vybavení jsou vzdělávací a technické stezky. Vzdělávací stezky mají různý charakter a jsou vždy zaměřeny na zvýšení povědomí o přírodě a životním prostředí.

Mohou být zaměřeny na historii, dendrologii, zoologii, botaniku a další oblasti (Skoupý, 1984).

Projekt musí obsahovat grafickou (včetně měřítek) a textovou část. Textová část uvádí všechny již zmíněné informace a všechny dostupné informace o daném místě (Skoupý, 1984).

Při každé realizaci je důraz kladen na krajinný ráz, který nesmí být v žádném případě narušen, naopak, projekt by měl co nejvíce odpovídat původní krajině, dokonce by bylo vhodné, pokud by přispíval k její rekonstrukci (Skoupý, 1984).

Na místě, kde se již vyskytuje zeleň, obvykle dochází k rekonstrukci, obnově a dosazování porostu. Rekonstrukce porostu a jejích částí se provádí s ohledem na cíle stanovené projektem. Dochází k občasnému kácení a vytváření cestní sítě. Při rekonstrukci se používají různé metody, jako je: holá seč, rekonstrukční seč, sanitární seč, formovací seč. Holá seč se používá pro vytvoření volných ploch, kdy se občas vegetace odstraňuje i s pařezy, sem patří například sportoviště, vyhlídková místa a prostor u cestních sítí. Rekonstrukční seč, která se provádí většinou na menších plochách jednorázově, a na plochách větších než 0,5 ha postupně, kdy se následně vysazují nové cenné rostliny. Jejím cílem je změnit existující strukturu místa, kdy dojde například ke změně tvaru, poměru volných a zalesněných ploch a ke změně rozmístění. Další seč sanitární, jejímž cílem je ozdravit a zlepšit stav porostu a zvýšit jeho estetiku. Poslední je formovací (tvarovací) seč, při níž se porost pozmění, pro lepší stavu a kvality dřevin v růstu. Na rozdíl od předešlých sečí ji nelze provést jednorázově (Skoupý, 1984).

2.3.4.3. Zařízení parkového lesa

Hlavními prvky jsou občerstvení (například potoky, studánky atd.), rekreační a sportovní zařízení (jako jsou dětská a sportovní hřiště atd.) a zařízení pro odpočinek (jako jsou lavičky a stoly, altány, pergoly, dekorativní mosty atd.). Kromě toho zahrnuje kulturní - společenská a vzdělávací zařízení, která slouží k zábavě, vzdělávání, relaxaci a poznávání (například naučné stezky, zoo koutky, zvířata v rezervacích, pamětní tabule, muzeum, taneční parket atd.), a hygienická zařízení (Šupuka, Vreštiak, 1984).

2.3.4.4. Cyklostezky

Cyklostezky se dělí na:

cyklotrasy, které vedou po silnicích a účelových komunikacích.

cykloturistické trasy, které vedou po polních či lesních cestách v obtížnějším terénu

Druhy cykloturistiky:

- místní, v rámci obce nebo intravilánu
- regionální, v rámci jednoho regionu (okresu)
- dálková, trasy nad 250 km

V oboře se uplatňuje cykloturistika místní, popřípadě regionální.

2.3.4.5. Naučné stezky

Naučné stezky (trasy) můžeme charakterizovat jako vzdělávací cesty, které slouží k posílení vědomostí a povědomí o jedinečných místech s kulturními a přírodními hodnotami. Tyto cesty jsou často obohaceny tabulemi, na kterých jsou uvedeny vysvětlující texty nebo zajímavé informace o daných místech. Někdy se místo nich používají "průvodcovské publikace" atd., ačkoli by bezpochyby byl lepší mluvený projev odborníka (Jurča, 1986).

Informace na stezce se vždy řídí:

- 1) názorností - pro zvýšení výchovného účinku
- 2) přesností a správností
- 3) správným pojetím (vysvětlení) - podle návštěvníků, kterým je stezka určena

Naučné stezky se musejí řídit psychickým obohacováním trvalým i krátkodobým, zvýšením povědomí směřujícím k péči o životní prostředí (Jurča, 1986).

Stezky se člení do tří skupin:

- 1) Krátké obsahově bohaté stezky (trasy) - Typ A

Průměrná délka 4 - 5 km s častými zastávkami (10x - 20x). Většinou uzavřený okruh, pro maloplošné kulturně historické, chráněné přírodní rezervace.

- 2) Stezky (trasy) střední délky s poměrně bohatým obsahem - Typ B

Stezky delší než 10 km, s méně četnými zastávkami, kdy trasa zabere celý den. I zde bývá použitý uzavřený okruh, ale není nutný. Používá se pro velkoplošná chráněná území.

- 3) Dlouhé vlastivědné turistické stezky (trasy) - Typ C

Stezky dlouhé několik desítek kilometrů, kdy turistika intenzivně zabere celý den nebo více dnů. Zastávky jsou po celé trase, kterou mohou tvořit systémy stezek. Typ C se aplikuje v nechráněné krajině, kdy trasa navazuje nebo prolíná maloplošné chráněné území a přírodní útvary (Jurča, 1986).

Dalším dělení stezek může být zaměřeno na požadované funkce a druh činností. Mohou se tedy zaměřit na výuku lesní pedagogiky, odpočinek a procházky, myslivost a rybaření, pro sběr lesních plodin, rekreaci a sportování, pohybové aktivity apod. (Typizace rekreace - ÚTOK, 2019).

2.3.4.6. Struktura parkového lesa

Parkový les tvoří celek složený z mnoha částí odlišujících se svým charakterem a funkcí (vzhled, barva, velikost, složení, uspořádání apod.). Struktura parkového lesa vychází z jeho funkce parkového lesa i z jeho částí. Základní složkou parkového lesa je porost, prvky rekreační, přírodní, zocenozy, hospodářské a technické apod. (Jurča, 1986).

2.3.5. Obora

Obora je trvale a pevně ohraničený les, který má přiměřenou rozlohu a je umístěn v příznivé poloze. Je určen pro udržování a chov zvěře za účelem poskytování zábavy a bohaté honby. V jedné oboře může být udržováno několik druhů různé zvěře a doporučuje se společný chov jelení a daňčí zvěře s menším počtem srnčí a zajíců. Černá zvěř je méně vhodná pro společný chov s jinou zvěří. (Ottův slovník naučný, 1890)

Les oborní by měl být tvořen různorodými stromy různého věku, houštinami a staršími kmenovinami v přiměřeném střídání, stejně jako jednotlivými řídkými porosty, v nichž půda je pokryta živnou travou a kde by měly být četné starší plodonosné duby, buky a jeřáby. Nejdůležitější podmínkou je existence nejméně jednoho stálého, živého potoka a údolí, luhy a rozsáhlé nížiny, občasně malé močály, několik travnatých palouků, svahy a skaliska. Hradby na obvodu obor jsou obvykle dřevěné se zděnými nebo dřevěnými sloupky, mezi nimiž je upravena stěna buď z prken, nebo z podlažin. (Ottův slovník naučný, 1890)

Obora je konstantně a kompletně ohraničená část lesa různých velikostí, umístěná v příhodné lokalitě, navržená pro udržení a péči o hojný počet zvěře, především pro atraktivní lov. (Černý, 1895) Z těchto téměř 120 let starých definic vyplývá, že primárním účelem obor bylo zajištění kvalitního lovu, který poskytoval dostatek domácí zvěře. Oba výklady také poukazují na kvalitu prostředí pro chovanou zvěř a na kvalitní a trvalé ohraničení.

Myslivecká zařízení v oborách musí mít vysokou estetickou hodnotu, aby se nenarušil ráz krajiny, proto jej většinou tvoří přírodní materiály. Patří sem oplocení, krmeliště, korytka, jámy, posedy, zemědělské pozemky apod. Většinou se přizpůsobuje zvěři, která je v oboře chována (Jurča, 1986).

Obory jsou považovány za přírodní krajinný park, kde se vyskytují jak solitéry, tak porosty. Často bývají zvýrazněny alejemi jírovců nebo líp a pohledy přes louky. Z hlediska užitečnosti, plní obory a jejich okolí funkci rekreační, estetickou a pro zvěř především funkci přirozené potravy (Jurča, 1986).

Výsadba a výchova zeleně v oboře je různá, většinou se zeleň rovnoměrně rozmístí uje po celé ploše. Zeleň se nevysazuje příliš blízko, jako je tomu u hospodářského lesa, sází se tak, aby se podpořil růst bylinného patra. Novou výsadbu, nebo aspoň její část je potřeba oplotit z důvodu poničení zvěří okusem. Každá obnova porostu musí být důkladně řešena, vždy musí být zastoupeny všechny věkové třídy, kdy se klade důraz i na jejich rovnoměrné rozmístění. Cílovou skupinou hospodářských dřevin jsou listnaté stromy, proto zde převažují (dub, buk, jiva, sika, vrb, jeřáb, topol, jírovec maďal, lípa, habr apod.) (Jurča, 1986).

2.3.5.1. Podmínky pro vznik obory

„Obora musí být tvořena souvislými honebními pozemky. Minimální výměra obory nutná pro její uznání je stanovena na 50 ha.“ (Sborník referátů, 2004) „K řízení a k vydání správního rozhodnutí o uznání obory je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož územním obvodu leží honební pozemky navrhované obory. Výsledkem řízení o uznání obory je rozhodnutí, které vydává ve správním řízení příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. V rozhodnutí o uznání obory se uvede její název, její držitel, výměra honebních pozemků v členění podle druhů kultur, popis hranic, vyznačení obvodu obory, výčet výměry honebních pozemků přičleněných s uvedením jejich vlastníků a důvodů přičlenění, jakostní třídy obory pro jednotlivé druhy zvěře navržené držitelem obory a jejich minimální a normované stavy.“ (Růžička, 2004)

„K návrhu na uznání obory se dále předkládá studie o vhodnosti přírodních a jiných podmínek pro intenzivní chov daného druhu zvěře, projekt chovu a výstavby potřebných zařízení a vyjádření veterinárních orgánů a orgánů ochrany zvířat proti týrání k navrhovaným podmínkám chovu.“ (Růžička, 2004)

2.3.5.2. Součastnost v obornictví

V dnešní době obory slouží zejména k intenzivnímu chovu a lovu chované spárkaté zvěře, avšak v minulosti měly význam úplně jiný. Pokud se vrátíme do dob počátků vzniku obor na našem území, dojdeme ke zjištění, že obory byly zakládány za účelem soustředění většího počtu zvěře na menší ploše pro usnadnění lovu a maximalizaci loveckého výsledku. V pozdějších dobách, konkrétně od poloviny 15. století byly obory zřizovány a využívány zejména pro zavádění a aklimatizaci cizokrajných druhů zvěře na území našeho státu. K největšímu obratu v obornictví došlo na přelomu 18. a 19. století, kdy začíná racionalizace v české myslivosti a v mnohých oborních chovech se dostává do popředí kvalita chované zvěře. (Wolf a kol., 1976)

Hlavním cílem obor v dnešní době je především zajištění kvalitní trofejové zvěře, ale také produkce zvěřiny. Těmto skutečnostem musí být podřízeno hospodaření v oborách. (Červený a kol., 2010)

2.3.6. Bažantnice

Bažantnice je zařízení určené k umělému chovu bažantů. Může jít o ohraničený lesík nebo o malou voliéru pro bažanty. V současnosti je v Česku přibližně 200 bažantnic. (Kubíková A., Lehocký M., a kol. 2014)

První bažantnice se začínají na českém území objevovat v 11. století a od té doby vzrůstal počet bažantnic až do 20. století. Na území mnoha bažantnic se dochovalo neporušené nebo jen málo porušené přírodní prostředí, a proto byly vyhlášeny za přírodní rezervace nebo přírodní památky. Bažantnice se nachází v různých krajích Česka a mají různou rozlohu, zdroj vody, nadmořskou výšku a historii. (Kubíková A., Lehocký M., a kol. 2014)

2.3.7. Přírodní památka

„Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.“

Změna nebo poškození přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.

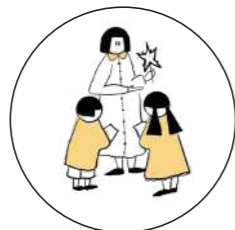
Nezastavěné pozemky na území přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.“

2.4. POROVNANI LESOPARK A OBORA

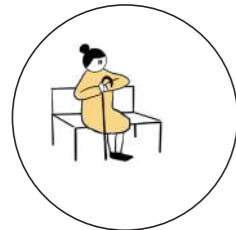
Lesopark

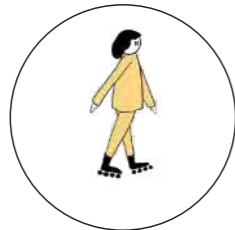
kultura

edukace

klidný odpočinek

sport

venčení

procházky

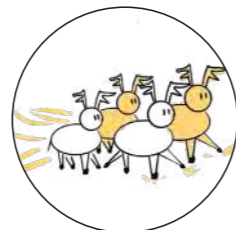

hra

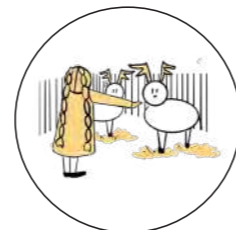

grilování

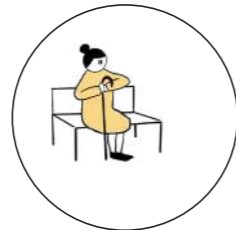
Obora

honitba

edukace

klidný odpočinek

udržování a chov zvířete

lov

procházky

hra

interakce

Lesopark a obora jsou oba typy přírodních prostor, ale mají několik rozdílů:

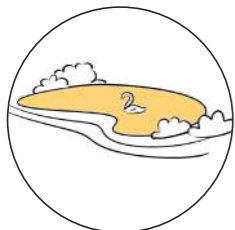
Lesopark je obecně veřejně přístupný park s převahou lesní vegetace. Je navržen tak, aby poskytoval rekreační prostor pro lidi. Lesoparky často obsahují stezky pro procházky, běhání nebo jízdu na kole, posezení, hřiště a další vybavení pro volnočasové aktivity.

Na druhé straně, obora je ohraničená oblast lesa, která je určena pro chov a udržování zvířete. Cílem obory je poskytnout vhodné prostředí pro zvířata a umožnit lidem pozorovat a studovat zvířata v jejich přirozeném prostředí. Obory mohou být také využívány pro lov.

Hlavní rozdíly mezi lesoparkem a oborou tedy spočívají v jejich účelu a využití. Zatímco lesopark je primárně určen pro rekreační aktivity lidí, obora je zaměřena na chov a pozorování zvířete. Obora také vyžaduje speciální oplocení pro udržení zvířete, zatímco lesopark je obvykle volně přístupný.

2.5. POROVNANI LESNÍ PARK A PARKOVÝ LES

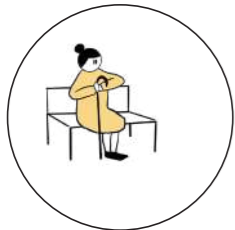
Lesní park

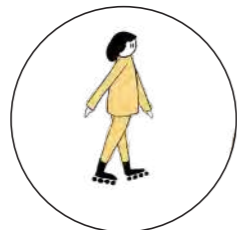
vodní plochy

lázeňský prostor

klidný odpočinek

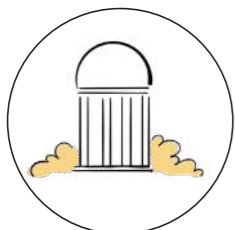
sport

pravidelné cesty

procházky

zámecký prostor

geometrie

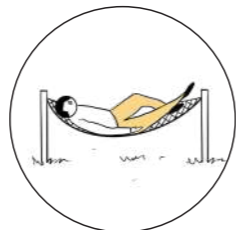
Parkový les

potoky

edukace

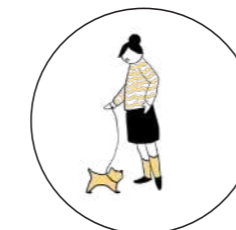
klidný odpočinek

sport

síť komunikací

procházky

orientační tabule

hra

Rekreační lesy patří do skupiny lesů zvláštního určení. Dále se dělí na lesní parky a parkový les.

Lesní park je ovlivněn parkovou tvorbou a ztrácí rysy lesa. Většinu plochy tedy zaujímají nelesní plochy jako jsou travní a vodní plochy a porosty jsou zastoupeny v mnohem menším rozsahu.

U parkového lesa je tomu přesně opačně. Výrazně se podobá lesu a vodní a travní plochy jsou zastoupeny v malé míře. Je složen z mnoha dílčích prostorových i funkčních prvků, jako například:

- Prvky porostní - patrovitost porostu, atd.
- Prvky nelesní strukturní - aleje, louky, vodní plochy, živé ploty, atd.
- Prvky přírodní - terénní nerovnosti, atd.
- Prvky rekreační - směrové (orientační) tabule, síť komunikací, drobné technické stavby (lavičky, altány)
- Prvky hospodářské - péče o dřeviny, těžba dřevin, atd.

ANALYTICKÁ ČÁST

3. Analytická část

3.1. ÚVOD DO ANALYTICKÉ ČÁSTI

Analytická část této diplomové práce byla zaměřena na důkladné prozkoumání map a podkladů pro zájmové území. Tyto materiály byly pečlivě vybrány a analyzovány, aby poskytly hlubší pochopení charakteristik a dynamiky zkoumané oblasti.

Tyto informace byly klíčové pro identifikaci hodnot, které toto území nabízí. Bylo možné rozpoznat a ocenit jedinečné prvky a vlastnosti, které tvoří jeho jedinečný charakter.

Kromě hodnot byla také identifikována řada problémů, které zkoumané území ovlivňují. Tyto problémy mají přímý dopad na životy lidí v této oblasti a na její potenciál pro budoucí rozvoj.

A konečně, analytická část umožnila identifikovat potenciály zkoumaného území.

Všechny tyto informace se odrážejí v návrhu této diplomové práce. Návrh je založen na analýzách a pochopení hodnot, problémů a potenciálů zkoumaného území.

Lokalizace

Uhříněves lze charakterizovat jako urbanizovanou krajinu, která se nachází v jihovýchodní části hlavního města poblíž hranice se Středočeským krajem (MČ Praha 22, online).

Díky svému strategickému umístění má předměstský charakter a vyniká dobrou dostupností do centra Prahy. Uhříněves sousedí s městskými částmi Dubeč, Dolní Měcholupy, Horní Měcholupy, Petrovice, Křeslice, Pitkovice, Benice, Kolovraty, Královce a Hájek u Uhříněvsí.

Rozkládá se po obou stranách komunikace č. 333 (ulice Přátelství), která slouží jako hlavní tah vedoucí z centra Prahy směrem na Kutnou Horu. Celková rozloha Uhříněvsí čítá necelých 1028 hektarů, z nichž 638 hektarů tvoří zemědělská půda (orná půda, zahrady, trvalý lesní porost), a 390 hektarů připadá na nezemědělskou půdu. Zastavěná plocha a nádvoří zabírají 73 hektarů z celkové nezemědělské půdy (Český statistický úřad, online).

Základní identifikační údaje Obory v Uhříněvsí

evidenční číslo: 751
kategorie ochrany: Přírodní památka
název území: Obora v Uhříněvsí
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno: vyhláška č. 3/1982
číslo předpisu: 3/1982
datum platnosti předpisu: 27. 5. 1982
datum účinnosti předpisu: 1. 9. 1982
Obora v Uhříněvsí se nachází ve východní části Prahy, konkrétně v městské části Uhříněves, která spadá do městské části Praha 22.

Od centra Prahy, například od Václavského náměstí, je obora v Uhříněvsí vzdálena přibližně 14 kilometrů. Čas cesty se může lišit v závislosti na dopravní situaci.

Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu: Cenný soubor přirozených lesních společenstev (habrová doubrava, střemchová jasenina) se starými duby a bohatým bylinným a keřovým patrem.

Poloha obory v Praze

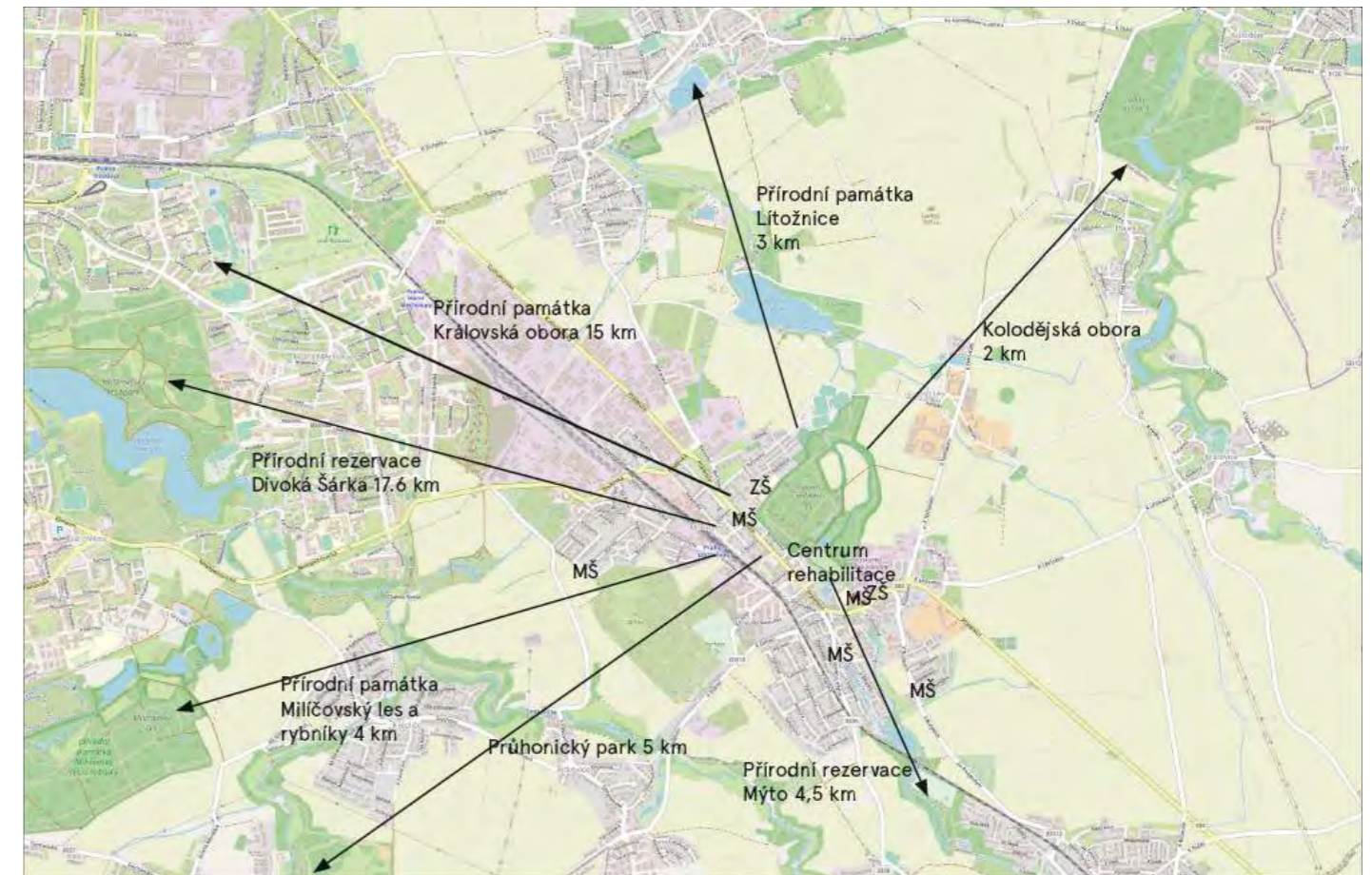

Poloha městské části Praha 22

Poloha Prahy-Uhříněves

Širší vztahy

Nedaleko obory v Uhříněvsí se nachází několik obor a přírodních památek.

krásnou přírodu, turistické trasy a možnosti pro procházky a odpočinek v klidném prostředí.

Zde jsou některé z nich:

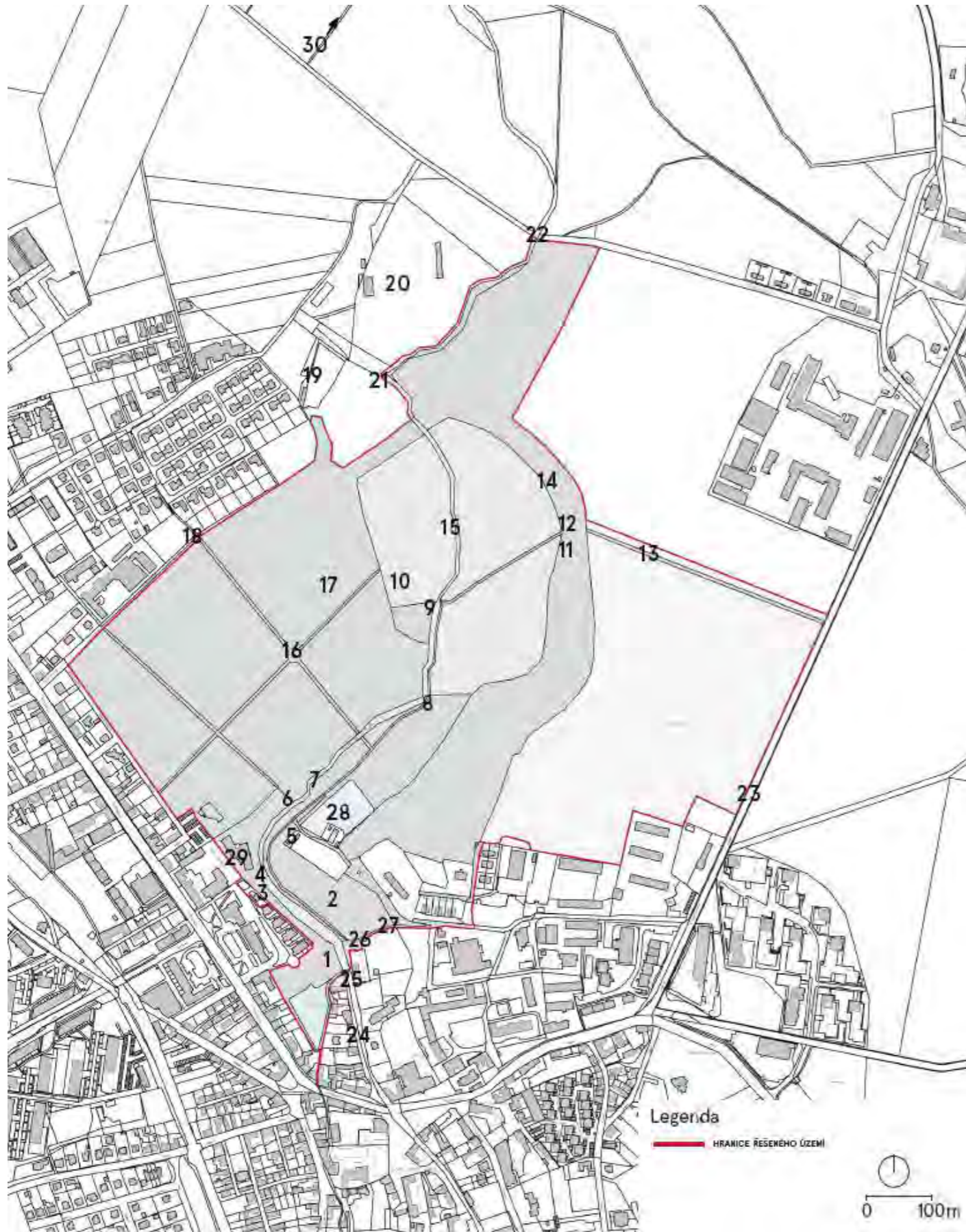
Blízko obory v Uhříněvsí se nachází několik mateřských škol (MŠ) a dvě základní školy (ZŠ). Poblíž obory v Uhříněvsí se nachází Centrum rehabilitace a fyzikální medicíny, které poskytuje léčbu zaměřenou na kloubní mobilizaci.

Obora Průhonice: Obora Průhonice je jednou z nejvýznamnějších přírodních lokalit v blízkosti Uhříněvsí. Nachází se asi 10 kilometrů od obory v Uhříněvsí. Tato obora je součástí Národního parku Český kras a je známá svými rozsáhlými parky, jezírky, alejemi a bohatou faunou a flórou.

Přírodní park Hostivař-Záběhlice: Přírodní park Hostivař-Záběhlice se nachází asi 5 kilometrů od obory v Uhříněvsí. Tento park je oblíbeným místem pro procházky, relaxaci a sportovní aktivity. Má rozsáhlé lesní plochy, rybníky a travnaté louky.

Přírodní park Kunratický les: Přírodní park Kunratický les se nachází asi 6 kilometrů od obory v Uhříněvsí. Tento lesní komplex nabízí

Fotodokumentace

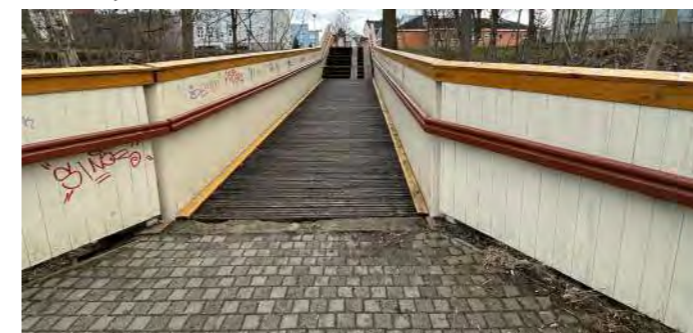
1. Park před Cukrovarským rybníkem

2. Bývalá zahrádkářská osada

3. Verejné WC

4. Dřevěná lavka. Hlavní vstup do obory

5. Budovy VUZV

6. Lávka z jižní strany obory

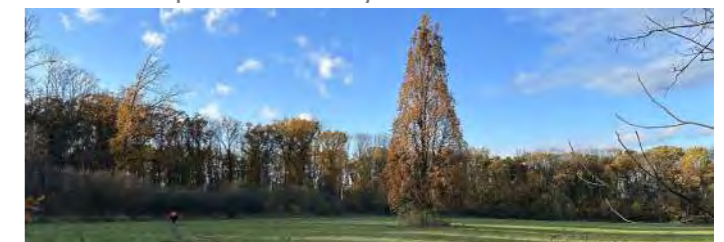
7. Břeh potoku

8. Asfaltová cesta a památný dub

9. Můstek uprostřed obory

10. Pyramidální dub letní

11. Zákaz vstupu do východní části obory

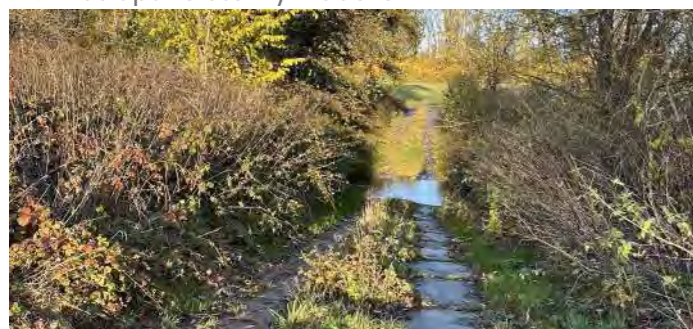
12. Mobilár v oboře

13. Alej ze severní strany oboře

14. Prošlapané stezky v oboře

15. Brod

16. Prošlapané stezky v oboře a altán

17. Pokácené jasany (2023)

18. Vstup ze západní strany oboře

19. Šterková cesta ze severní strany u oboře

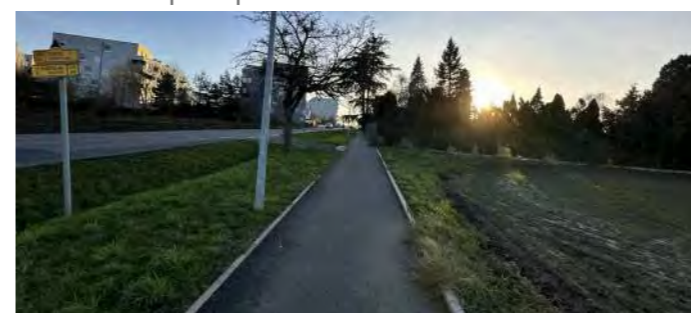
20. Fotbalové hřiště, stadion

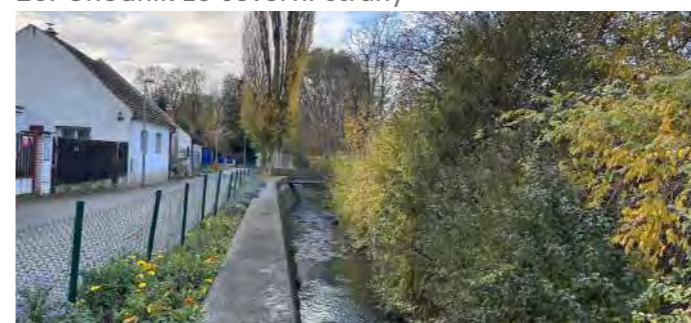
21. Lávka přes potok

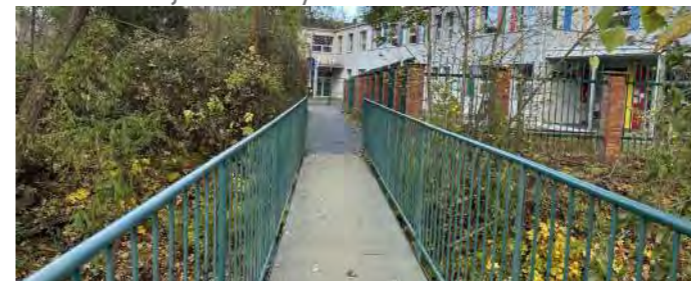
22. Mostek přes potok

23. Chodník ze severní strany

24. Potok z jižní strany

25. Lávka přes potok z jižní strany

26. Cesta do podzemku VUZV

27. Cesta do podzemku VUZV

28. Zaniklý rybník

29. Workoutové hřiště

30. Vodní vleč Molo wake bar na Podleském rybníku

Historický vývoj Uhříněvsi

Vznik a pozvolný rozvoj

První písemné zmínky tohoto sídla sahají do 13. století. Píše se o ní jako o Ugrina ves. Svůj název dostala patrně po svém zakladateli, jakémisi Ugrim, který se zde usadil a založil osadu. Umístění osady určilo na další staletí těžiště pozvolného rozvoje. Nacházelo se v místech dnešního náměstí Bratří Jandusů vzdáleného 1,5 km.

Kolem roku 1293 patřila Uhříněves templářům, kteří zde měli svoji komendu. Po zrušení řádu v roce 1312 přešla vesnice do majetku malostranských johanitů u kostela Panny Marie pod řetězem. Jejich zásluhou zde byl vystavěn malý kostelík a později i tvrz, která pravděpodobně vznikla přestavbou templářské komendy. V držení se vystřídali další majitelé, až v roce 1579 tvrz Uhříněves s poplužním dvorem a přilehlé vesnice koupil Jaroslav Smiřický ze Smiřic. Ten zde postavil roku 1591 zámek. V majetku Smiřických byla Uhříněves do 21. ledna 1623, kdy ji s celým černokosteleckým panstvím prodal poslední příbuzný Albrecht z Valdštejna knížeti Karlu z Lichtenštejna. Roce 1639 Švédové vypálili zámek a velkou část vsi a zcela zničili blízkou ves Netluky, která nebyla již nikdy obnovena. V letech 1740–43 byl postaven kostel Všech svatých podle plánů říčanského stavitele T.V. Budila ve stylu vrcholného baroka. Zásluhou Marie Terezie Savojské vznikla v roce 1763 farní jednotřídní škola.

V roce 1818 započala stavba „císařské silnice“, v relaci Praha – Kutná Hora, od níž se odvíjí další rozvoj Uhříněvsi, a to díky oživení obchodu a průmyslu. V druhé polovině 19. století, během průmyslové revoluce, zaujala Uhříněves v říčanském regionu významné postavení, a to jako sídlo nejvíce továren a podniků v rámci regionu. Toto dokládá například srovnání počtu domů mezi polovinou 18. století (17 domů a dva dvory) a rokem 1843 (64 domů s 590 obyvateli). Zároveň v roce 1866 dochází k povýšení Uhříněvsi z městečka na městys. Počátkem 19. století se v Uhříněvsi nacházel pivovar a lihovar, v roce 1868 se přidal cukrovar a následovaly cihelny.

V dubnu roku 1869 byla započata stavba dráhy císaře Františka Josefa z Prahy do Vídně přes České Budějovice, na níž byla o tři roky dříve získána koncese. První slavnostní jízda se konala v srpnu roku 1871 a pravidelná doprava byla zahájena 14. prosince. Příliv nových obyvatel znamenal nutnost výstavby nových domů, školy a staveb kulturního, společenského a sportovního života.

27. dubna roku 1913 byla Uhříněves povýšena na město. O toto usilovala městská rada městyse Uhříněvsi již od roku 1908. Dle soupisu z tohoto roku měla Uhříněves 288 domů a zhruba 2600 obyvatel.

Roku 1948, v souvislosti s nástupem Komunistické strany Československa k moci, došlo ke znárodnění průmyslových podniků a zemědělství. Největší statek v Uhříněvsi, patřící rodině Semanských, byl převeden pod správu VÚŽV. Ani to však nebránilo rozvoji, a to zvláště z hlediska bytové výstavby, například ve čtvrti Jiřího Kolihy (též Blokanda), bytové jednotky ve VÚŽV a byty u Obory pro firmy Ocelana a Pražské cihelny.

Nejvýznamnějším mezníkem v historii Uhříněvsi a přilehlých obcí byl den 1. červenec 1974, kdy se staly součástí Prahy, konkrétně součástí obvodu Praha 10. Po roce 1989 vzniklo na místě skladů ovoce a zeleniny největší autovrakoviště v Praze, a to v samém centru Uhříněvsi. Od roku 1998 docházelo k postupné sanaci budov cukrovaru a toto vyvrcholilo v červnu 2000, kdy byly pyrotechnikou odstřeleny komíny. Díky tomu se otevřel prostor pro náměstí, nazvaného jednoduše Nové náměstí. Na začátku 21. století byla realizována přestavba tohoto nového prostoru. Mezi nově postavené budovy patří jídelna, radnice, muzeum a polyfunkční dům. Kompletní přestavba Nového náměstí do současné podoby byla dokončena v roce 2008.

Historický vývoj Uhříněvsi

Průmyslová revoluce

Bod zlomu nastal v době průmyslové revoluce. Uhříněves, bývalé centrum vrchnostenské správy se cílevědomě ujala hospodářských a společenských změn. Z městečka, kde v roce 1843 stálo 64 domů, v nichž žilo 590 obyvatel, se v roce 1866 stává městys. Zasloužila se o to i výstavba důležité infrastruktury. Na počátku 19. století byla vybudována císařská silnice z Prahy do Kutné Hory, která ve směru na Prahu určila rozvojovou osu vsi. Roku 1871 byla slavnostně otevřena železnice z Prahy do Vídně. V této době zde vzniklo nejvíce továren a podniků na celém okrese. Za zmínku stojí pivovar, lihovar, cukrovar, cihelny.

Nová identita

Po 20. století, které zpřetrhalo mnohé společenské i hospodářské vazby se Uhříněves ocitla v nelehké výzvě. Urbanizace, rozvoj mobility, růst pražské aglomerace, připojení k hlavnímu městu nevyhnutelně přinesly změny v místní identitě. Cukrovar, symbol průmyslové revoluce a zdejších úspěchů vzhledem ke svému špatnému stavu i jeho výhodné centrální pozici ustoupil Novému náměstí (2002), které se stalo novým těžištěm „nové Uhříněvsi“. To ohlásilo směr nového vývoje, který ve své rychlosti přestal vnímat svoji identitu. Potřebná bytová výstavba i velký tlak developerů způsobil, že se městská část Praha 22 od roku 2001 do roku 2016 počtem obyvatel zdvojnásobila. S bytovou výstavbou byla rozšířena a modernizována občanská vybavenost ve své kapacitě však nedostačující. S potřebnou, avšak unáhlenou bytovou výstavbou na orné půdě se radnice Prahy 22 dostala do složité vyjednávací pozice v rámci výstavby potřebné nové občanské vybavenosti.

II. vojenské mapování

1842 Stablní katastr

III. vojenské mapování

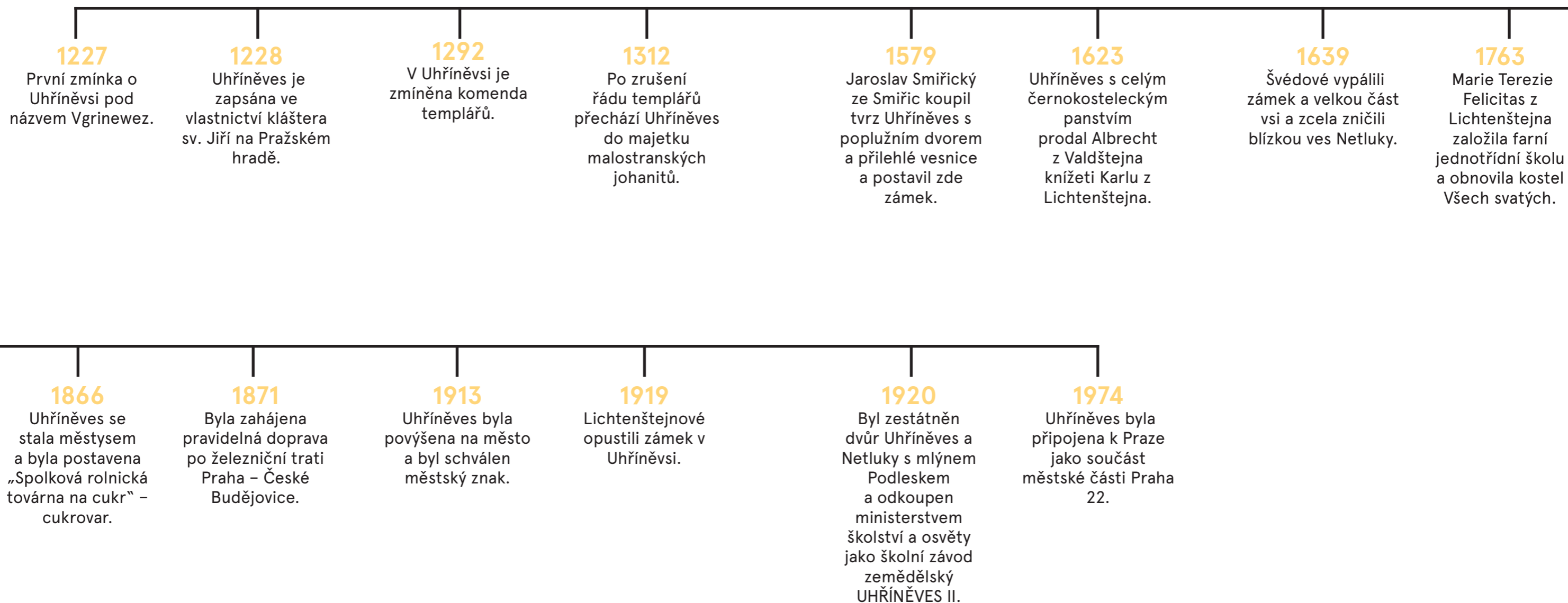
50. léta

Řešené území

Řešené území

Historický vývoj Uhříněvsi

Historický vývoj obory

Obora v Uhříněvsi, která byla prohlášena za zvláště chráněné území v roce 1982, je dnes téměř celá obklopena zástavbou. Pouze směrem na Netluky se otevírá do volné krajiny. Toto území je součástí Přírodního parku Říčanka a na leteckých snímcích se jeví jako zelený koberec, což ho oprávněně označuje za plíce Uhříněvsi. Obora je spojena s dalšími přírodně cennými lokalitami v okolí Dubče (přírodní památka Rohožník u Dubče, Lítožnice) tokem Říčanky, který směřuje k Podleskému rybníku. Toto území je zajímavé nejen díky výskytu mnoha lesních společenstev doprovázených pestrým bylinným patrem, ale také jako domov pro velké množství živočišných druhů (Klich, 2023).

Historie Obory je fascinující. Na prvním mapovém zobrazení Uhříněvsi z roku 1715 je Obora zakreslena jako bažantnice. Na plánu z roku 1806 je již uvedena jak bažantnice, tak Obora, které odděluje potok Říčanka. Mapa z roku 1840, která je velmi cenná, poskytuje informace o druhové skladbě zde rostoucích dřevin. V té době tvořila Oboru směs dubu, břízy, lípy, osiky, vrby a habru. V polovině 19. století převládla výsadba dubů a později se dub vysazoval ve směsi se smrkem, borovicí a modřínem. Nejstarším a nejmohutnějším dubem v Oboře je v současné době přibližně 20 metrů vysoký dub letní rostoucí u potoka ve střední části Obory na rozhraní pole a bývalé černé skládky. Tento „král dubů“ je starý přes 300 let a pravděpodobně se jedná o jeden ze stromů, o kterém se zmiňuje hraniční protokol Uhříněveského panství z roku 1662. Pyšný se obvodem kmene 505 cm měřeným ve výčetní výšce 130 cm nad zemí a je vyhlášen jako památný strom. Tento statut zvýšené ochrany má již celkem 6 dubů rostoucích v břehovém porostu Říčanky u bažantnice (Klich, 2023).

Na starých dubech v Oboře můžeme nalézt poloparazitický ochmet evropský, který tvoří v korunách chomáče podobné jmelí a má zde již hranici svého rozšíření. V Oboře dnes nalezneme kromě starých dubů hlavně jasany, javory a habry. Keřové patro je nejčastěji zastoupeno bezem černým, střemchou, brslenem, svídou, hlohem a lískou. Z historického pohledu stojí za zmínku také židovský hřbitov a pozůstatky arboreta založeného v jeho okolí v roce 1921. Snad nejimpozantnějším zachovaným exemplářem arboreta je pyramidální forma dubu letního, který roste obklopen polem jihovýchodně od židovského hřbitova. Sousední pole dělí nebezpečná cesta spojující Netluky s Oborou. Původně se tu nacházela nivní louka s druhově bohatým bylinným patrem (prvosenka jarní, kruštík širolistý, vemeník dvoulistý, blatouch bahenní a ocún jesenní), která byla zničena v letech 1981–1982 rozoráním na pole (Klich, 2023).

Obora v Uhříněvsi je domovem pro střemchovou jaseninu, která je hlavním společenstvem a řadí se do lužního lesa. Javorová habřina, která roste na svazích za čistírnou odpadních vod Výzkumného ústavu živočišné výroby a bývalou černou skládkou, představuje suťový les. Kromě těchto společenstev je zde také významný výskyt fragmentů habrové doubravy. Každé jaro prožívá Obora malý zázrak. Přibližně v polovině dubna, kdy stromy teprve začínají rašit, pokryje Oboru pestrý koberec květin, včetně sasanky hajní, sasanky pryskyřníkovité, orseje jarního, dymnivky duté, plicníku lékařského a pyžmovky mošusové. Všechny květiny se snaží odkvést, než stromy rozvinou své listy a jásavé barvy vystřídá příšeří bujné zelené vegetace léta. Několik měsíců „průhledná“ Obora se změní v hustou stinnou džungli, jak se na správný lužní les sluší. Ze zeleného sevření ji osvobodí až podzimní chlad, kdy opět vystoupí do popředí rozbrázděné a křivolaké větve prastarých dubů (Klich, 2023).

Od roku 1985 probíhá v Oboře v pětiletých intervalech bioindikační monitoring, který sleduje vývoj jednotlivých společenstev v závislosti na změnách okolí. Závěry tří provedených průzkumů nejsou povzbuzující. Vlivem rostoucího tlaku člověka na tuto přírodní památku mizí vzácnější citlivé druhy a roste počet druhů plevelných neboli ruderalních (Klich, 2023).

Například počet vyšších rostlin se od roku 1990 do roku 1995 snížil o 33 druhů a nově bylo zaznamenáno 8 druhů, bohužel převážně ruderalních. Snad největší ztrátu představuje vymizení orchideje bradáčku

Historický vývoj obory

vejčitého, který nebyl v Oboře nalezen již od roku 1991. Z těch cennějších druhů, které dosud odolávají tlaku člověka, můžeme jmenovat sasanku pryskyřníkovitou, barvínek menší, kopytník evropský, konvalinku vonnou, podbílek šupinatý, vraní oko čtyřlísté a skřípínu lesní (Klich, 2023).

Průzkum střevlíků prokázal výskyt téměř 100 druhů, z nichž i méně častý návštěvník Obory může zastihnout střevlíka zahradního, zrnitého a kožitého. Pokud se týká motýlů, jejich počet se pohybuje kolem 30 druhů a k těm nejzajímavějším se řadí především ostruháček jilmový, žlutokřídlec rudoskvrný a různoročec ovocný. Milovníci opeřenců zde mohou nalézt celkem 38 druhů, z nichž řada patří mezi chráněné jako například žluva hajní. Zvláště v jarním období se zde překřikují budničci, sýkorky, střízlíci, sedmihlásci a pěnice. Méně nápadná jsou červenka obecná, strakapoud malý, dále obecný a vzácně tu lze pozorovat i zatoulaného ledňáčka říčního nebo si poslechnout koncert mistra zpěvu slavíka obecného. Počet savců se pohybuje kolem 23 druhů, z toho 3 patří mezi ohrožené – ježek západní, netopýr vodní a netopýr rezavý. Kdo se rád toulá v širším okolí Uhříněvsi, jistě přivítá možnost dozvědět se o něm něco více na naučné stezce, kterou vybudovali dobrovolní pracovníci ochrany přírody. Vede z Dubče do Uhříněvsi a její poslední zastávku lze nalézt na rohu Obory v místě, kde se kříží ulice Vachkova s ulicí Morávkovou. Odtud pak, již vedeni značením, můžeme projít kolem Podleského rybníka až do Dubče. Podleský rybník je ve své východní části významnou lokalitou pro rozmnožování žab, a tak není divu, že mimo jiné díky tomuto vcelku zapomenutému koutu, přežívají v okolí Uhříněvsi skokani zelení, skokani hnědí, ropuchy obecné a ropuchy zelené. Podleský rybník představuje rovněž významné místo v období jarního tahu, kdy zde lze pravidelně zastihnout kromě kachny divoké a lišky obecné také potápku roháče a poláka chocholačku (Klich, 2023).

Na hrázi stojí za povšimnutí rozpadající se duby a pod hrází je pro děti neobvyklým zážitkem jelení farma Výzkumného ústavu živočišné výroby. Stezka nás poté vede k přírodní památce Rohožník u Dubče. Těžba zde v minulosti odkryla plochu, podél které došlo v prvohorách při variském vrásnění k posuvu vrstev. Na posuvné ploše lze pozorovat horizontální rýhování. Důvod ochrany tohoto území je tedy především geologický. Na severovýchodním konci Dubče se nachází poslední přírodně zajímavá oblast, a to jsou Lítožnické rybníky. Ve středověku se tu nacházela vesnice Lítožnice a v roce 1420 zde tábořilo vojsko císaře Zikmunda. V současné době je tato lokalita velmi cenná jako významné mokřadní stanoviště a místo, kde je možno hlavně v období tahu zastihnout zajímavé druhy ptactva. Při troše štěstí se například můžeme stát svědky svatebních rejů motáka pochopa (Klich, 2023).

Historický vývoj Obory v Uhříněvsi

Klauserova mapa Uhříněveského panství z roku 1715

1764-1783

1842

1876-1878

1945

1953

1974

1996

Demografie

Schéma: Vývoj Prahy 22 podle demografických studií a prognóz

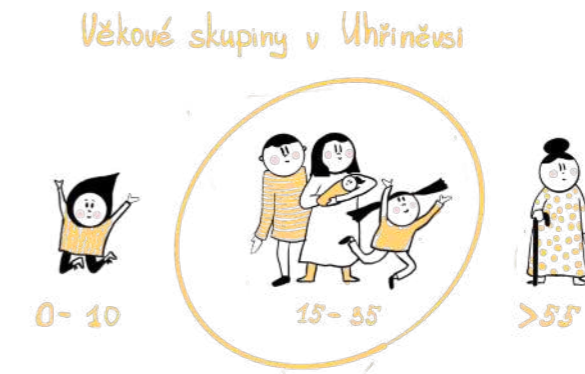
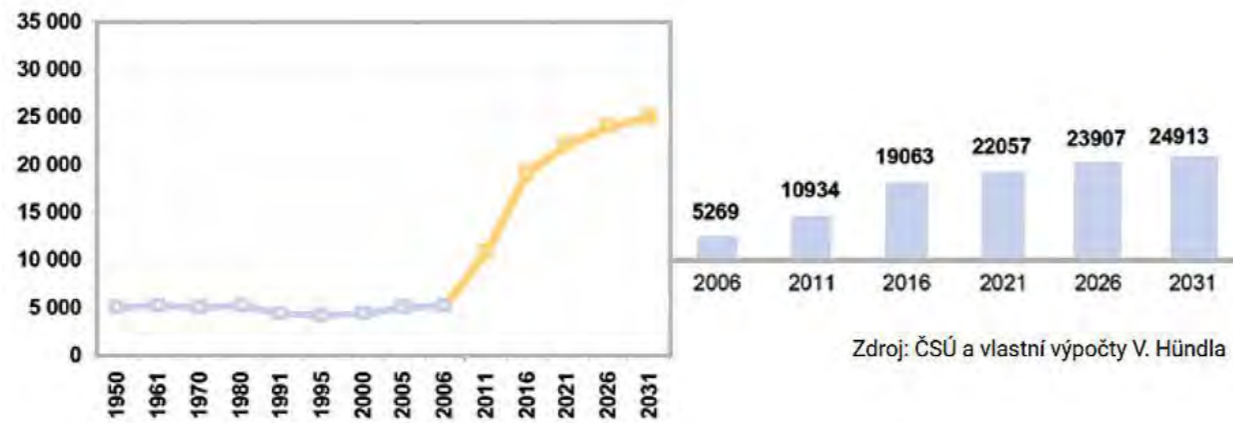
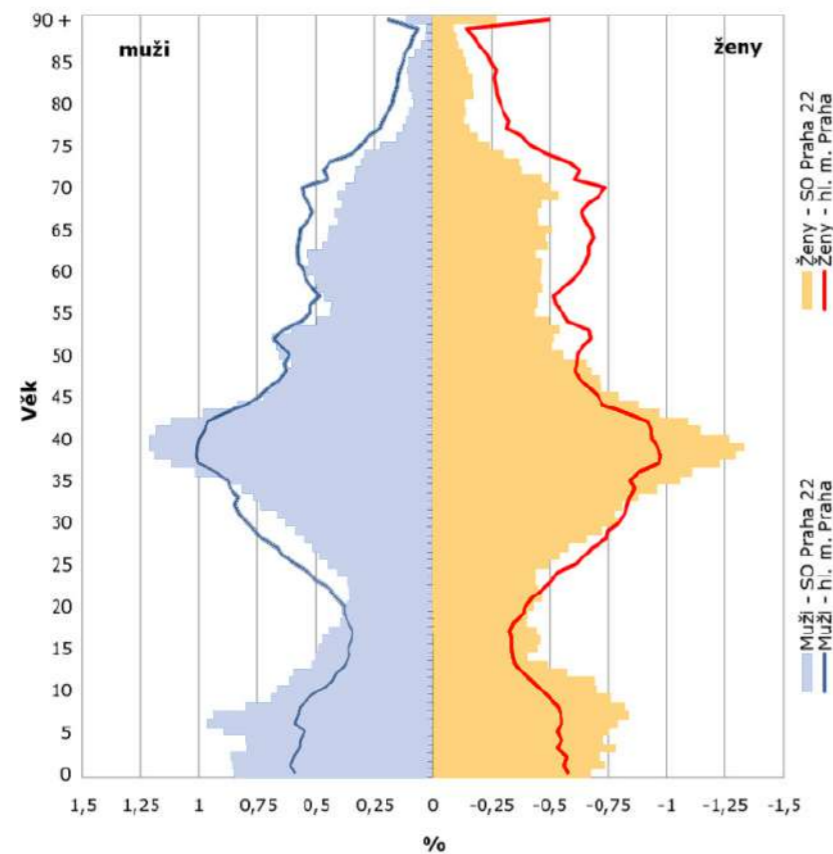

Schéma: Strom života

Praha 22 se vyznačuje rychlým demografickým růstem a mladou strukturou obyvatelstva. Mezi lety 2011 a 2020 vzrostl počet obyvatel v této městské části o 54,6 %, což je nejvíce ze všech městských částí Prahy. Hlavním faktorem růstu byla migrace, která přinesla do Prahy 22 především mladé lidi ve věku 25 - 35 let, kteří zde zakládali rodiny a měli děti. To se projevilo i na kladném přirozeném přírůstku obyvatelstva. V přepočtu na obyvatele žije na území Prahy 22 více dětí (0 - 18 let) a jejich rodičů (35 - 45 let) než v ostatních pražských městských částech. Naopak je zde méně lidí starších 55 let. Průměrný věk obyvatel Prahy 22 byl v roce 2020 36,9 let, což je oproti celé Praze o 2 roky méně. Na každých 100 dětí do 15 let zde připadalo jen 56 seniorů, zatímco v celé Praze to bylo 86 seniorů (ČSÚ, 2021).

Počet obyvatel
k.ú. Uhřetěvsi

1843	-	590	obyvatel
1900	-	2300	obyvatel
2016	-	8570	obyvatel
2021	-	10992	obyvatel

Demografie

Prognóza počtu obyvatel

Na území správního obvodu Praha 22 lze pozorovat vyšší podíl obyvatel v dětském věku (0–18 let) a jejich rodičů ve věkovém rozmezí 35–45 let ve srovnání s hlavním městem Praha. Oproti tomu je podíl obyvatel starších 55 let výrazně podprůměrný. Tato odlišnost souvisí především s vysokou mírou migrace v poslední dekádě. Na území správního obvodu se přistěhovávají především lidé ve věku 25–35 let, kteří následně zakládají rodiny (Soukup, 2017).

Během posledních 15 let bylo na území správního obvodu Praha 22 postaveno celkem 3445 nových bytů. Relativně to představuje 64 % bytového fondu v roce 2011, což je přibližně čtyřikrát více než v hlavním městě Praha. Tento nárůst je zejména patrný v období výstavby v letech 2008–2009, kdy zde přibýlo více než 1 200 nových bytů (Soukup, 2017).

Počet dětí do věku dvou let podle střední varianty nejprve stagnoval a poté klesl z 750 na přibližně 670. V případě vysoké varianty zůstane počet dětí po celé období nad 700, zatímco v nízké variantě postupně klesne na 620 (Soukup, 2017).

Počet tří až pětiletých dětí, tedy potenciálních žáků mateřských škol, v příštích sedmi letech poroste. Podle střední varianty bude v roce 2020 žít přibližně 800 dětí této věkové kategorie. Jejich počet však po roce 2023 postupně klesne na cca 700 (Soukup, 2017).

Počet dětí ve věku prvního stupně základní školní docházky, s trvalým bydlištěm na území správního obvodu Praha 22, minimálně do roku 2024 postupně vzroste až na úroveň cca 1440 při střední variantě. Následně začne počet dětí opět klesat a ke konci predikovaného období dosáhne podle střední varianty zhruba současné úrovně – tj. 1250. Při vysoké variantě pak za stejné období klesne z cca 1500 na zhruba 1360 (Soukup, 2017).

Počet dětí ve věku druhého stupně základní školy se téměř zdvojnásobí. Oproti stávajícímu počtu 650 jich bude v roce 2031 cca 1200, přičemž většina z nich již nyní žije na území Praha 22 (Soukup, 2017).

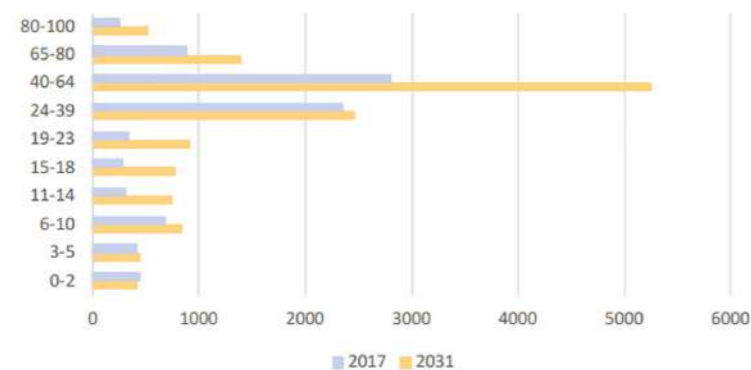
Pokud jde o mladistvé ve věkové skupině 15–18 let, očekává se nárůst jejich počtu po celé predikované období. Z přibližně 550 osob vzroste počet obyvatel v tomto věku na 1250 v roce 2031 (Soukup, 2017).

Počet obyvatel ve věkové skupině 19–23 let bude po celé predikované období růst, a to od současných 630 až na přibližně 1600 v roce 2031 (Soukup, 2017).

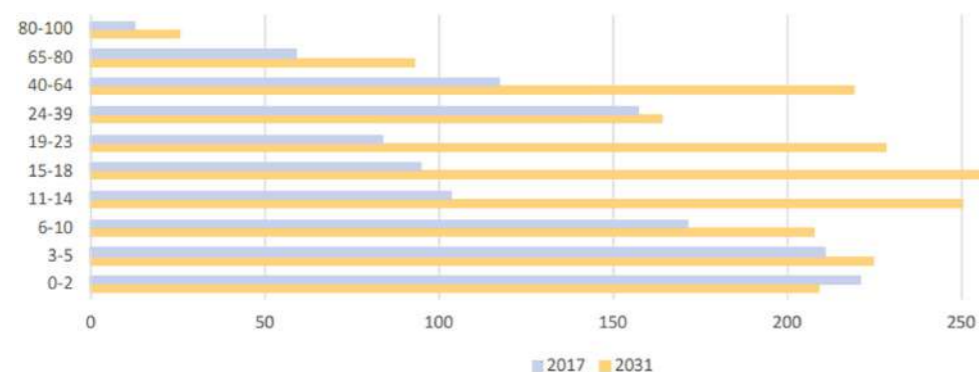
U věkové skupiny 40–64 let se očekává trvalý růst. V roce 2031 bude na území správního obvodu Praha 22 žít přibližně 8–9 tisíc občanů daného věkového rozmezí, což je nárůst oproti současnému stavu 5 tisíc obyvatel (Soukup, 2017).

Podobně jako v celé České republice, i na území správního obvodu Praha 22 poroste počet seniorů. V příštích 15 letech se podle střední varianty jejich počet zvýší o cca 75 %, tedy o 1400 osob. Růst bude plynulý a relativně rovnoměrný ve všech lokalitách (Soukup, 2017).

Absolutní počet obyvatel v dané věkové kategorii

Počet obyvatel ve věkové kategorii přepočítané do skupiny po jednom roku

Klimatické poměry

Klimaticky spadá území PR do okrsku B2 – mírně teplé a mírně suchá podoblast, pro kterou je typické dlouhé, teplé a suché léto a teplé až mírně teplé jaro a podzim. Zima je krátká, chudá na srážky.

Pro tuto oblast (B2) jsou charakteristické následující údaje:

Počet letních dnů **40–50**

Počet mrazových dnů **100–110**

Počet ledových dnů **30–40**

Průměrný počet dnů se srážkami > 1 mm **90**

Počet dnů se sněhovou pokrývkou **40**

Počet dnů zamračených **120–130**

Počet dnů jasných **40–50**

Klimatické hodnoty pro území:

Průměrná roční teplota vzduchu **8,8 °C**

Nejteplejší měsíc **červenec**

Nejchladnější měsíc **leden**

Roční úhrn srážek **560 mm**

Měsíc s nejvyšším množstvím srážek: **červenec, 74 mm**

Počet dnů se sněhovou pokrývkou **50–60**

Průměrná teplota vegetačního období

15,0 °C

Parky v Praze

LEGENDA

Řešené území

Parky funkční

Parky k obnově

Omezení přístupnosti parků:

nepřístupný

přístupný

Turistika

Turistické trasy

Přes Oboru v Uhřetěvesi prochází dvě turistické trasy. Jde o modrou trasu, která začíná na vlakové zastávce Praha-Uhřetěves a končí na zastávce Praha-Klánovice. Následně se tam nachází červená trasa, která také bere začátek od vlakové stanice Praha-Uhřetěves a vede až do Říčan.

Řešené území

turistické značené trasy;
turistický směrovník

naučná stezka

NS Podskali
značená cyklotrasa s názvem;
cyklistický směrovník

Naučná stezka Dubeč - Uhřetěves

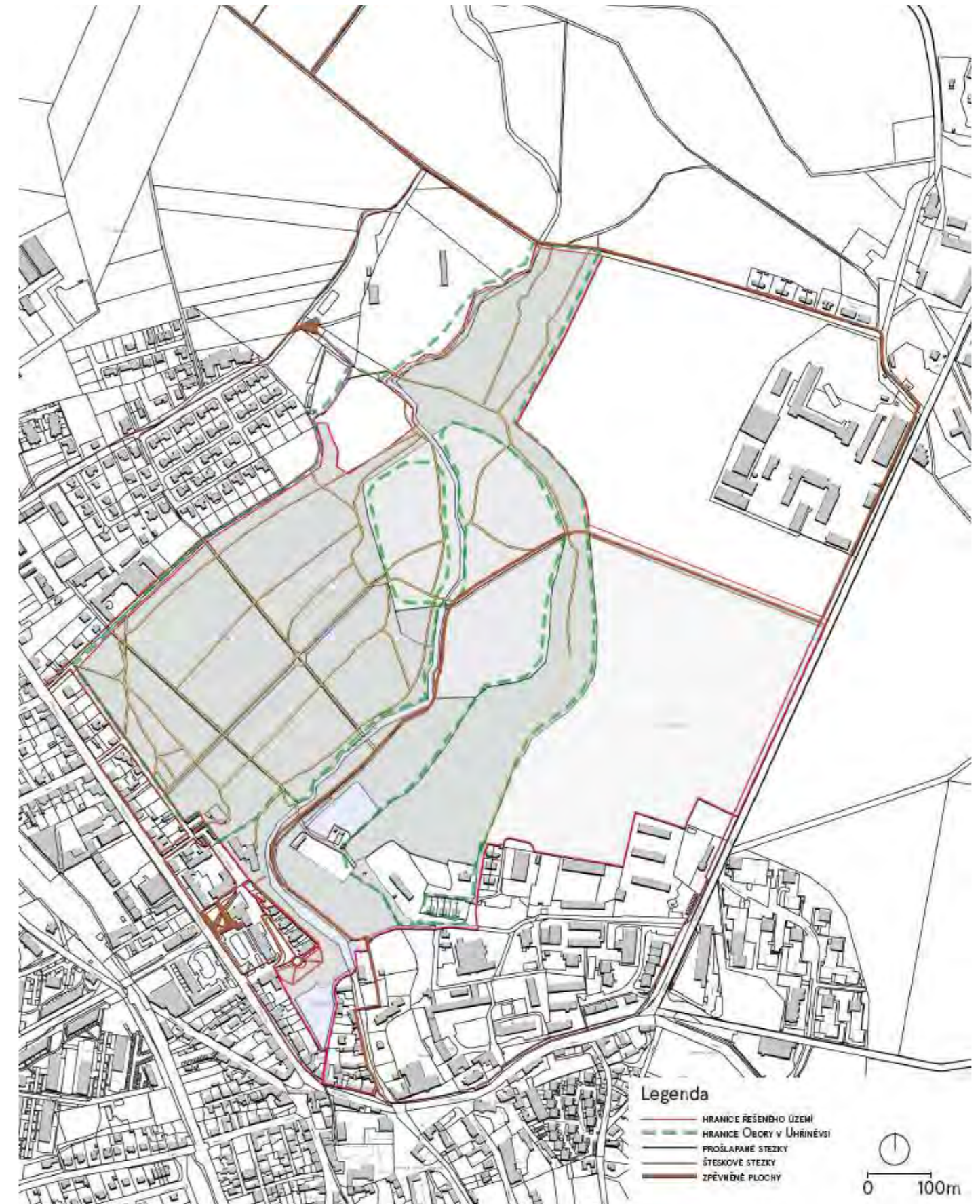
Naučná stezka spojuje dvě městské části, Dubeč a Uhřetěves, na jihovýchodním okraji Prahy, její osu tvoří potok Říčanka. Seznamuje s pravěkým sídlištěm na návrší Rohožník, potokem Říčankou, se starými lomy, rybníkářstvím, a místní faunou a flórou. Navštěvuje dvě přírodní památky: Rohožník - Lom v Dubči, a Obora v Uhřetěvesi. Celá její trasa vede územím přírodního parku Říčanka.

Naučná stezka je nenáročná, vede po cestách různého typu (převážně travnaté cesty a pěšiny, místy vozové cesty a silnice s minimálním provozem, částečně i mimo cesty). Ve vlhkém počasí mohou

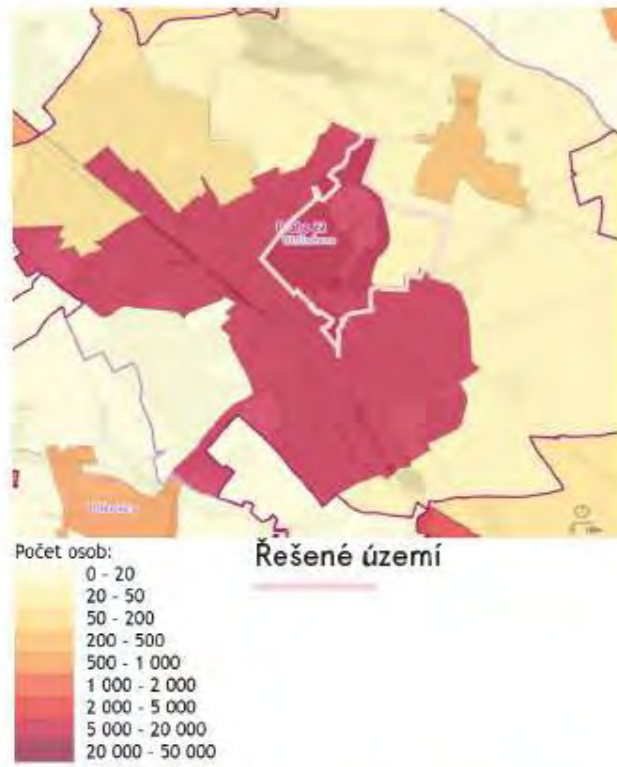
být některé úseky (hlavně v nivě potoka) podmáčené a hůře schůdné. Jinak je relativně dobře sjízdná s kočárkem. Naučná stezka je značena klasickými zelenobílými značkami naučných stezek, vcelku dostatečně. Na každém informačním panelu je plánec celé trasy. (stezky.info, online)

Aktuální stav pěší sítě

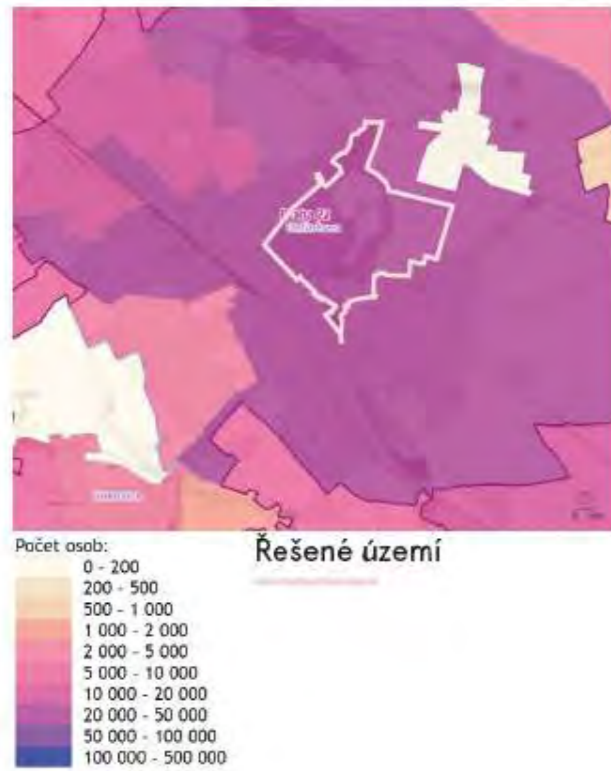
Počet rezidentů ve všední den

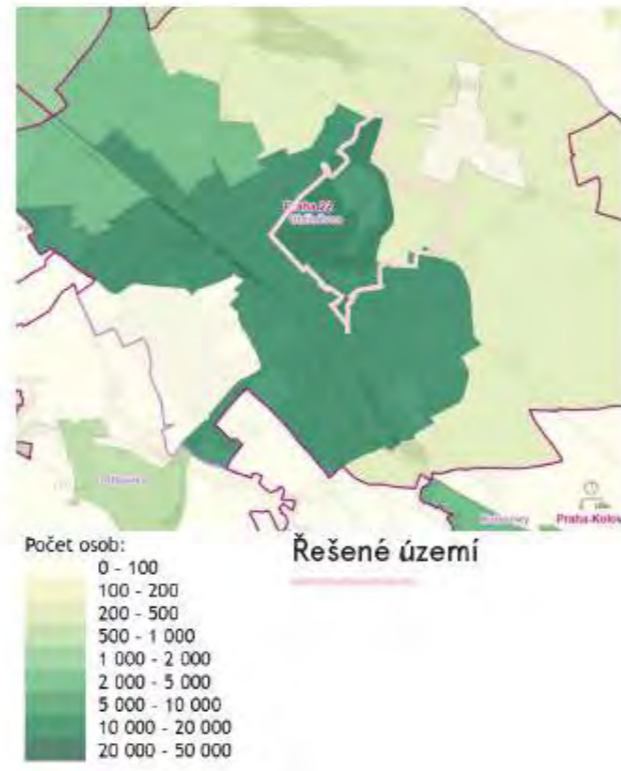
Počet pracujících ve všední den

Počet tranzitujících ve všední den

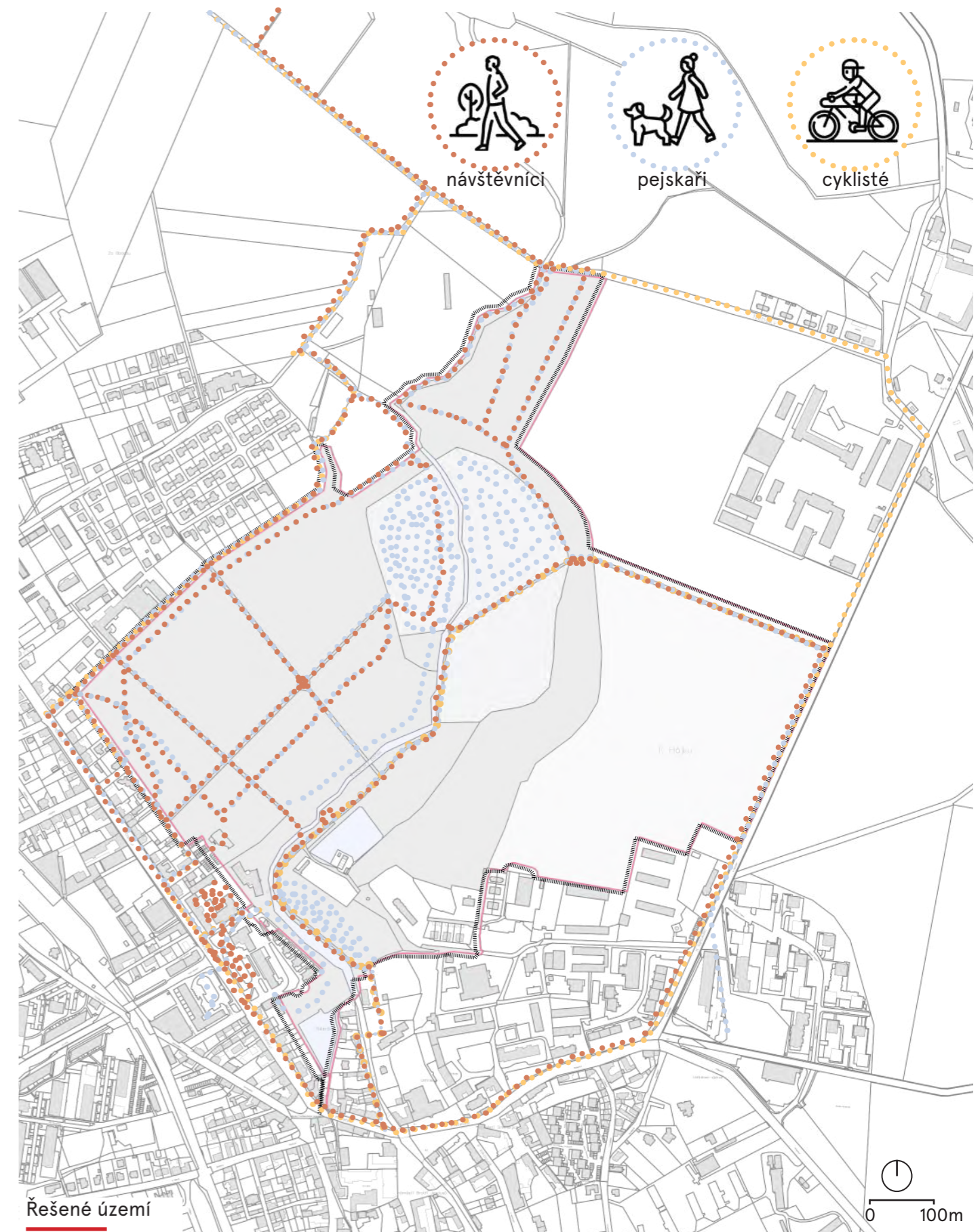
Počet návštěvníků ve všední den

Obora v Uhříněvsi se nachází v centru městské části Praha 22. Jako jediná velká rekreační plocha v Uhříněvsi je oblíbeným místem pro místní obyvatele a návštěvníky.

Dynamika obyvatelstva

Aktuální pohyb rezidentů a návštěvníků v oboře

Technická infrastruktura, drobné stavby a konstrukce

1. dřevěná lavka

5. altán a prošlapané cesty

2. lávka a schody

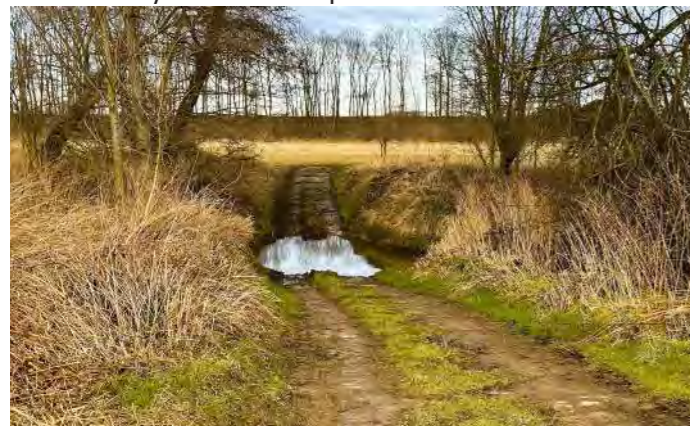
6. asfaltová cesta

3. betonový můstek ve špatném stavu

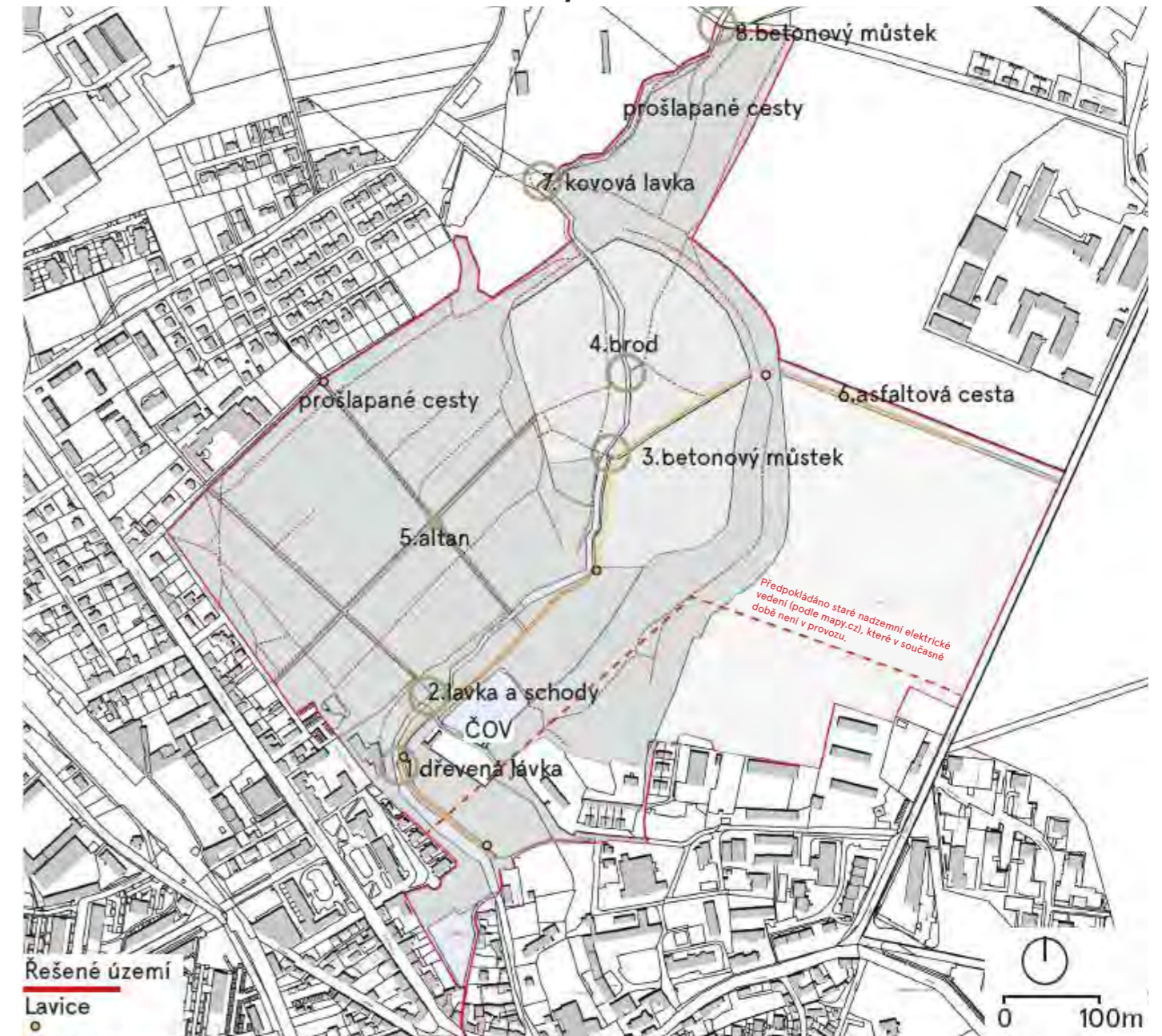
7. kovová lavka

4. brod

8. betonový můstek

Technická infrastruktura v řešeném území představuje soubor zařízení a staveb, které jsou nezbytné pro provoz a bezpečnost obory. V oblasti se nachází několik lávek a můstků přes Říčanský potok, které propojují různé části obory a umožňují návštěvníkům prohlížet přírodu. Některé z těchto lávek jsou však ve špatném stavu a vyžadují opravu nebo výměnu.

Lávka na jižní straně obory (2) je zvláště problematická. Schody vedoucí k lávce jsou v rozpadlém stavu, neergonomické a za deště nebezpečné. Dřevěná lavka (1) na jižní straně obory je sice v dobrém stavu, ale její provedení neodpovídá normám ergonomie, což z ní dělá bariéru pro osoby

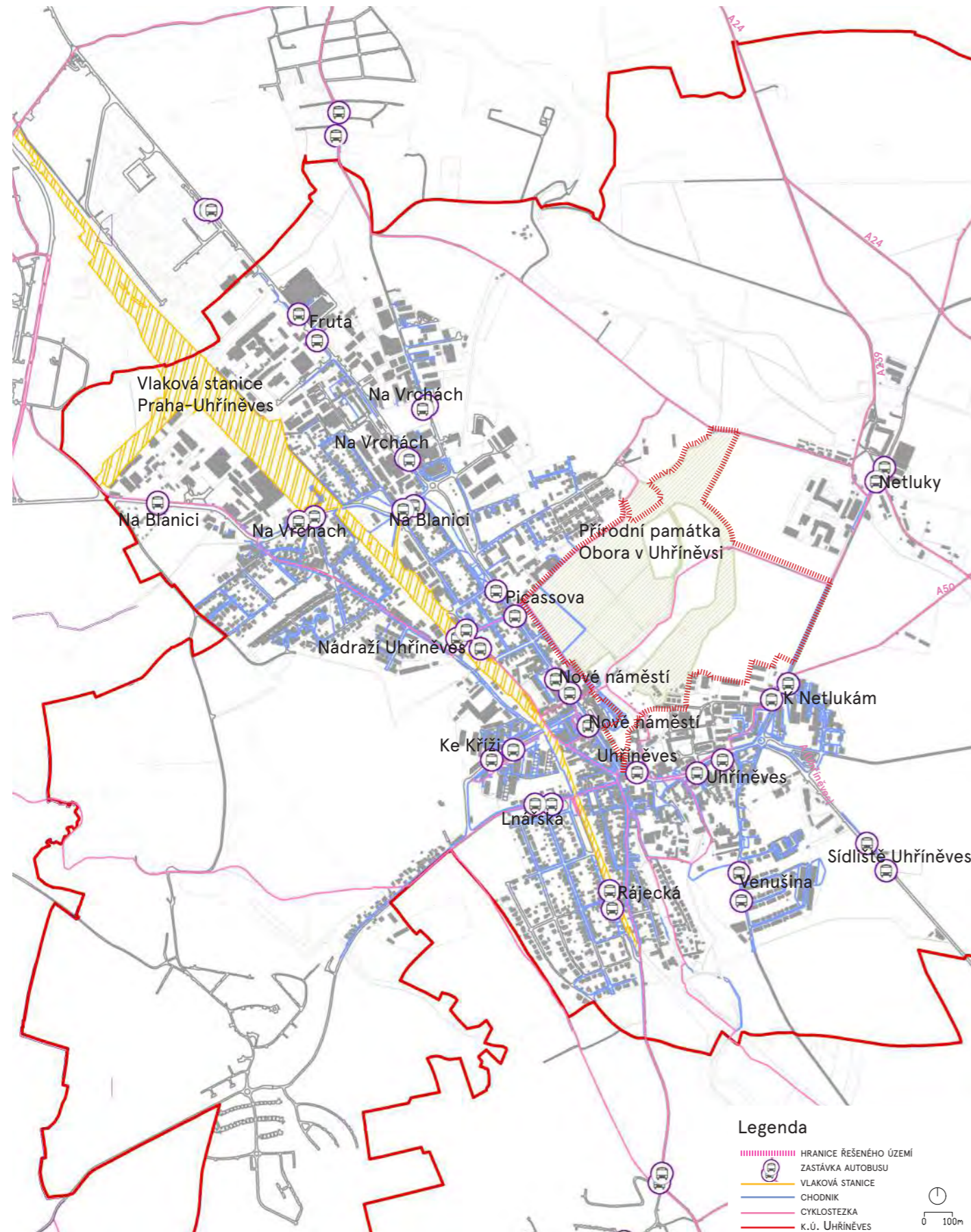
s omezenou pohyblivostí.

Asfaltová cesta, která prochází celým zájmovým územím, je v dobrém stavu, ale chybí na ní rozdělení na pěší a cyklistické pruhy, což ji činí nebezpečnou pro obě skupiny. Zbytek pěších komunikací v oblasti tvoří prošlapané stezky, které jsou pohodlné pro pěší procházky, ale za nepříznivého počasí mohou být na některých místech nevhodné k použití.

Pokud jde o zasilování, v zájmovém území se nacházejí komunikace vedoucí do VÚŽV.

V oblasti se také nachází altán, který je často využíván sociálně slabšími skupinami nebo dospívajícími k konzumaci alkoholu. Altán je bohužel celý posprejovaný.

Dopravní infrastruktura Uhříněvsi

Automobilová doprava

Hlavní komunikací, která prochází celým územím Uhřetěves, je silnice I. třídy č. 333 (ulice Přátelství). Tato komunikace vede z centra hlavního města přes Dolní Měcholupy, Uhřetěves a Říčany směrem na Kutnou Horu. Jedná se o hlavní tah směrem do centra Prahy z okresu Praha-východ, který je využíván pro tranzitní i osobní dopravu. K odlehčení této komunikace by měla v budoucnu přispět dostavba části Pražského okruhu – stavba č. 511, a také výstavba Hostivařské spojky. Aby byla tato opatření efektivní, musí být obě plánované stavby otevřeny současně. Plánovaná realizace by výrazně pomohla snížit zatížení silnice č. 333 (ulice Přátelství).

Autobusová doprava

Uhřetěves je integrována do Pražské integrované dopravy a spadá do tarifního pásma P 0 B. To znamená, že jsou zde platné jízdenky pro metro, tramvaje, autobusy, přívozy a lanovku. Pásma 0 a B pokrývají příměstské autobusy a některé železniční stanice v okolí Prahy. Obyvatelé Uhřetěves mohou cestovat do centra města bez nutnosti platit další poplatky. V Uhřetěvesi neexistuje tramvajová ani metropolitní síť. Místní veřejná doprava je zajištěna autobusy a vlaky. Na území Uhřetěvesi funguje 14 autobusových linek. Z nich 9 linek směřuje do Prahy a nabízí přestup na metro. 6 linek končí na stanici Háje a 3 linky na stanici Depo Hostivař. V noci jezdí tři linky: 903, 906 a 959. Autobusy spojují Uhřetěves s centrem Prahy a s dalšími částmi města, jako jsou Čakovice, Lipany, Benice, Malešice, Královice, Křeslice, Doubek nebo Kostelec nad Černými Lesy. Autobusy také jezdí do Říčan a Kutné Hory.

Vlaková doprava

Uhřetěves se může pochlubit železniční stanicí na dvoukolejně elektrifikované trati č. 221. Osobní vlaky zde jezdí na trase mezi Prahou hl. n. a Benešovem u Prahy. Cesta vlakem do centra Prahy je nejrychlejší možností dopravy. Za 20 minut se dostanete na konečnou stanici Praha hl. n. Trasa měří 14 km a zahrnuje zastávky: Praha – Horní Měcholupy, Praha – Hostivař, Praha – Strašnice zastávka, Praha – Vršovice. Dráhu spravuje Správa železniční dopravní cesty a doprava je součástí Pražské integrované dopravy.

Cyklostezky

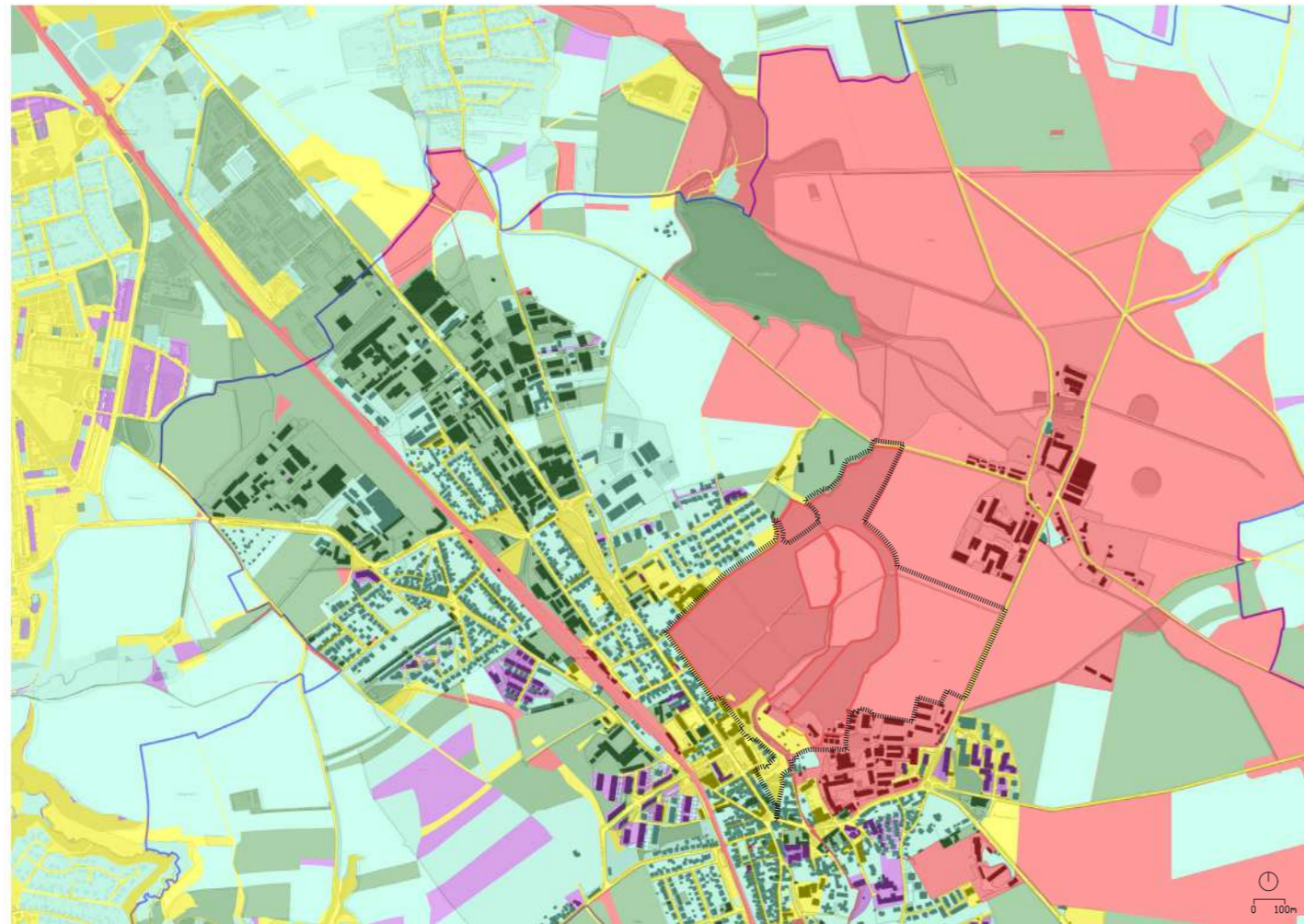
Uhřetěves nabízí několik cyklotras, které jsou převážně určeny pro rekreační účely. U vlakové stanice před staniční budovou začíná cyklostezka číslo A239, která směřuje na Netluky a navazuje na další cyklotrasu číslo A24, spojující Královice, Dubec a Dolní Počernice. Další možnost napojení na tuto trasu je úsek, který začíná za zastavbou Uhřetěvesi a měří přibližně 1,6 km. Další možností je cyklostezka A50 směřující na Královice nebo na Háje u Uhřetěvesi. Na východním okraji Uhřetěvesi vede cyklostezka A22 směřující na Kolovraty. Začíná v Uhřetěvesi u rybníka Velká Vodice a končí před zastavěným územím Kolovrat. Tato trasa je jednou z možností, jak se cyklisté mohou vyhnout frekventované silnici. Na mapě je vidět, že Uhřetěves disponuje několika cyklistickými trasami, ale nevytváří cyklistickou síť. K napojení mezi jednotlivými cyklostezkami slouží i frekventovaná komunikace č. 333, ulice Přátelství. Prejezd přes tuto silnici mezi jednotlivými cyklostezkami může být pro cyklisty nevyhovující cestou do obory.

Cesta do obory

Obora je situována blízko několika dopravních uzlů, které umožňují snadný přístup návštěvníkům. Mezi ně patří autobusové zastávky Picassova, Nové náměstí a Uhřetěves, které jsou spojeny s centrem Prahy i okolními obcemi. Pro ty, kteří cestují vlakem, je nejbližší vlaková zastávka Praha-Uhřetěves, od které je to do obory pouhých 300 metrů pěšky. Pro ty, kteří cestují autem, je k dispozici parkoviště na Novém náměstí, které je vzdáleno asi 100 m od obory.

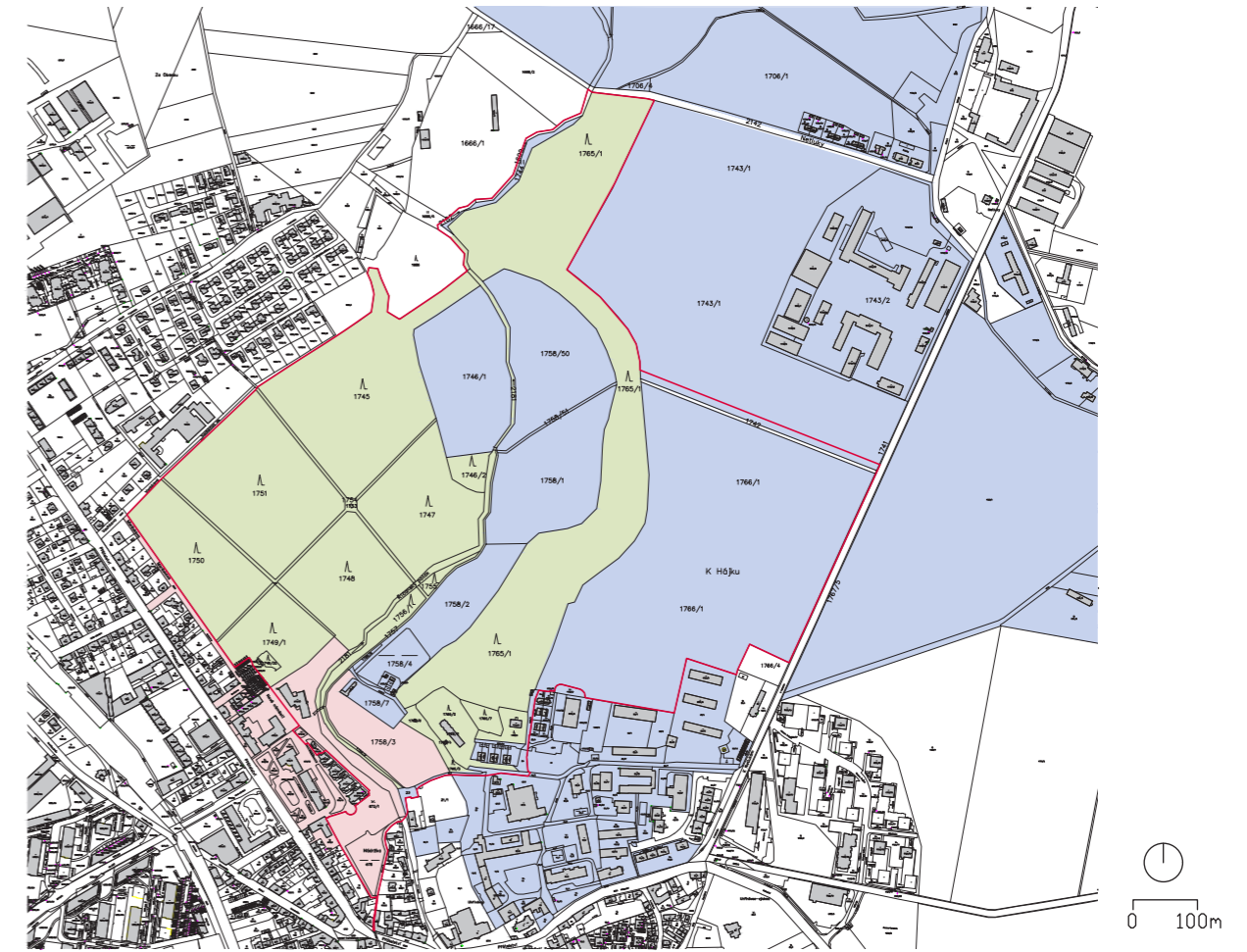
Majetkoprávní vztahy

Řešené území ■■■■■■■■■■	Zbývající tuzemské právnické osoby ■
ČR včetně státem ovládaných subjektů ■	Tuzemské fyzické osoby ■
Hl.m. Praha včetně jím ovládaných subjektů bez MČ ■	Zjištěné a zařazené zahraniční subjekty ■
Městské části hl.m. Prahy včetně jimi ovládaných subjektů ■	Subjekty nezařazené do jiných skupin ■
Kraje ČR mimo hl.m. Prahu včetně jimi ovládaných subjektů ■	Podílnictví dvou a více subjektů různých skupin ■
Obce ČR mimo hl.m. Prahu včetně jimi ovládaných subjektů ■	Subjekt z KN nezjištěn ■

Řešené území se nachází na parcelách, které patří státu. Právo hospodařit na pozemcích obory má Lesy České republiky, na pozemcích orné půdy - Výzkumný ústav živočišné výroby, a na jižních parcelách hospodaří Městská část Praha 22.

Právo hospodařit s majetkem státu

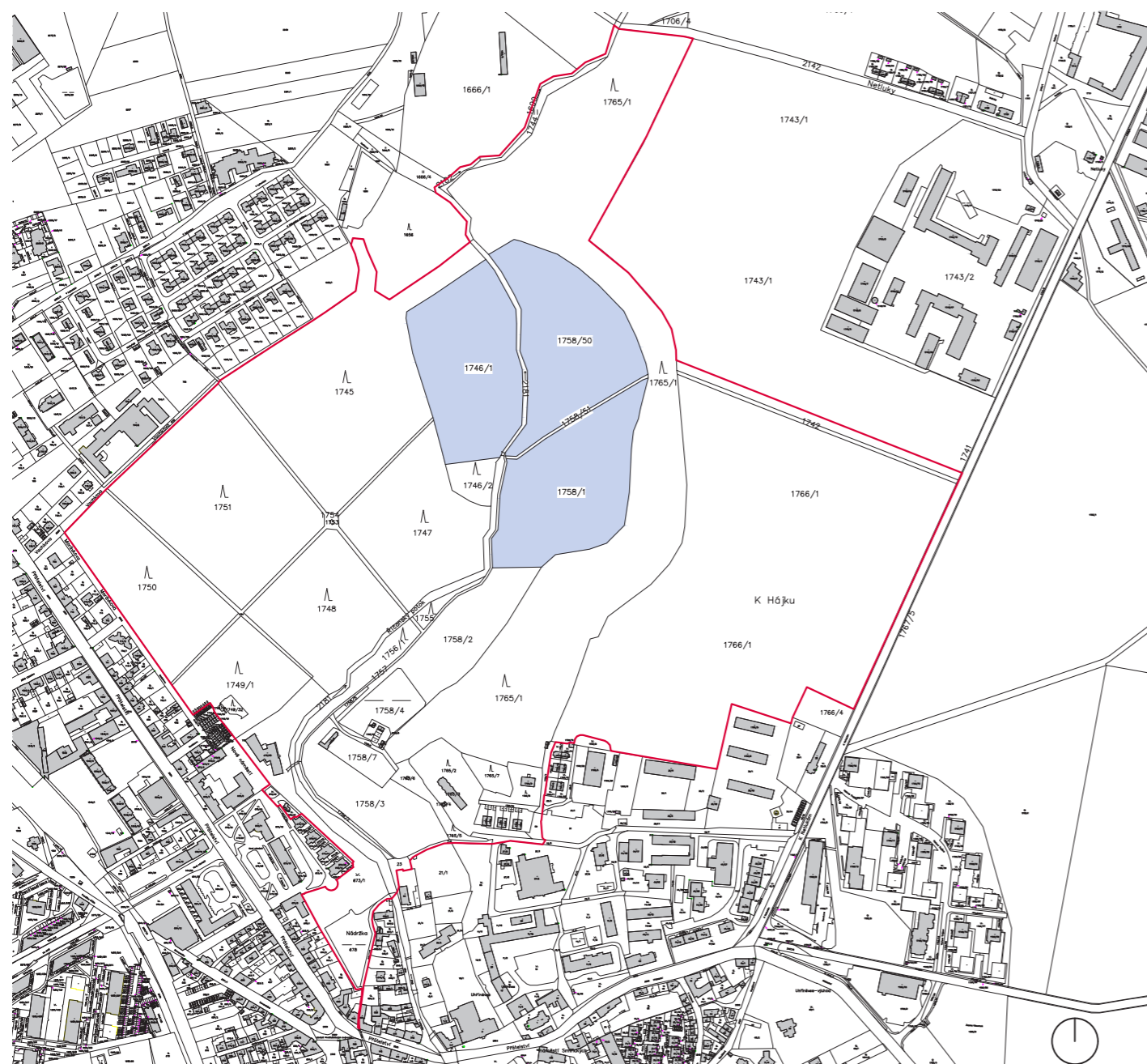

- Právo hospodařit s majetkem státu:
 Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 50008 Hradec Králové
 Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Přátelství 815/109, Uhřetěves, 10400 Praha 10
 Městská část Praha 22, Nové náměstí 1250/10, Uhřetěves, 10400 Praha 10

Výzkumný ústav živočišné výroby (VÚŽV)

v Praze je veřejnou výzkumnou institucí, která je od svého založení v roce 1951, centrem výzkumu biologických a biotechnologických základů chovu hospodářských zvířat. Ve VÚŽV se provádí základní i aplikovaný výzkum zaměřený na inovace a praktické využití poznatků v chovech hospodářských zvířat v oblastech: genetiky a šlechtění zvířat, biotechnologie a reprodukce, výživa, kvalita produktů, etologie a welfare zvířat, technologie chovů, management stád a ekonomika výroby. Mimo základní a aplikovaný výzkum zajišťuje VÚŽV další odborné činnosti. Jednou z nejvýznamnějších aktivit ústavu je realizace Národního programu uchování a využití genetických zdrojů hospodářských zvířat, kde kromě odborné garance, koordinace a administrace programu ústav zajišťuje i veškeré související mezinárodní agendy. Vedle toho ústav zajišťuje činnost Vědeckého výboru výživy zvířat a z pověření Ministerstva zemědělství zastupuje Českou republiku v Evropském sdružení pro živočišnou výrobu (EAAP). VÚŽV má vlastní komplexní experimentální základnu a účelové hospodářství. Obhospodařuje téměř 800 ha zemědělské půdy v Uhřetěvsi, Netlukách a Královicích. Kromě toho využívá detašované pracoviště chovu prasat v Kostelci nad Orlicí.

Katastrální území

LEGENDA

1656 lesní pozemek
 1699 vodní plocha (koryto vodního toku)
 1744 trvalý travní porost
 1745 lesní pozemek
 1746/2 lesní pozemek
 1747 lesní pozemek
 1748 lesní pozemek
 1749/1 lesní pozemek
 1750 lesní pozemek
 1751 lesní pozemek
 1753 ostatní plocha (ostatní komunikace)
 1754 ostatní plocha (ostatní komunikace)
 1755 lesní pozemek
 1756/1 lesní pozemek
 1757 ostatní plocha (ostatní komunikace)
 1765/1 lesní pozemek
 1765/2 lesní pozemek

1765/3 zastavěná plocha a nádvoří
 1765/4 zastavěná plocha a nádvoří
 1765/5 lesní pozemek
 1765/6 zastavěná plocha a nádvoří zbořeniště
 1765/7 lesní pozemek
 1765/8 lesní pozemek
 1765/9 zastavěná plocha a nádvoří
 1765/10 ostatní plocha ostatní komunikace
 2181 část vodní plocha koryto vodního
 2182 vodní plocha koryto vodního
Ochranné pásmo:
 Ochranné pásmo je dáno zřizovacím listinou
 (vyhláškou NVP) č. 3/1982 Sb.
 1746/1 orná půda
 1758/1 orná půda
 1758/51 ostatní komunikace
 1758/50 orná půda

0 100m

Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha	OP plocha v 0,0000 ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha
lesní pozemky	32,81113	-		
vodní plochy	6143		zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	6143
trvalé travní porosty	2217			
orná půda	-	8,7711		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	7358	762	neplošná půda	-
			ostatní způsoby využití	7358
zastavěné plochy a nádvoří	746	-		
plocha celkem	34,5316 (dle katastru)	8,8657 (dle katastru)		

(Plán péče, 2020-2029)

vyhláška č. 3/1982 Sb. NVP

o chráněných přírodních výtvořech v hlavním městě Praze na lokalitách: Obora v Uhřetěvesi a jejich ochranných pásmech

Ochranné pásmo : Obora v Uhřetěvesi, katastrální území Uhřetěves, parcelní čísla 1746/1 a 1758/1, celková výměra 8,8473 ha.

V chráněném pásmu není dovoleno:

- provádět jakoukoliv těžbu nebo výstavbu mimo stavby sloužící lesnímu hospodářství a stavby zabezpečení plnění funkce lesů po projednání s orgány státní ochrany přírody,
- provádět jakékoliv meliorace nebo rekultivace,
- provádět letecké ošetřování porostů (chemizace, hnojení),
- provádět jakékoliv zásahy, které by mohly negativně ovlivnit chráněné území nebo narušit celkový ráz krajiny
- odkládat v území odpadní materiál nebo je jinak znečišťovat,
- tábořit nebo rozdělávat ohně mimo vyhrazená místa.

Plán zásahů a opatření podle PP

Ponechávání starých stromů na dožití jako „kostry ekologické stability lesního ekosystému“

Vytvoření trvalé kostry porostů z vybraných jedinců. Vybrané staré stromy a výstavky zvláště dubů ale i ostatních druhů ponechávat na dožití. Dále též postupně v čase vybírat a ponechávat dostatečné množství nových potencionálních jedinců na dožití jako náhradu za jedince postupně odumírající. O tyto jedince pečovat, např. v případě potřeby je osvětlit obsekem (staré i ty mladé náhradníky).

Doporučuje se vybrat a trvale vyznačit jedince ponechané na dožití a zanést do LHP a map, resp. zajistit ponechání konkrétních jedinců ve velmi dlouhém horizontu.

Ponechávání výstavek a uvolňování solitérů (managementové opatření na podporu biodiverzity)

(částečně se může kombinovat a překrývat s opatřením v předchozím odstavci)

Ponechávat určitý vybraný počet výstavek po případné těžbě či cíleně uvolňovat vybrané vzrostlé jedince na kraji porostů a porostních stěn či uvnitř porostů. Preferovat dub.

V případě těžby ponechávat vzrostlé výstavky (převážně dubu) v počtu min. 10 ks na hektar holé seče.

Vedle obecné ekologické funkce výstavek a solitérů v ekosystému jsou vzrostlé stromy na slunečném, prohrátém místě významným biotopem pro řadu druhů bezobratlých. Vybrané jedince udržovat hlavně z jižní, slunečné strany, obsekem osvětlené.

Výstavky či budoucí solitéry ze zapojených porostů na uvolnění postupně připravit, neboť hrozí při jejich náhlém osvětlení naopak masivní napadení xylofágním hmyzem a jejich následné předčasné odumření. Výstavky také ponechávat na dožití.

Doupné stromy

V porostech a celkově v území ponechávat doupné stromy i vhodné stojící suché stromy (potencionální doupné stromy) v počtu min. 15 ks/ha; nejlépe vyznačit).

Suché stromy budou v porostu umístěny ve vzdálenosti větší než jedna výška stromu od cest, stezek a nadzemních produktovodů. Případně bude na vyšší výskyt suchých stromů v porostech a s tím související zvýšené riziko jejich pádu veřejnost upozorněna na informačních tabulích. Tyto budou hrazeny a udržovány OCP MHMP

Management mrtvého dřeva (managementové opatření na podporu biodiverzity)

Ponechávání dostatečného množství mrtvého dřeva v porostech je nezbytné pro zdárné fungování ekosystému. Zvláště jsou na něj vázani saproxyličtí brouci, jako významná složka koloběhu hmoty/živin v ekosystému.

a) vývraty a mrtvé dřevo

Na vhodných místech (v celé ploše území) budou ponechány vývraty a mrtvé dřevo k samovolnému rozpadu

b) ponechávání pařezů 30–40 cm vysokých

Pařezy jsou důležitým, resp. mnohdy jediným osluněným mrtvým dřevem větších rozměrů v našich současných lesích. Ponechávat alespoň 10–15 % pařezů listnatých dřevin 30–40 cm vysokých (vyjma míst přibližovacích linek, cest apod.). Z toho část by měla být z jedinců s větším průměrem výčetní tloušťky (> 30 cm). Případně je též vhodné ponechávat velmi vysoké pařezy až torza kmenů 1,5–2 m vysokých

c) mrtvé dřevo při nových těžbách

Při nových těžbách ponechávat 20 % hroubí z těžby v porostech.

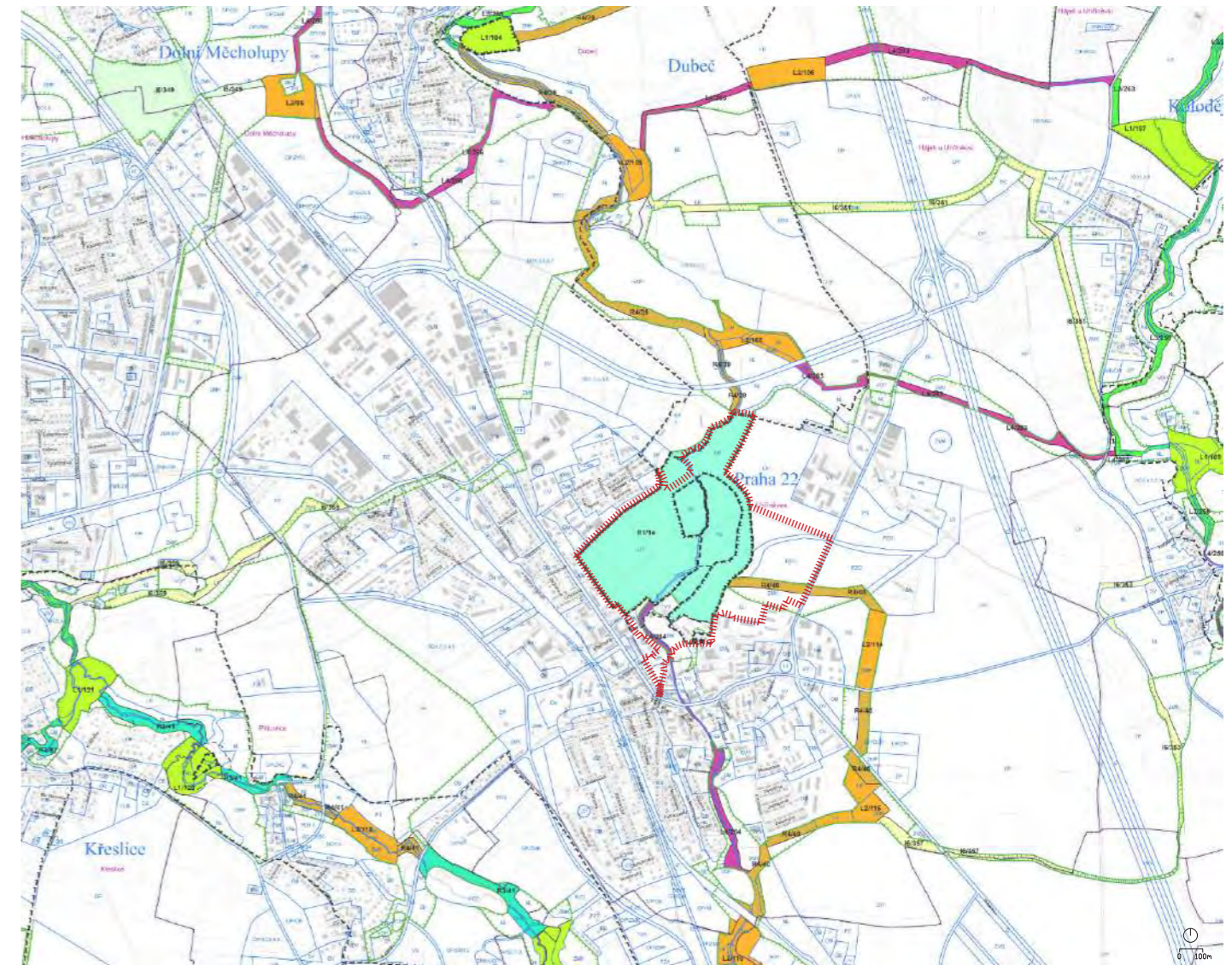
Ideálně také ponechávat ležet delší kusy (cca > 4 m) celých kmenů přednostně velkých výčetních tloušťek (> 30 cm)

d) celkové množství mrtvého dřeva

Celkové minimální množství ponechávaného mrtvého dřeva je min. 30–40 m³/ha a více. Toto minimální množství je nutné zachovávat v dlouhodobém horizontu péče o území. V případě malého množství tlejícího dřeva provést opatření k jeho zajištění, neodstraňovat mrtvé dřevo, a to zvláště větších průměrů

(Plán péče, 2020–2029)

Územní systém ekologické stability ÚSES

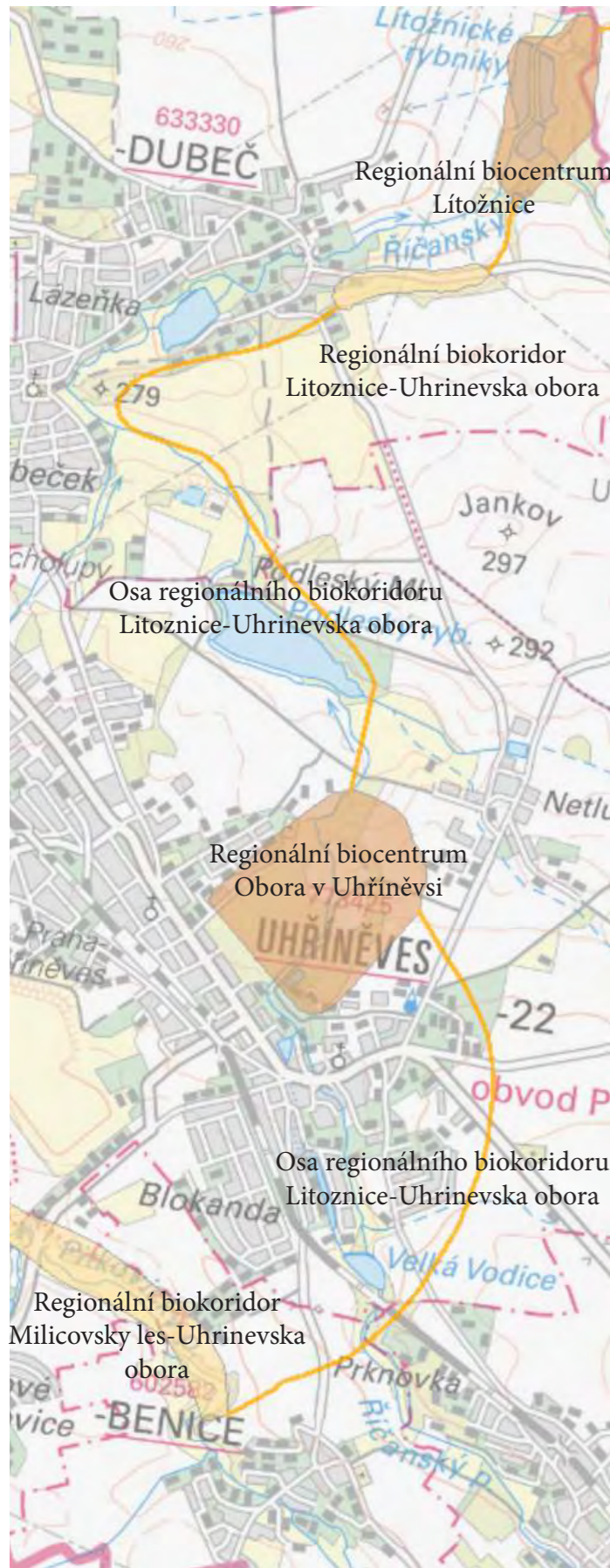
Legenda

-----	HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
N1	NADREGIONÁLNÍ BIOCENTRUM - FUNKČNÍ
N2	OSA NADREGIONÁLNÍHO BIKORIDORU - FUNKČNÍ
N3	OSA NADREGIONÁLNÍHO BIKORIDORU - NEFUNKČNÍ
R1	REGIONÁLNÍ BIOCENTRUM - FUNKČNÍ
R2	REGIONÁLNÍ BIOCENTRUM - NEFUNKČNÍ
R3	REGIONÁLNÍ BIKORIDOR - FUNKČNÍ
R4	REGIONÁLNÍ BIKORIDOR - NEFUNKČNÍ
L1	LOKÁLNÍ (MÍSTNÍ) BIOCENTRUM - FUNKČNÍ
L2	LOKÁLNÍ (MÍSTNÍ) BIOCENTRUM - NEFUNKČNÍ
L3	LOKÁLNÍ (MÍSTNÍ) BIKORIDOR - FUNKČNÍ
L4	LOKÁLNÍ (MÍSTNÍ) BIKORIDOR - NEFUNKČNÍ
-----	OCHRANNÁ ZÓNA NADREGIONÁLNÍHO BIKORIDORU
-----	CELOMĚSTSKÝ SYSTÉM ZELENÉ - NÁVRH
-----	CELOMĚSTSKÝ SYSTÉM ZELENÉ - ÚZEMNÍ REZERVA

Územní systém ekologické stability (ÚSES) vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. ÚSES se skládá z biocenter, biokoridorů a interakčních prvků, které zajišťují rozmanitost a stabilitu biologických druhů a jejich společenstev v krajině. ÚSES se dělí na nadregionální, regionální a místní podle významu a rozlohy.

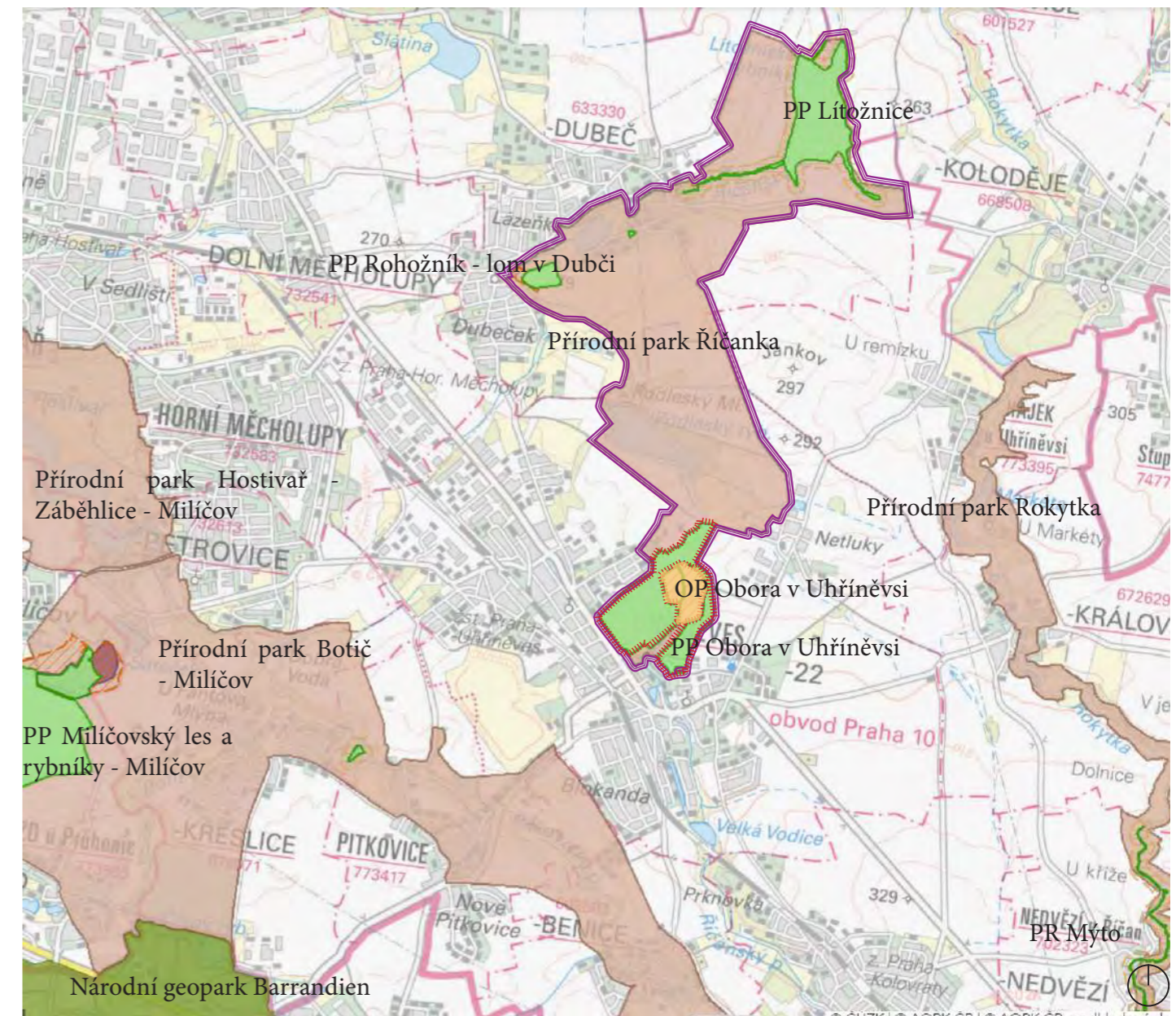
Obora v Uhřetěvesi je součástí přírodního parku Říčanka a funguje jako regionální biocentrum. Z obory vedou lokální (místní) biocentry, které v současné době nejsou funkční.

Územní ochrana

SOUČASNÝ STAV ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ

Porosty jsou v území zastoupeny z cca 97 % listnatými dřevinami dubem letním, jasanem, javorem klenem, lípou a dalšími s většinovým věkem porostů 140 let. Vyskytuje se zde tracheomykóza na dubech – část dubů má sníženou vitalitu, a to i vzhledem k jejich fyziologickému stáří (jedná se o postupnou ztrátu vitality a větší plošné odumírání v brzké budoucnosti nehrozí). Porosty jasanů trpí suchem a často prosychají a hynou – řada jasanů zde roste na nevhodných suchých stanovištích s J expozicí. Porosty jsou na celém území hustě zapojeny i přes prosvětlení, které proběhlo v roce 2015–2016, kdy bylo provedeno i několik obnovných prvků s obnovou listnatými dřevinami. Velká část porostů má druhé stromové patro a hustý keřový podrost. Hodnocení stupňů přirozenosti lesních porostů. Porosty v celém území byly zařazeny do jedné dílčí plochy a do stupně 3c – les přírodě blízký. A to díky probíhajícím extenzivním trvale probíhajícím managementovým zásahům – jinak by porosty mohly být zařazeny do vyššího stupně přirozenosti 3b i 3a. Metodika hodnocení stanoví minimální dílčí plochu na 1 ha. Dílčí plocha může zahrnovat i plochy s nižším hodnocením jejichž procento smí být do 10 % dílčí plochy. Mapa vzhledem k jednoduchosti hodnocení v území a jednoznačnosti nebyla vyhotovena. (Plán péče, 2020–2029)

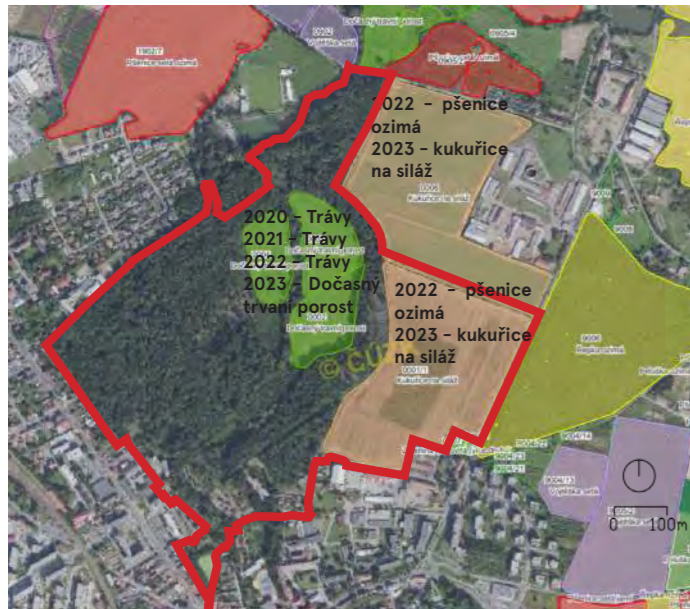
- Přírodní park Říčanka
- Maloplošné zvláště chráněné území Obora v Uhříněvsi
- Ochranné pásmo Obora v Uhříněvsi

Vegetace

Životní prostředí MČ Praha 22

Deklarace prodlín 2023

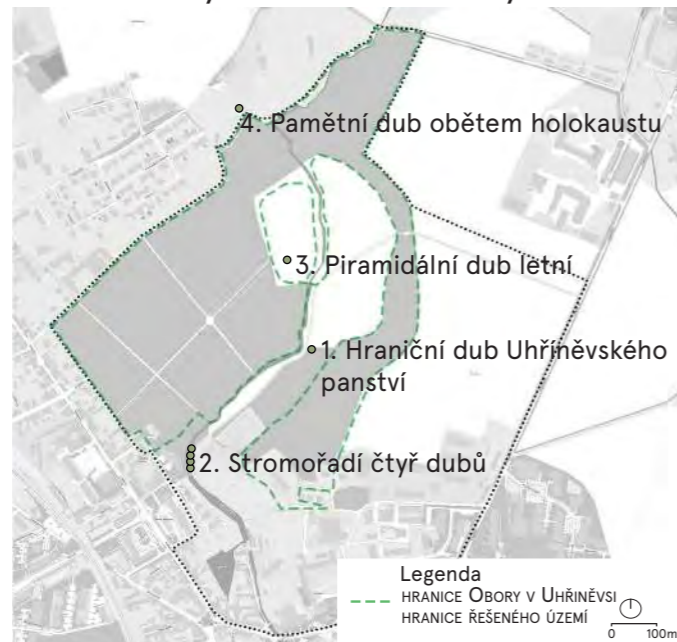
Vhodnost podle LPIS

Řešené území

vhodnost k mezipločinám proti utužení
vhodnost k zalesnění

Významné stromy

1. Hraniční dub Uhříněvského panství
Dub (Quercus robur) je zmíněn již v hraničním protokolu uhříněvského panství z roku 1662. Jeho středověký původ je tedy úředně potvrzen, což dokládá i obvod kmene 5,15 m. Dosahuje výšky 33 m a stáří se odhaduje na 365 let.

2. Stromořadí čtyř dubů
Jedná se celkem o šest statných dubů (Quercus robur) rostoucích podél Říčanského potoka. Jejich

obvod činí 1,74 - 4,28 m, dosahují výšky 23 - 30 m a stáří se odhaduje na 190 let.

3. Piramidální dub letní v oboře v Uhříněvsi je skutečně historickou ukázkou toho, že v minulosti zde bylo arboretum.

4. Pamětní dub obětem holokaustu
Dub byl zasazen 23. října 2000 na památku obyvatel Uhříněvsi, kteří zahynuli během holokaustu

Na území MČ Praha 22 se nevyskytuje stanice pro měření kvality ovzduší, nejbližší se nachází v MČ Praha 10. Proto nelze zjistit přesné hodnoty znečištění místního vzduchu.

Přestože Uhříněves leží na periférii Prahy, Uhříněves je však také vystavena mnoha environmentálním problémům, jako je znečištění ovzduší, hluk, odpady a nedostatek zelených ploch. Tyto problémy mají negativní dopad na kvalitu života a zdraví obyvatel Uhříněvsi i na biodiverzitu a ekosystémy v této oblasti.

Některé z těchto problémů souvisí s historickým rozvojem průmyslu v Uhříněvsi, kde vzniklo mnoho továren a podniků, jako například cukrovar, cihelny nebo pivovar. Tyto podniky způsobovaly znečištění ovzduší emisemi škodlivých látek, jako jsou oxidy dusíku, oxidy siřičité nebo prachové částice. Tyto látky mohou mít negativní účinky na dýchací soustavu, kardiovaskulární systém nebo imunitu lidí i zvířat. Znečištění ovzduší také snižuje viditelnost a ovlivňuje klima.

Dalším problémem je hluk, který je způsoben především dopravou. Uhříněves leží na trati České Velenice - Praha, která byla postavena v roce 1871. Tato trať je jednou z nevytíženějších v České republice a přináší obyvatelům Uhříněvsi nejen výhody rychlého spojení s Prahou, ale také nevýhody hluku a vibrací od projíždějících vlaků. Hluk je také způsoben automobilovou dopravou na silnicích I/2 a II/101, které procházejí Uhříněvsi. Hluk má negativní vliv na psychiku, spánek a učení lidí i na chování a reprodukci zvířat.

Třetím problémem je nakládání s odpady. V Uhříněvsi se nachází sběrný dvůr pro tříděný odpad a kontejnery pro směsný odpad. Nicméně někteří obyvatelé nebo návštěvníci Uhříněvsi nedodržují pravidla třídění odpadu nebo dokonce odhazují odpady do přírody. To má za následek znečištění půdy, vody i vzduchu různými toxickými látkami, jako jsou plasty, kovy nebo chemikálie. Tyto látky ohrožují zdraví lidí i zvířat a snižují estetickou hodnotu krajiny.

Čtvrtým problémem je nedostatek zelených ploch. V Uhříněvsi se nachází několik parků, zahrad a lesních porostů, které poskytují obyvatelům možnosti rekreace, relaxace a kontaktu s přírodou. Nicméně tyto zelené plochy jsou často ohrožovány zástavbou, suchem nebo invazními druhy rostlin a živočichů. Zelené plochy mají mnoho pozitivních funkcí, jako jsou zadržování vody, snižování teploty, čištění ovzduší, poskytování potravy a útočiště pro živočichy nebo zvyšování psychické pohody lidí.

Tyto environmentální problémy vyžadují společné řešení ze strany městské části Praha 22, obyvatel Uhříněvsi i dalších zainteresovaných subjektů. Některé z možných opatření jsou například: Podpora alternativních způsobů dopravy, jako je cyklistika, chůze nebo hromadná doprava, které snižují emise a hluk.

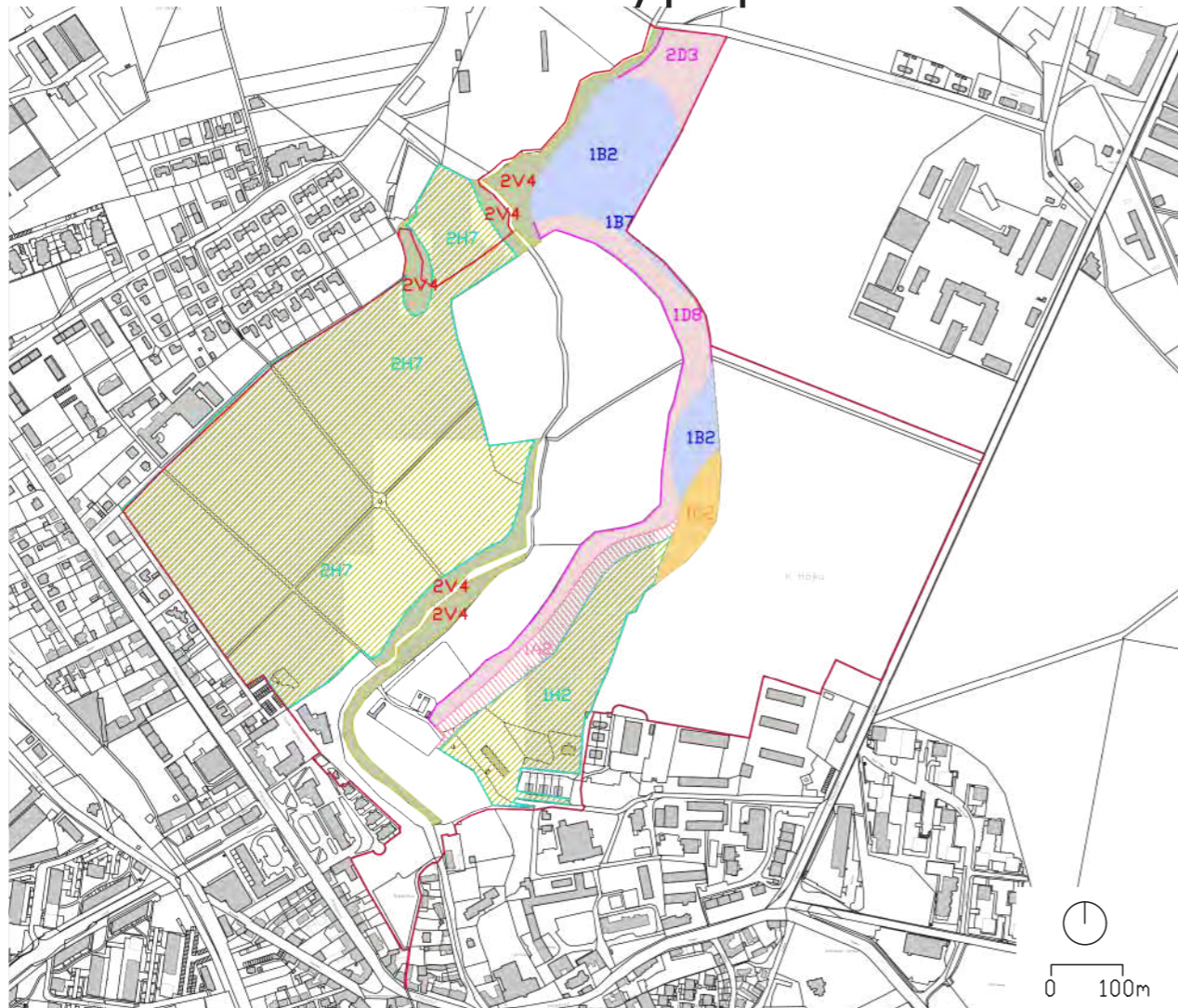
Zlepšení izolace budov a používání obnovitelných zdrojů energie, které snižují spotřebu fosilních paliv a znečištění ovzduší.

Vzdělávání obyvatel o významu třídění odpadu a prevenci vzniku odpadu, které snižují množství odpadků a jejich dopad na životní prostředí.

Zalesňování, revitalizace a ochrana zelených ploch, které zvyšují biodiverzitu, kvalitu ovzduší i vody a estetiku krajiny.

Uhříněves má potenciál být místem, kde se dobře žije a kde se respektuje příroda.

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů pásma

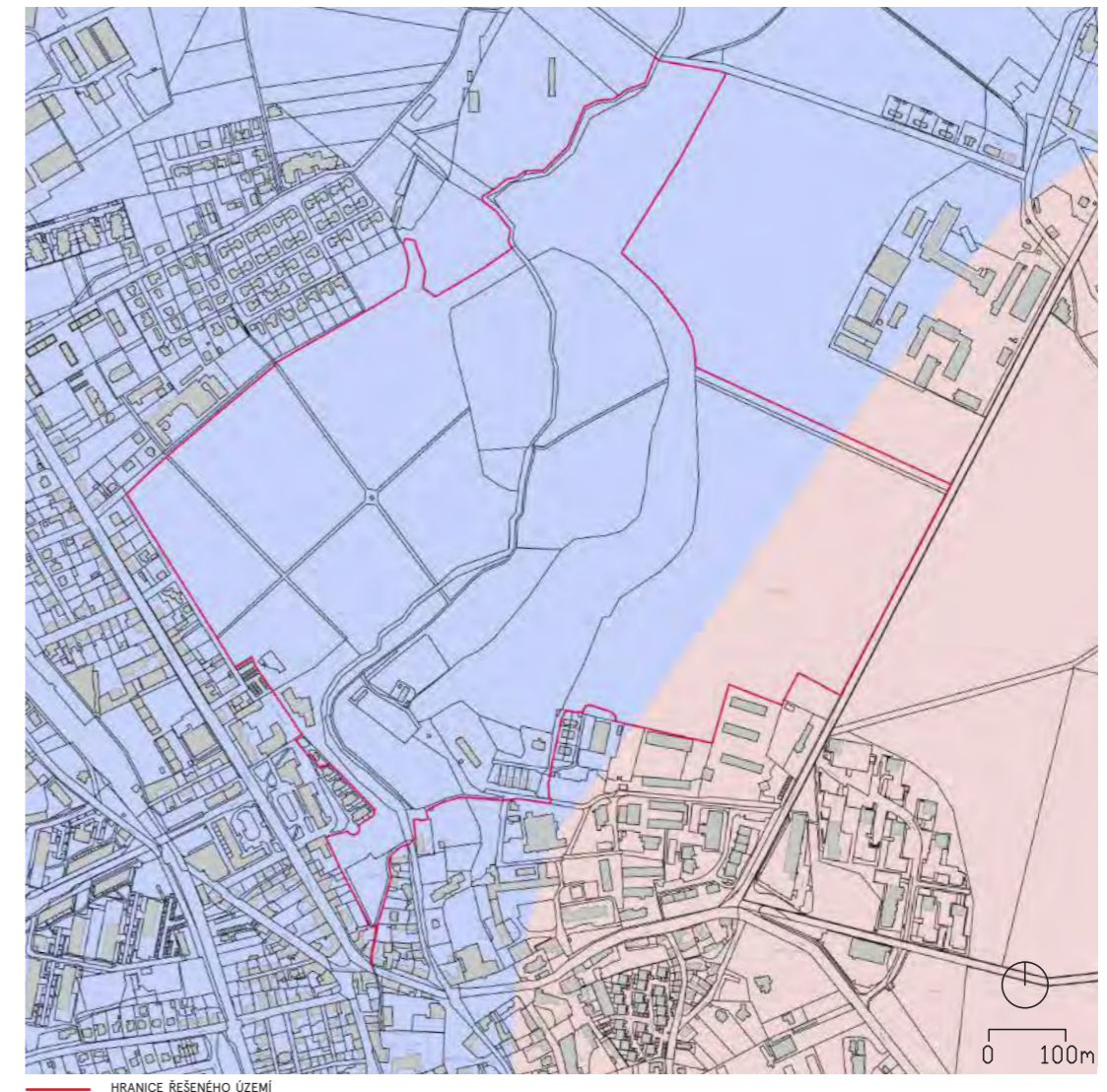

Přírodní lesní oblast: 17 Polabí				
Soubor lesních typů a les. typy (SLT/LT)	Název SLT a LT LESPROJEKT 1985	Přirozená dřevinná skladba SLT (Příša 1977)	Výměr a (ha)	Podíl (%)
1A2	JAVOROHABROVÁ DOUBRAVA	DBZ 2-3 DBL 3-4 LP 1-2 HB 1-2 JV+1 BK+ BŘK+	1,7425	5
1B2	BOHATÁ HABROVÁ DOUBRAVA svízelová	DBZ 2-5 DBL 3-5 LP 2-3 HB 1-2 JV+1 BB+1 BK BŘK JS	2,788	8
1B7	BOHATÁ HABROVÁ DOUBRAVA ptačincová	DBZ 2-5 DBL 3-5 LP 2-3 HB 1-2 JV+1 BB+1 BK BŘK JS	0,348 5	1
1C2	SUCHÁ HABROVÁ DOUBRAVA	DBZ 7-9 HB+1 LP 1-2 DBP+ BŘK+1 JV MK dřin	1,7425	5
1D8	OBOHACENÁ HABROVÁ DOUBRAVA	DB 6-8 LP 1-2 JV+1 HB+1 (JS JL)+1	2,788	8
1H2	SPRAŠOVÁ HABROVÁ DOUBRAVA	DB 8 HB+2 LP+1 DBP+ JV BB BŘK	5,9245	17
2D3	OBOHACENÁ BUKOVÁ DOUBRAVA	DB 5-6 BK 1-2 LP 1 JV 1 HB 1-2 (OL JS)+	1,7425	5
2H7	HLINITÁ BUKOVÁ DOUBRAVA	DB 5-7 BK 1-3 HB 1-2 LP 1-3 JD JV JS	16,379 5	47
2V4	VLHKÁ BUKOVÁ DOUBRAVA	DBL 4-5 JD 1-2 (JS OL) 1-2 JV+1 BK 1 (KL JL) 1	1,394	4
Celkem			34,854 6	100 %

HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

(Plán péče, 2020–2029)

Potenciální přirozená vegetace

HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Černýšová dubohabřina a lipová doubrava jsou typy lesní vegetace, které patří do skupiny dubohabřin a lipových doubrav. Tyto lesy se vyskytují na mírně kyselých až neutrálních půdách v nížinných až podhorských polohách.

Černýšová dubohabřina

je charakterizována výskytem *Melampyrum cristatum*, *Galium odoratum*, *Pulmonaria officinalis*, *Carex pilosa* a další. Dřevinné patro je tvořeno převážně *Quercus petraea* a *Carpinus betulus*, méně často se objevuje *Fagus sylvatica*, *Acer pseudoplatanus* nebo *Tilia cordata*.

Lipová doubrava

je typická pro teplejší a sušší stanoviště než černýšová dubohabřina. V bylinném patře dominují druhy jako *Polygonatum verticillatum*, *Bromus secalinus*, *Carex sylvatica*, *Taraxacum officinale*. Dřevinné patro je složeno hlavně z *Tilia platyphyllos* a *Quercus robur*, méně často se vyskytuje *Ulmus glabra*, *Acer platanoides*, *Fagus sylvatica*.

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkratka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
JD	jedle	-	-	0,1–0,2	0,5–1
BO	borovice lesní	0,759	2,30	-	-
SM	smrk ztepilý	0,253	0,82	-	-
MD	modřín	0,081	0,26	-	-
Listnáče					
AK	akát	0,038	0,12	-	-
BB	javor babyka		+	až 0,3	až 0,9
BK	buk	-	+	1,5–4,5	5–15
BR	bříza	0,46	1,48	-	-
BŘK	javor břek	-	-	až 0,2	až 0,5
DBC	dub červený	0,02	0,06		
DB	dub	7,97	25,71	11–16	37–51
DBZ	dub zimní			2–3	6–11
HB	habr		+	2–5	6–16
JL	jilm		+		
JS	jasan	13,445	43,37	0,3–1,5	1–5
JV	javor	0,1475	0,43	0,3–1,5	1–5
KL	javor klen	5,4525	17,59	0,5–1	0,2–0,3
LP	lípa	2,346	7,57	2,5–7	8–22
MK	jeřáb muk	-	-		+
OL	olše	0,0405	0,13	0,06–0,13	0,2–0,4
Dřín	-	-	-		+
TP	topol	0,29	0,94	-	-
Celkem			100 %	-----	-----

Přirozená skladba lesa je taková, která by vznikla bez zásahu člověka na daném stanovišti. Současná skladba lesa je ovlivněna hospodářskou činností, ochranou přírody a dalšími faktory.

Současná skladba lesa v oboře v Uhříněvsi je ovlivněna hospodářským využíváním lesa, ochranou zvěře a návštěvností obory. Na suchých a písčitých půdách se nachází smrkové monokultury, které jsou náchylné k poškození kůrovcem, suchem a větrem. Na vlhkých a živných půdách se nachází smíšené lesy s převahou buku, javoru a dubu, které jsou více odolné a stabilní. Na rašeliništích se nachází olšiny s příměsí vrby a břízy, které jsou chráněny jako biotopy ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Porovnáním přirozené a současné skladby lesa v oboře v Uhříněvsi lze zjistit, že současná skladba lesa je méně rozmanitá, méně odolná a méně funkční než přirozená skladba lesa. Lze také zjistit, že existují možnosti pro zlepšení současné skladby lesa pomocí obnovy původních dřevin, diverzifikace porostů a podpory biodiverzity.

(Plán péče, 2020–2029)

Plán zásahů a opatření podle PP

Dlouhodobý cíl:

Zásahy orientovat na úpravu druhového skladby, výškové i prostorové diferenciace (např. podpory podúrovňových jedinců) a podpory přirozeného zmlazení a nárůstů nejlépe formou jednotlivého výběru, kotlíkovou sečí či výjimečně náseky. Postupně přecházet na výběrný způsob hospodaření. Vytvářet podmínky směrem k autoregulačnímu vývoji lesních porostů.

Ponechávat na dožití staré jedince dubů i jiných listnáčů. Staří jedinci dubů/dubové porosty jsou i výslovným předmětem ochrany v tomto území. Proto věnovat zvýšenou péči o tyto staré jedince, v případě potřeby je osvětlit obsekem, při ponechávání výstavků tyto na „vystavení“ postupně dlouhodobě připravovat. Též postupně v čase zajišťovat dostatečný počet dalších generací jedinců ponechávaných na dožití.

Všeobecné zásady k rámcovým směrnici hospodaření:

- mladší lesní prostory na území PP vzhledem k dlouhodobé absenci lesnického hospodaření trpí vzhledem k „přehoustnutí“ přeštíhlením – postupně provádět opatrné prosvětlování porostů a uvolňování korun. Vhodné je ve vybraných částech porostů (náležité plochy) ponechat současný přehoustlý stav – jednak jako referenční plochy ke vztahu k začínajícímu prosvětlování porostů a také k přispění k diverzitě biotopů
  - podporovat přirozenou obnovu a v maximální možné míře využívat přirozeného zmlazení a nárůstů
  - využívat případné plochy po zdravotním výběru, světlin po odstraněných nepůvodních dřevinách, uvolňování míst s perspektivním zmlazením. Při zduaru či dostatku př. zmlazení uvolňování jednotlivým výběrem dospělých stromů
  - v případě potřeby doplňování sadbou
  - v přirozeném zmlazení a nárůstech redukovat agresivní jasan (případně JV) tak, aby nepřevládli
  - zastoupení dle SLT
  - věková, výšková a prostorová diferenciace – šetřit druhé etáže porostů
  - přednostně ze skladby porostů vylučovat nepůvodní dřeviny. Ve všech porostech průběžná plošná redukce jednotlivých jedinců SM, BO, MD, likvidace invazních druhů jako AK apod.
  - podpora diverzity – věnovat zvýšenou péči jednotlivě přimíseným dřevinám v nárůstech a kulturách (dle SLT)
  - dle potřeby provádět zdravotní výběr tracheomykocních jedinců – zdravotní výběr dubů víceméně není nutný, napadení tracheomykozou jsou téměř všichni staří jedinci a spíše se jedná o postupnou ztrátu vitality/chřadnutí, než rychlé, plošné hynutí
  - je možno provádět lokální plošné prosvětlování porostů za účelem podpory biodiverzity (nejen bezobratlých), přirozeného zmlazení a péče o staré stromy; vytváření malých bezlesých světlin, postupných přechodů mezi lesem a bezlesím (tzv. měkký okraj lesa se zavedením výmladkového hospodaření s krátkým obmýtím 15–20 let – zajištění nektarodárných biotopů pro vývojová stadia hmyzu) apod.
  - výsadby chránit proti bušení a zvěři
  - torza a jedince ponechané dlouhodobě či na dožití pravidelně kontrolovat ohledně bezpečnosti návštěvníků
  - vyznačení stromů před zásahem vždy za účasti orgánu ochrany přírody
- (Plán péče PP Obora v Uhříněvsi 2020–2029)

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. a červeného seznamu	popis biotopu druhu, další poznámky
ROSTLINY			
<i>Loranthus europaeus</i> – ochmet evropský	vitální populace (též NEMCOVA 1998)	-/C4a (NT)	celé území
OBRATLOVCI			
<i>kuňka obecná (Bombina bombina)</i>		§SO/EN	
<i>ropucha obecná (Bufo bufo)</i>		§O/VU	
<i>skokan hnědý (Rana temporaria)</i>		-/VU	
BEZOBRATLI			
<i>Cucujus cinnaberinus</i> (lesák rumělkový)	HAUCK 2017	§SO/VU	Evropsky významný druh
<i>Ampedus elegantulus</i> (kovařík)	HAUCK 2017	VU	
<i>Brachygonus megerlei</i> (kovařík)	HAUCK 2017	VU	
<i>Drapetes mordelloides</i> (kovařík)	HAUCK 2017	EN	
<i>Symbiotes gibberosus</i> (pýchavkovník)	HAUCK 2017	NT	
<i>Lymexylon navale</i> (lesan lodičnick)	HAUCK 2017	VU	
<i>Hypulus quercinus</i> (lenec dubový)	HAUCK 2017	VU	
<i>Mycetophagus piceus</i> (houbožrout)	HAUCK 2017	NT	
<i>Protaetia aeruginosa</i> (zlatohlávek skvostný)	HAUCK 2017	§O/VU	
<i>Quedius dilatatus</i> (piloroh široký)	HAUCK 2017	VU	
<i>Corticeus bicolor</i> (potemník)	HAUCK 2017	NT	
<i>Corticeus fasciatus</i> (potemník)	HAUCK 2017	VU	
<i>Corticeus unicolor</i> (potemník)	HAUCK 2017	NT	
<i>Mycetochara maura</i> (květomil)	HAUCK 2017	NT	
<i>Pentaphyllus testaceus</i> (potemník)	HAUCK 2017	VU	
<i>Uloma culinaris</i> (potemník)	HAUCK 2017	NT	
<i>Colydium elongatum</i>	HAUCK 2017	NT	
<i>Colydium filiforme</i>	HAUCK 2017	VU	
<i>Pycnomerus terebrans</i>	HAUCK 2017	EN	
PTÁCI (dle http://www.wmap.cz/opk/)			
<i>Athene noctua</i> (sýček obecný)	♦	§SO/EN	lesní porosty, přiléhající louky a pole
<i>Accipiter nisus</i> (krahujec obecný)	♦	§SO/VU	lesní porosty
<i>Jynx torquilla</i> (krutihlav obecný)	♦	§SO/VU	lesní porosty, křovinaté okraje
<i>Asio otus</i> (kalous ušatý)	♦	-/LC	lesní porosty
<i>Muscicapa striata</i> (lejsek šedý)	♦	O/LC	lesní porosty
<i>Oriolus oriolus</i> (žluva hajní)	♦	§SO/LC	lesní porosty

Legenda:

Druhy chráněné dle zákona:
§KO – kriticky ohrožený
§SO – silně ohrožený
§O – ohrožený

Kategorie ohrožení dle IUCN:

CR – kriticky ohrožený
EN – ohrožený
VU – zranitelný
NT – téměř ohrožený
LC – méně dotčený (Plán péče, 2020–2029)

Seznam druhů cévnatých rostlin zaznamenaných v pp obora v uhříněvsi v praze v roce 2018

Stromy:

Acer campestre (Javor babyka)
Acer platanooides (Javor klen)
Acer pseudoplatanus (Javor mléč)
Carpinus betulus (Lípa srdčitá)
Fraxinus excelsior (Jasan ztepilý)
Padus avium (Třešeň ptačí)
Salix caprea (Vrba jíva)
Sambucus nigra (Bez černý)
Tilia cordata (Lípa malolistá)
Ulmus glabra (Jilm horský)

Scrophularia nodosa (Krtičník uzlinatý)
Sisymbrium officinale (Hulevník lékařský)
Solidago canadensis (Zlatobýl kanadský)
Stachys sylvatica (Hluchavka lesní)
Symphoricarpon novi-belgii (Hvězdnice novo-belgická)
Trifolium hybridum (Jetel hybridní)
Typha latifolia (Rákosí širokolisté)
Urtica dioica (Kopřiva dvoudomá)

(Plán péče, 2020–2029) , (terénní šetření k plánu péče 2020–2029; RNDr. Milan Řezáč, Ph.D.)

Keře:

Corylus avellana (Líska obecná)
Rubus fruticosus agg. (Ostružiník ježiník)
Rubus idaeus (Malina obecná)
Swida sanguinea (Dřín sanguinea)

Popínavky:

Clematis vitalba (Plamének plotní)
Hedera helix (Břečťan popínavý)

Byliny:

Aegopodium podagraria (Bršlice kozí noha)
Anthriscus sylvestris (Kozlík lesní)
Bromus sterilis (Oves sterilní)
Calamagrostis epigejos (Rákos obecný)
Carex ovalis (Ostřice vejčitá)
Carex sylvatica (Ostřice lesní)
Chelidonium majus (Celidónie větší)
Cirsium arvense (Pcháč rolní)
Cirsium vulgare (Pcháč obecný)
Dactylis glomerata (Kostřava sítinovitá)
Dactylis polygama (Kostřava mnohotvará)
Dryopteris filix-mas (Kaprad' samec)
Galium aparine (Svlačec obecný)
Geum urbanum (Kuklík městský)
Hypericum perforatum (Třezalka tečkovaná)
Impatiens parviflora (Netýkavka malokvětá)
Juncus effusus (Sítina rozkladitá)
Juncus tenuis (Sítina tenká)
Lamium maculatum (Hluchavka skvrnitá)
Lapsana communis (Hořčák obecný)
Milium effusum (Prosička rozkladitá)
Poa nemoralis (Lipnice lesní)
Rumex obtusifolius (Šťovík tupolistý)

Zoocenologie

Capreolus capreolus

Lepus europaeus

Rana temporaria

Triturus alpestris

Saryrium w-album

Clausilia pumila

Bombina bombina

Jynx torquilla

Oblast přírodní památky slouží jako útočiště pro lesní faunu, včetně druhů, které preferují staré lesní porosty. Mezi měkkýši se zde nachází citlivé lesní druhy plžů, jako jsou *Clausilia pumila* a *Malacolimax tenellus*. Z nosatcovitých brouků se zde vyskytují reliktní druhy *Acalles boehmei* a *A. commutatus*, které dokazují nepřetržitost místního lesa. Mezi typické lesní druhy střevlíkovitých patří *Trechus austriacus*, *Harpalus laevis* a *Dromius kunczei*. V čeledi brouků Eucnemidae, která je vázaná na staré stromy, zde žije *Eucnemis capucina*, a v čeledi Melandryidae *Conopalpus testaceus*. Na čarovníku žije ploštice *Metatropis rufescens*. Mezi významné druhy patří vzácná pilatka *Tomostethus nigritus*, která žije na jasanu, a z motýlů ostruháček jilmový (*Saryrium w-album*). Pod kůrou stromů žije pavouk západník *Clubiona compta*.

Podle průzkumu Haucka (2017) zaměřeného na saproxylické brouky bylo zjištěno celkem 89 druhů brouků, všechny v rámci inventarizace. Z nich je 19 druhů uvedeno v Červeném seznamu České republiky a dva druhy jsou chráněny zákonem. Lesák rumělkový je také evropsky významným druhem chráněným Směrnicí o stanovištích. Staré duby jsou velmi významným biotopem pro významné druhy bezobratlých, na které jsou tyto druhy výhradně nebo převážně vázané, a jejich populace jsou v území izolovány. Pro ochranu biodiverzity je potřeba porosty místy prosvětlovat, především v okolí starých dubů, které by se tak mohly stát atraktivnějšími pro xylofágní hmyz.

Z obojživelníků se zde vyskytuje skokan hnědý (*Rana temporaria*), zelení skokani (*Rana esculenta synkl.*), kuňka obecná (*Bombina bombina*) a ropucha obecná (*Bufo bufo*).

Podle Šístka (1988) se zde vyskytuje skokan hnědý (*Rana temporaria*), s. skřehotavý (*R. ridibunda*), s. ostronosý (*R. arvalis*), s. zelený (*R. viridis*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), r. obecná (*B. bufo*), r. krátkonohá (*B. calamita*), čolek horský (*Triturus alpestris*), kuňka obecná (*Bombina bombina*), k. žlutobřichá (*B. variegata*), ješterka obecná (*Lacerta agilis*) a slepýš křehký (*Anguis fragilis*).

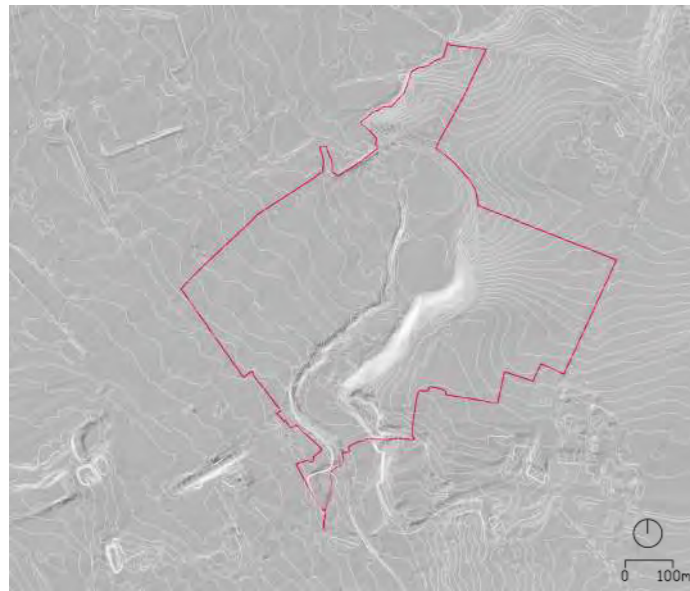
Mezi dalšími živočichy se zde vyskytují například myšice sp., norník rudý, rejsek obecný, ježek východní, hryzec vodní, srnec obecný, prase divoké, tchoř tmavý, kuna lesní, lasice hranostaj, lasice kolčava. Místní avifauna je významná - hnízdí zde mj. krahujec obecný (*Accipiter nisus*), pušтік obecný (*Strix aluco*), kalous ušatý (*Asio otus*) a krutihlav obecný (*Jynx torquilla*).
(Plán péče, 2020-2029)

Myslivost v oboře v Uhříněvsi

podle plánu péče v oboře probíhá honitba. Území patří k honitbě VÚŽV Uhříněves. Loví se zvěř srnčí, zajíc, bažant, dále zvěř černá.

Teren

Morfologie terenu

Převýšení terenu v oboře v Uhřetěvesi je poměrně malé, neboť obora se nachází v rovinaté krajině na východním okraji Prahy.

Z východní strany obora v Uhřetěvesi začíná zvyšovat a tvoří mírný svah, který dosahuje výšky 22 metrů nad okolní krajinou.

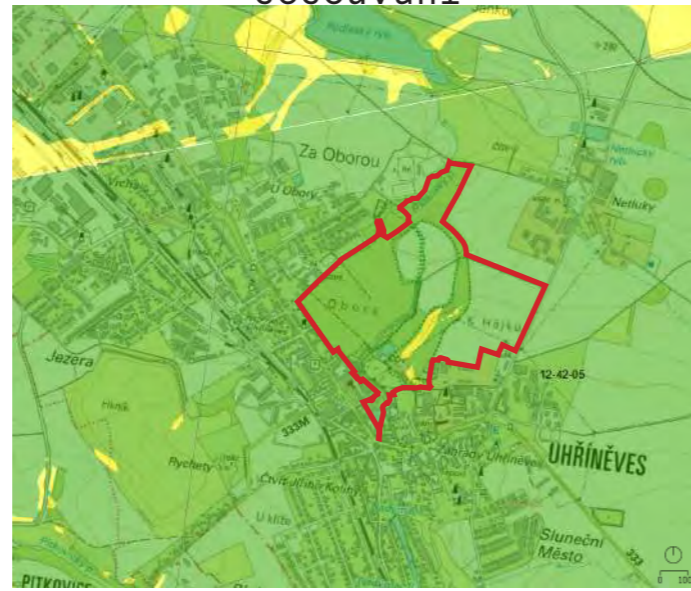
Minimální nadmořská výška (m): 273 m n.m.
Maximální nadmořská výška (m): 295 m n.m.

Eroze půdy

červená = SEO – silně erozně ohrožená půda
žlutá = MEO – mírně erozně ohrožená půda
zelená = NEO – erozně neohrožená půda

Mapa náchylnosti svahů k sesouvání

Řešené území

Náchylnost svahu k sesouvání

Třída nízké náchylnosti

Třída nízké náchylnosti – jsou oblasti s nejméně vhodnými podmínkami pro vznik svahových deformací v dané oblasti

Třída střední náchylnosti

– v těchto územích nelze vznik svahových nestabilit t

Zajímavé území představuje rozlehlou plochu s téměř rovným terénem. Nicméně, na východní straně tohoto území se nachází svah, kde je důležité dbát na stabilitu půdy. V této oblasti se totiž vyskytuje střední stupeň náchylnosti k sesuvům půdy, což může představovat hrozbu pro bezpečnost návštěvníků i zvířat.

Půda

Horninové složení

Horninové složení:

- 1 kvarcité, křemence
- 2 břidlice, prachovce, droby-metadroby, metaprachovce
- 3 jílovce, jíly, vápnité jíly, uhlí, uhelné jíly
- 4 štěrky, písky, slepence, pískovce, vulkanoklastika

Geologická mapa

- 13 kamenitý až hlinito-kamenitý sediment
- 14 hlinito-kamenitý, balvanitý až blokový sediment
- 15 navátý písek
- 16 spraš a sprašová hlína
- 24 písek, štěrk
- 25 písek, štěrk
- 317 jílovce, uhelné jílovce, uhlí
- 545 jílovité břidlice
- 543 křemenný pískovec
- 546 jílovité břidlice
- 548 černé břidlice, Fe rudy
- 551 jílovité břidlice, droby, tufy
- 553 křemenné pískovce, slepence
- 751 silicity
- 763 bazalt, andezitobazalt
- 734 prachovce, břidlice
- 735 prachovce, břidlice, droby
- 736 droby
- 2119 droby, prachovce, břidlice, tufy, tuřity
- 738 slepence
- 1729 dioritový, tonalitový a trondjenitový

Půdní mapa

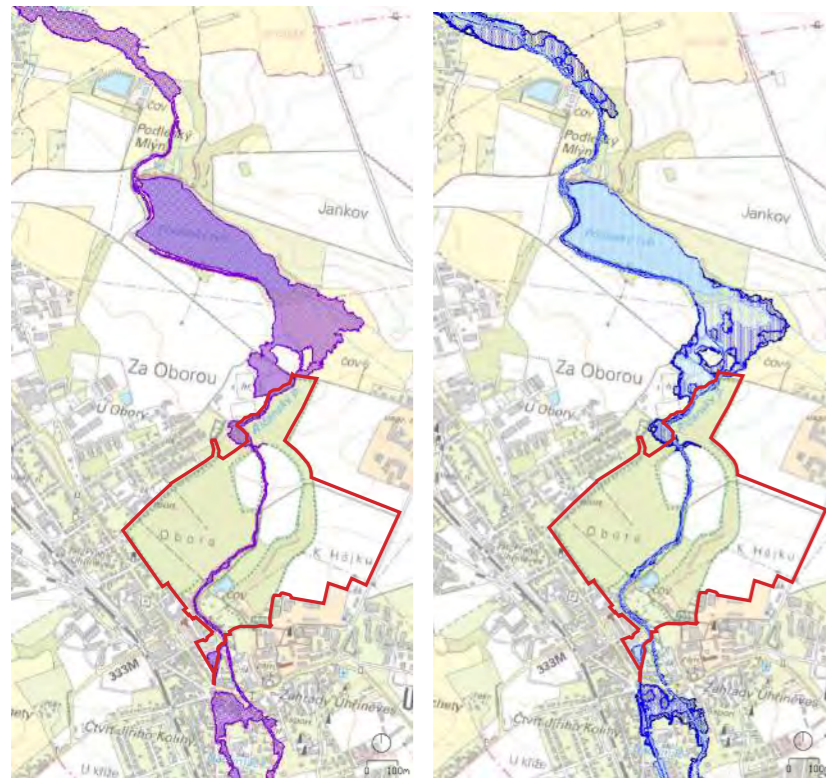

hnědozemě	kambizemě	fluvizemě
luvizemě	kambizemě, podzoly, kryptopodzoly	čenice
rendziny	kambizemě, rankery, litozemě	glej
regozemě	silně svažitě půdy	pseudoglej
- Řešené území

Půdy se vyskytují nivní, převážně oglejené a hnědozemě.

S výjimkou severovýchodní části je přírodní památka na skalním podkladu tvořeném proteozoickými prachovci až břidlicemi s polohou slepenců v SV části. Místa přecházejí prachovce do míst s polohami drob např. u cípu starého židovského hřbitova. V JV části jsou na okraji území výchozy žilného dioritového porfyritu. Celé území je překryto mohutnou až 10 m silnou vrstvou (s výjimkou výše uvedených výchozů) kvarterních deluviofluviálních sedimentů. Z hlediska geologického není toto území příliš významné.

Záplavová území

Aktivní zóny záplavových území

Záplavová území pro Q5

Záplavová území pro Q20

Záplavová území pro Q100

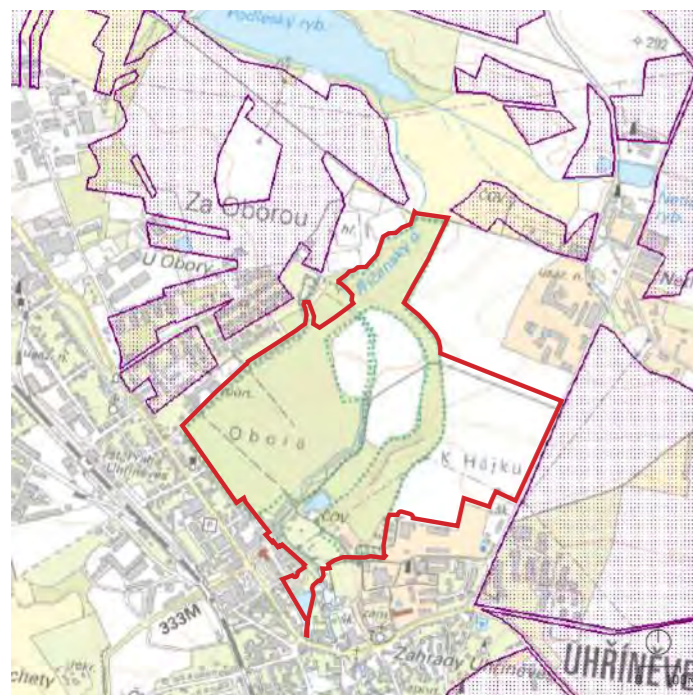

Řešené území

Proterozoikum a paleozoikum v povodí přítoků Vltavy v terciálních a křídových pánevních sedimentech
Hlavní povodí: Labe
Povodí: Dolní Vltava

Odvodnění zemědělských půd

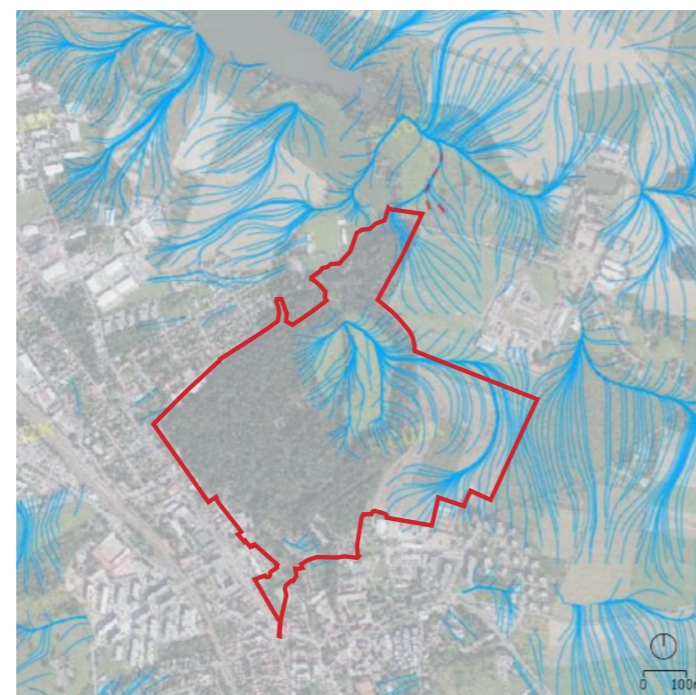

Řešené území

Areál odvodnění

Mapa odtokových linií

Řešené území

Odtokové linie

Hydrologicky patří území do povodí Vltavy. Územím protéká Říčanský potok.

Vodní plochy

Na území Uhřetěvesi se nachází několik vodních ploch a protékajících toků. Největší vodní plochu zde zaujímá Podleský rybník, ležící na hranici s městskou částí Praha-Dolní Měcholupy. Dalšími menšími rybníky jsou; Cukrovarský rybník, Nadýmač I, Nadýmač II, Velká a Malá Vodice. Od sousedících Kolovrat protéká napříč Uhřetěvesí Říčanský potok, který dále pokračuje do další MČ Praha-Dolní Měcholupy.

Odvodnění zemědělských půd

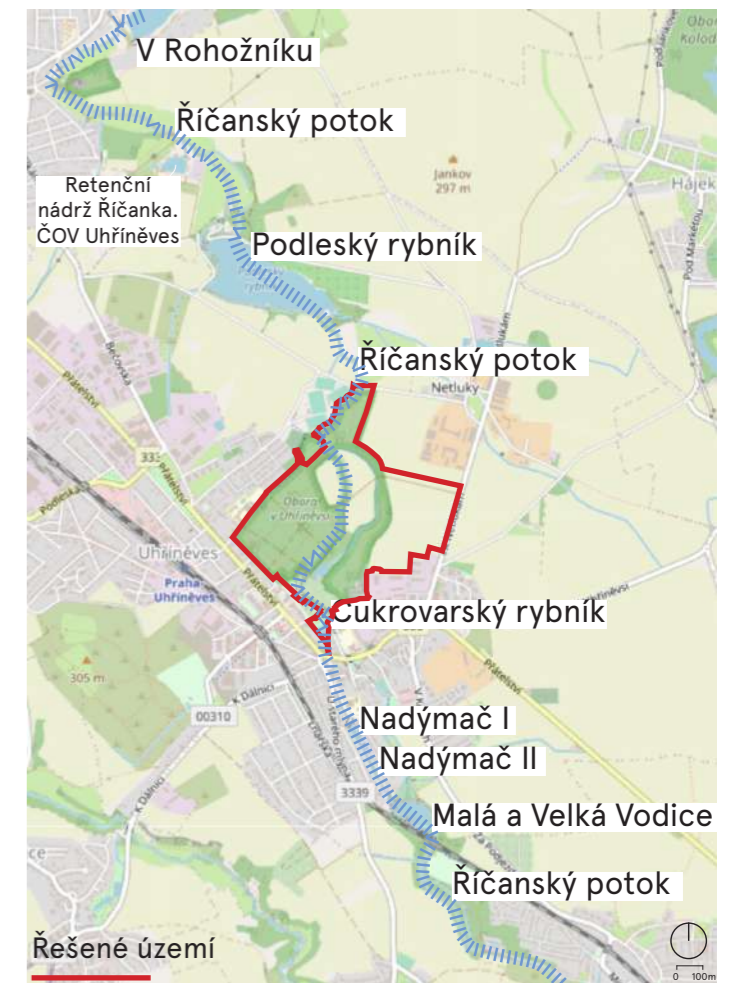
Odvodnění zemědělských půd má i negativní dopady na životní prostředí a na vodní režim krajiny. Odvodnění snižuje retenci vody v půdě a v krajině, což může vést k suchu, erozi, znečištění vod a ztrátě biodiverzity. Odvodnění také ovlivňuje hydrologické procesy v povodích a může zvyšovat riziko povodní. Severozápadní strana obory je obklopena zástavbou a zemědělskou půdou. Tyto pozemky jsou odvodněné, což může negativně působit na množství vody v potoku a následně na biodiverzitu obory.

Odtokové linie

Odtokové linie na orné půdě představují modelové dráhy povrchového odtoku srážkové vody a poskytují nám cenné informace o odtokových poměrech v dané lokalitě. K odtoku dochází, když intenzita srážek překročí infiltrační kapacitu půdy, což vede k odtoku vody po povrchu (VÚMOP, 2023). Tyto linie hrají klíčovou roli v pochopení a řízení eroze půdy. Pomáhají identifikovat oblasti nejvíce náchylné k erozi a umožňují plánování a implementaci protierozních opatření (Ministerstvo zemědělství, 2020).

V rámci správné zemědělské praxe mohou být na erozně ohrožených plochách, kterými procházejí odtokové linie, pěstovány travní porosty, víceleté pícniny nebo jiné méně erozně nebezpečné plodiny. Tato opatření mohou minimalizovat riziko eroze a chránit půdu. Je důležité si uvědomit, že správná péče o půdu a její ochrana před erozí je klíčová pro udržitelné zemědělství a ochranu životního prostředí (Ministerstvo zemědělství, 2020).

V prostřední části zájmového území lze pozorovat odtokové linie na pozemcích zemědělských půd.

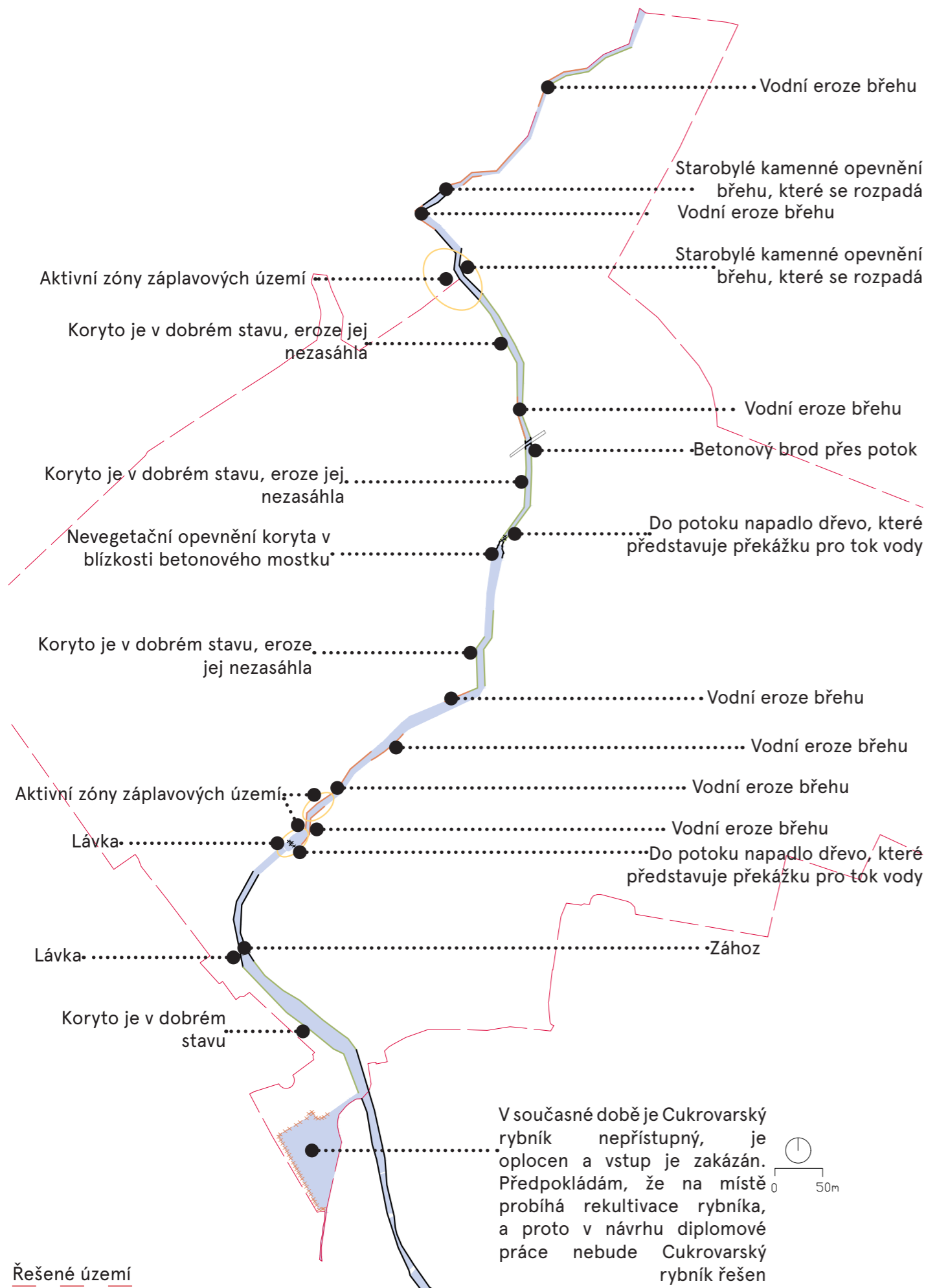
Současný stav potoka

Říčanský potok

Říčanský potok, známý také jako Říčanka, patří mezi významné pražské potoky v povodí dolní Vltavy. Tento potok, který tvoří osu přírodního parku Říčanka, protéká centrem Uhříněvsi a pokračuje do rozsáhlé Obory Uhříněves. Následně se vlévá do Podleského rybníka, kam se také vlévá Netlucký potok. Správu toku na území hlavního města Prahy zajišťuje Hlavní město Praha prostřednictvím organizace Lesy hl. m. Prahy. Údržbu toku ve správě hl. m. Prahy provádí Lesy hl.m. Prahy.

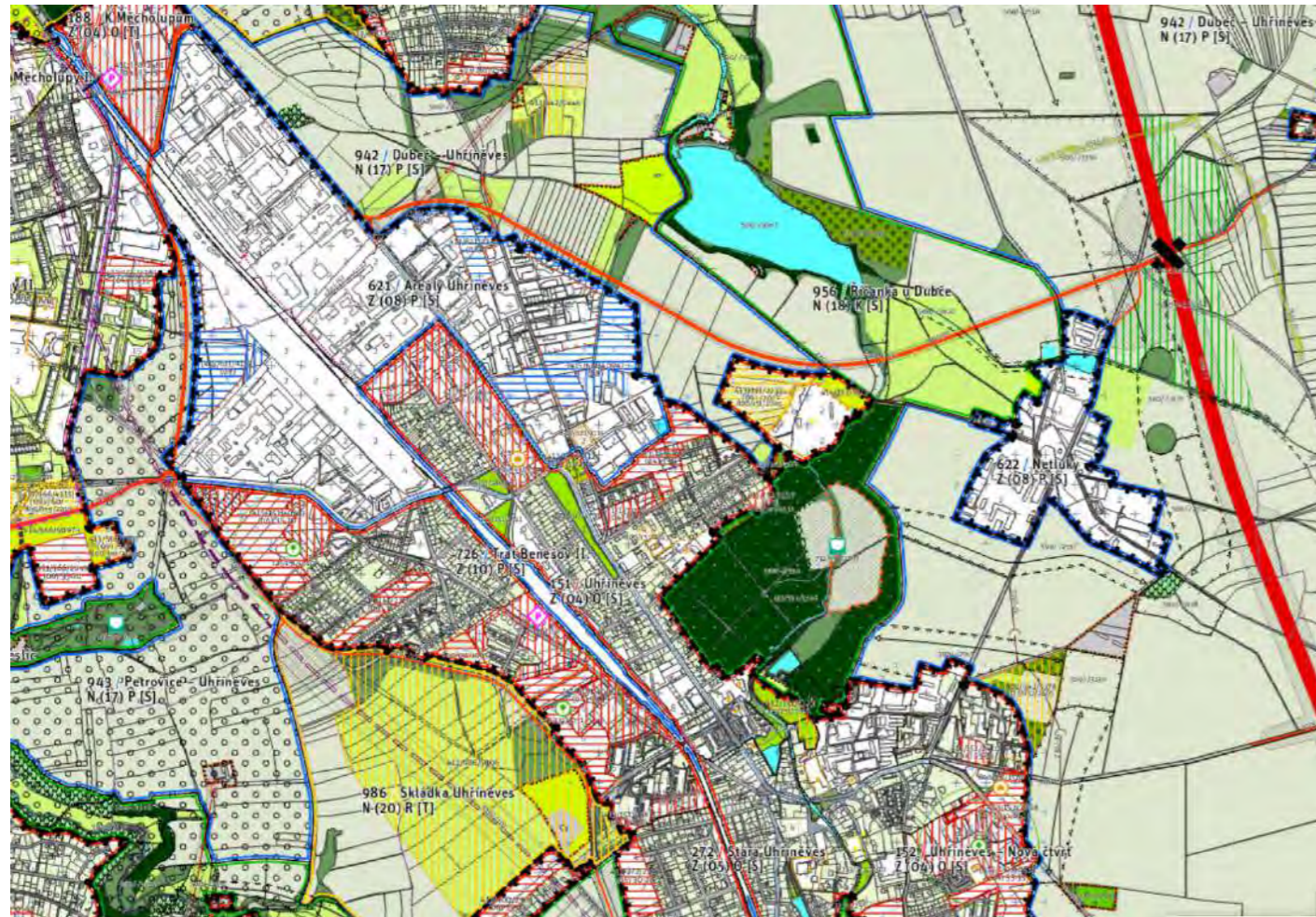
V jižní části řešeného území je koryto potoka hluboce zaříznuté, což vede k místní erozi břehů. V téže jižní části je koryto chráněno starými kamennými záhozy, které zabraňují erozi koryta, ale zároveň narušují přirozenou dynamiku toku. Jedním z problémů je patrně špatná kvalita vody a místy také odpady v korytě. Ryby se zde objevují pouze v závislosti na rybnících umístěných výše, odkud jsou do toku splavovány. Z původně přítomných druhů se v toku může stabilně udržet pouze hrouzek obecný (*Gobio gobio*). (Dušek, 2007), (Plán péče, 2020-2029)

Erozní činnost vodního toku

Řešené území

Metropolitní plán Prahy (MP)

956 / ŘÍČANKA U DUBČE
 Zastavitelnost: nezastavitelná
 Typ struktury: krajina úzkých zaříznutých údolí v plošině
 Způsob využití: nezastavitelná přírodní
 Míra stability: stabilizovaná

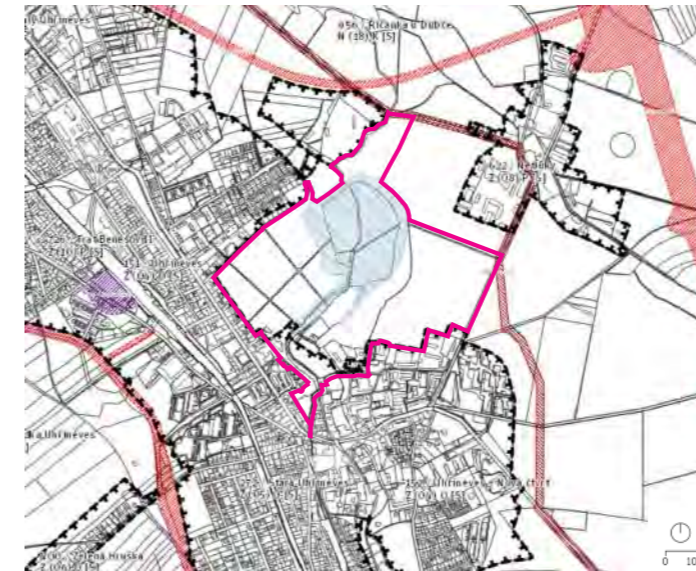
Cílový charakter lokality
 Chránit a posilovat cílový charakter nezastavitelné, stabilizované, přírodní lokality Říčanka u Dubče se strukturou krajiny úzkých zaříznutých údolí v plošině. Lokalita je součástí krajiny vymezené v ZÚR s názvem Krajina Úvalské plošiny.
 Nezastavitelná stabilizovaná přírodní lokalita Říčanka u Dubče je vymezena ve východní části Prahy. Cílem vymezení je zachovat strukturu krajiny úzkých zaříznutých údolí v plošině představující krajinu kontrastu mezi plochým povrchem zpravidla s malým zastoupením trvalé vegetace a zaříznutým potočným údolím a zachovat a posílit bohatou biodiverzitu v polohách vázaných na údolí s jeho svahy, při doplnění trvalé vegetace v ploché části

zemědělské krajiny formou krajinných prvků v podobě zejména stromořadí a mezí a při doplnění prostupnosti krajiny pro člověka zejména v trasách podél vodních toků. (Metropolitní plán, 2023)

Veřejný zájem podle MP

Protipovodňová ochrana a opatření

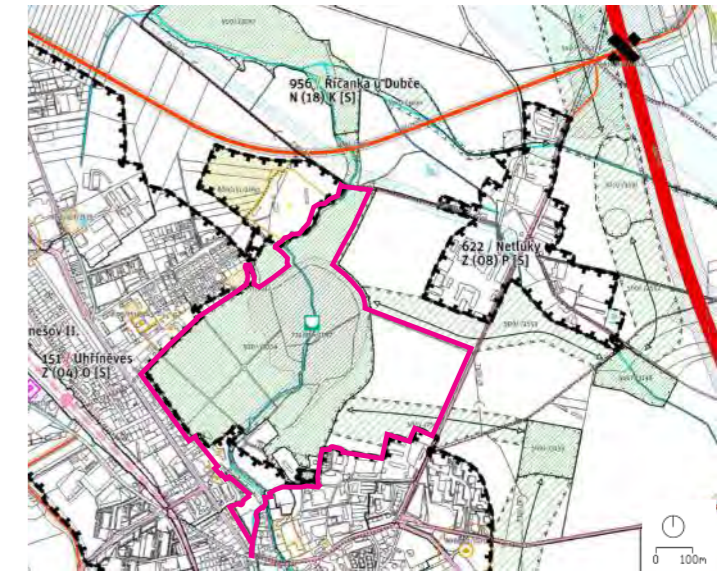
Řešené území

Polder (suchá nádrž) Uhřetěves

Veřejně prospěšná stavba pro komunikační síť

Suchou nádrž (polder) , vodní dílo protipovodňové ochrany bez stálého nadržení vody sloužící ke snížení kulminačního průtoku povodně a rozložení objemu povodňové vlny do delšího časového intervalu dočasnou akumulací vody. Prostor poldru je mimo povodňové situace upraven způsobem přírodě blízkým (Metropolitní plán, 2023)

Hlavní Plán Infrastruktury ÚSES

Řešené území

Regionální biokoridor v prostoru k upřesnění

Lokální biocentrum v přesných hranicích

Regionální biokoridor je součástí územního systému ekologické stability (ÚSES) a hraje klíčovou roli v ochraně a udržitelnosti přírodních ekosystémů. Biokoridor je přírodní pás spojující stanoviště obývané živočichy, rostlinami a dalšími organismy. Biokoridory umožňují migraci organismů mezi těmito stanovišti. Území biokoridoru nemusí umožňovat rozhodující části organismů trvalou nebo dočasnou existenci, slouží především k migraci zvířat a migraci rostlin mezi biocentry (Ministerstvo životního prostředí, 2023)
 Regionální biokoridor je nepravidelná síť skladebných částí, které reprezentují celou škálu typů biochor v příslušném biogeografickém regionu. K vymezení regionálního ÚSES jsou příslušné krajské úřady s výjimkou území národních parků, chráněných krajinných oblastí a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území (Ministerstvo životního prostředí, 2023).
 Je důležité poznamenat, že správné řízení biokoridorů je klíčové pro udržitelné zemědělství a ochranu přírodních zdrojů

Územní plán

Návrhový horizont

V územním plánu pro zájmové území jsou navrženy plochy, které jsou specificky vymezeny pro ÚSES, například:

PZO - zahrádky a zahrádkové osady

Hlavní využití: Zahrádky a zahrádkové osady.

Přípustné využití: Plochy pro pěstování ovoce, zeleniny a okrasných rostlin, klubová zařízení, zahrádkářské chaty. Drobné vodní plochy, cyklistické stezky, pěší komunikace a plochy. Komunikace účelové, sloužící stavbám a zařízením uspokojujícím potřeby plochy. Parkovací a odstavné plochy se zelení související s hlavním využitím.

Dále lze umístit: dětská hřiště, nekrytá sportovní zařízení bez vybavenosti, stavby pro skladování a zpracování plodin; komunikace vozidlové při hranici plochy, technickou infrastrukturu, a to i nad rámec potřeb dané plochy.

ZMK - zeleň městská a krajinná

Hlavní využití: Městská a krajinná zeleň s rekreačními aktivitami.

Přípustné využití: Krajinná zeleň, skupinové, rozptýlené či liniové porosty dřevin i bylin, záměrně založené plochy a linie zeleně (parkové pásy), pobytové louky. Nekrytá veřejně přístupná hřiště s přírodním povrchem bez vybavenosti stavebního charakteru, dětská hřiště, drobné vodní plochy, drobná zařízení sloužící pro obsluhu sportovní funkce vodních ploch, cyklistické stezky, jezdecké stezky, pěší komunikace a prostory a komunikace účelové, drobná zahradní architektura.

Podmíněně přípustné využití: parkovací a odstavné plochy.

Dále lze umístit: zahradní restaurace, hvězdárny a rozhledny, záchrané stanice pro volně žijící živočichy. Komunikace vozidlové, technickou infrastrukturu, stavby a zařízení pro provoz PID, a to i nad rámec potřeb dané plochy za podmínky prokázání, že zájem vyjádřený potřebou umístit dopravní a technickou infrastrukturu převažuje nad ostatními veřejnými zájmy.

Stavby a zařízení pro provoz a údržbu související s hlavním a přípustným využitím.

NL - louky, pastviny

Hlavní využití: Travní porosty.

Přípustné využití: Solitérní porosty a porosty dřevin. Drobné vodní plochy, cyklistické stezky, jezdecké stezky, pěší komunikace a prostory, komunikace účelové, sloužící stavbám a zařízením uspokojujícím potřeby plochy vymezené daným způsobem využití.

Podmíněně přípustné využití: Dopravní a technická infrastruktura. Stavby a zařízení pro provoz a údržbu, související s hlavním a přípustným využitím.

LR - lesní porosty

Hlavní využití: Lesy určené k rekreaci na pozemcích určených k plnění funkce lesa.

Přípustné využití: Lesní porosty a porosty lesního charakteru, lesní školky, sady a zahrady, trvalé travní porosty. Drobné vodní plochy, nekrytá dětská a kondiční hřiště s přírodním povrchem, cyklistické stezky, jezdecké stezky, pěší komunikace a prostory.

Podmíněně přípustné využití: Pro uspokojení potřeb souvisejících s hlavním a přípustným využitím lze umístit: komunikace účelové, technickou infrastrukturu.

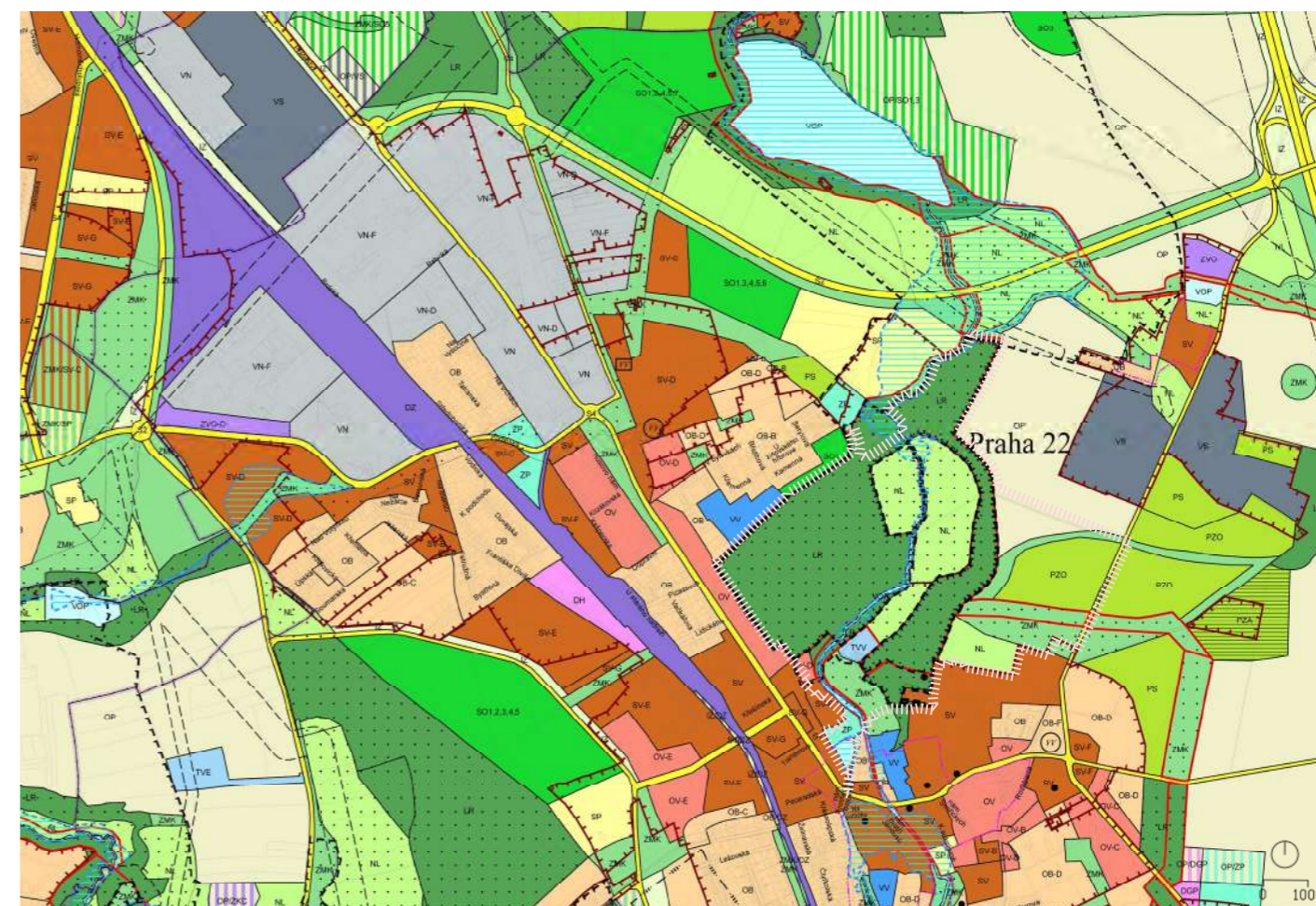
Dále lze umístit: stavby sloužící péči o les, zejména k plnění funkcí lesa, jeho ochraně a revitalizaci, provozu a údržbě. Komunikace vozidlové při hranici plochy, za podmínky prokázání proč a jakým způsobem zájem vyjádřený potřebou dopravního spojení převažuje nad ostatními veřejnými zájmy. Liniová vedení technické infrastruktury při hranici plochy určené k plnění funkcí lesa nebo ve stávajících komunikacích. Revitalizace vodních toků a ploch za účelem posílení přírodní a biologické funkce a přirozeného rozlivu.

Pro podmíněně přípustné využití platí, že nedojde k znehodnocení nebo ohrožení využitelnosti dotčených pozemků.

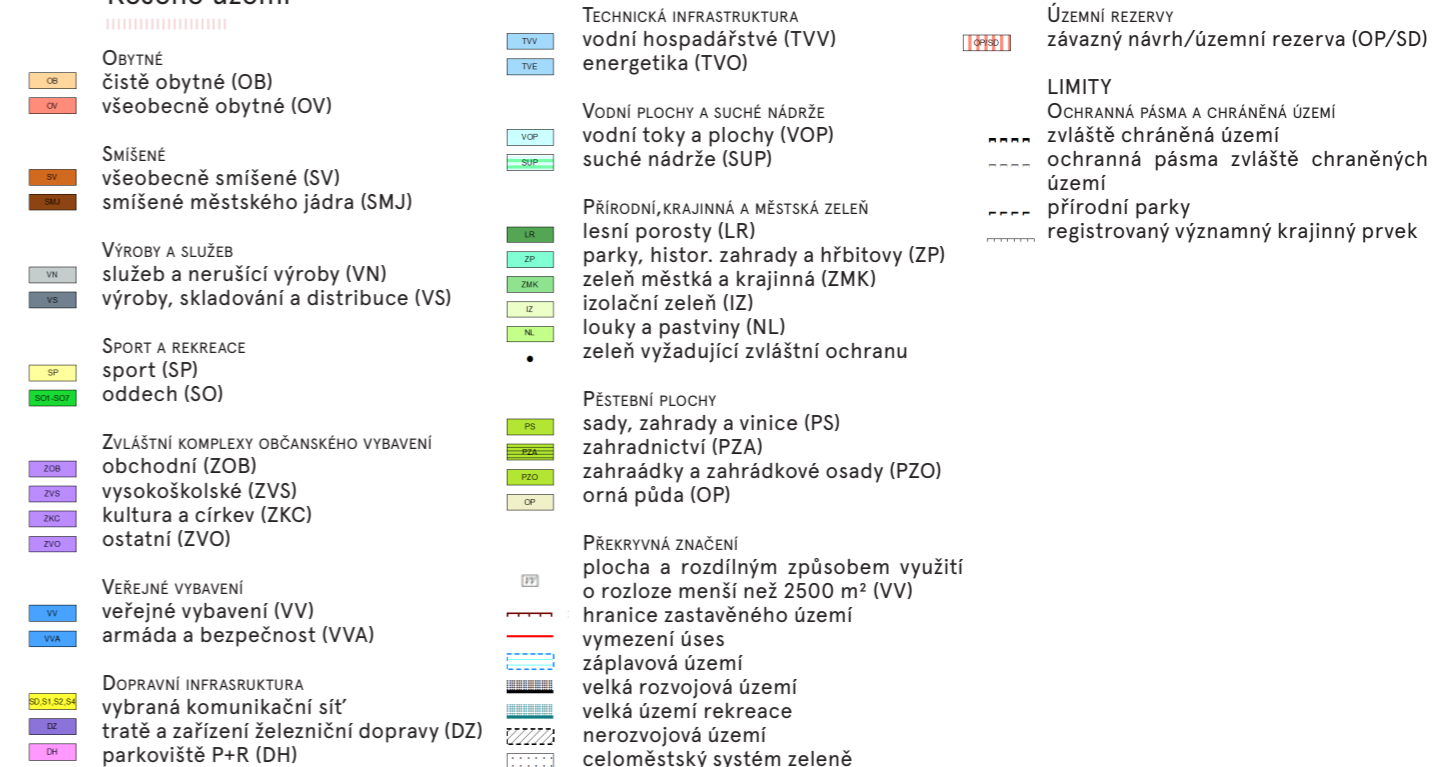
Obora v Uhříněvsi je zvláště chráněným územím (LR) dle zákona 114/1992.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny má za účel přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Tento zákon také vymezuje ochranu přírody a krajiny jako péči státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

Územní plán

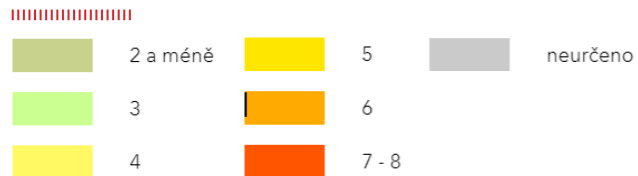
Řešené území

Mapa podlažnosti zastavby v Uhříněvsi

Řešené území

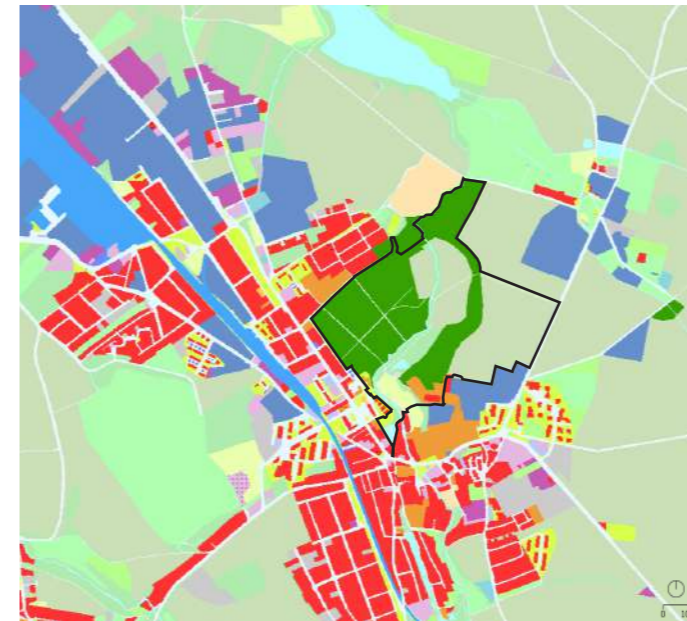
Mapa polyfunkčnosti zastavby v Uhříněvsi

Řešené území

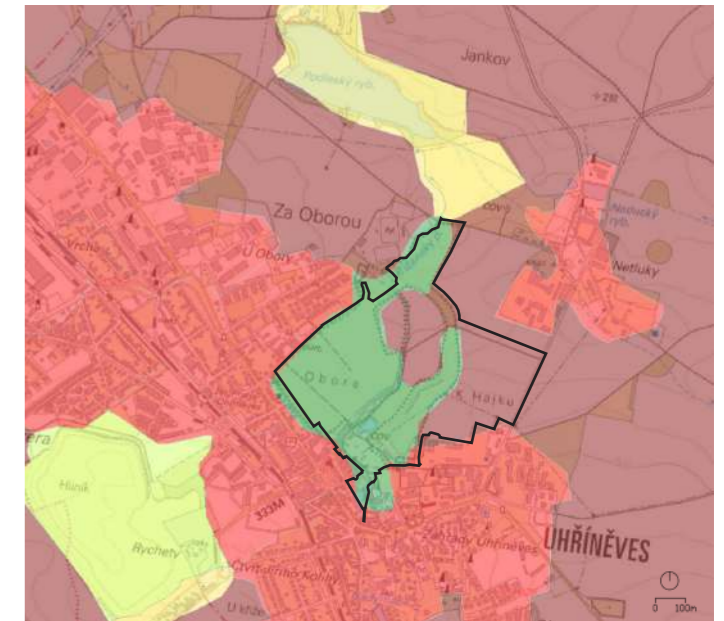
Land Use

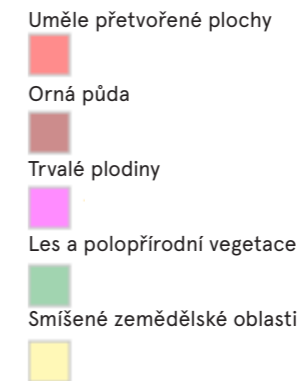
Řešené území

Land Cover

Řešené území

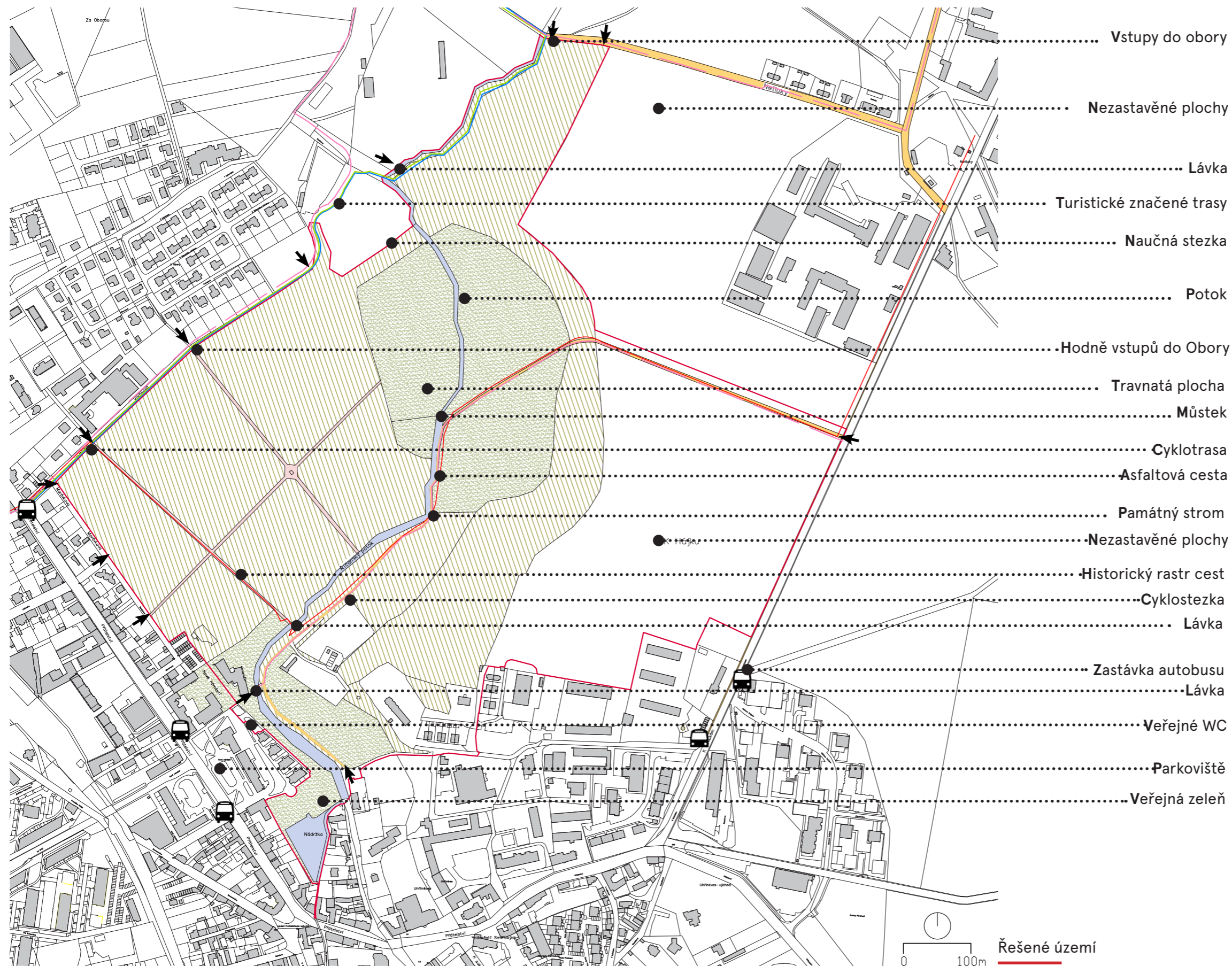
Uhříněves je známá svou malopodlažní zástavbou. Tato oblast je charakterizována převážně rodinnými domy s dvěma až třemi patry, které tvoří většinu jejího území. Vyšší domy s čtyřmi a více patry lze nalézt pouze v některých částech Uhříněvsi.

Tato malopodlažní zástavba má zajímavý dopad na viditelnost místní obory. Tato obora je obklopena domy ze všech stran, což znamená, že bez mapy ji není snadné najít.

Tato situace je poněkud paradoxní, protože přestože obora představuje významný přírodní a rekreační prvek v Uhříněvsi, je skryta za malopodlažní zástavbou. To může být pro návštěvníky, kteří nejsou obeznámeni s tímto územím, poněkud matoucí.

Mapa hodnot

Hodnoty území

Hodnotou tohoto území je rozsáhlá plocha zeleně, tvořená lesem, a bohatá historie v podobě historické sítě cest. Návštěvníci zde mohou procházet, sportovat a relaxovat. Další pozitivní stránkou území jsou mnohé vstupy do obory.

Uprostřed obory se nachází rozlehlá travnatá plocha, což přispívá k prosperitě bažantů, kteří vyhledávají otevřené trávníky. Asfaltová cesta uprostřed obory umožňuje aktivní odpočinek, jako je bruslení, běhání nebo jízda na koloběžce.

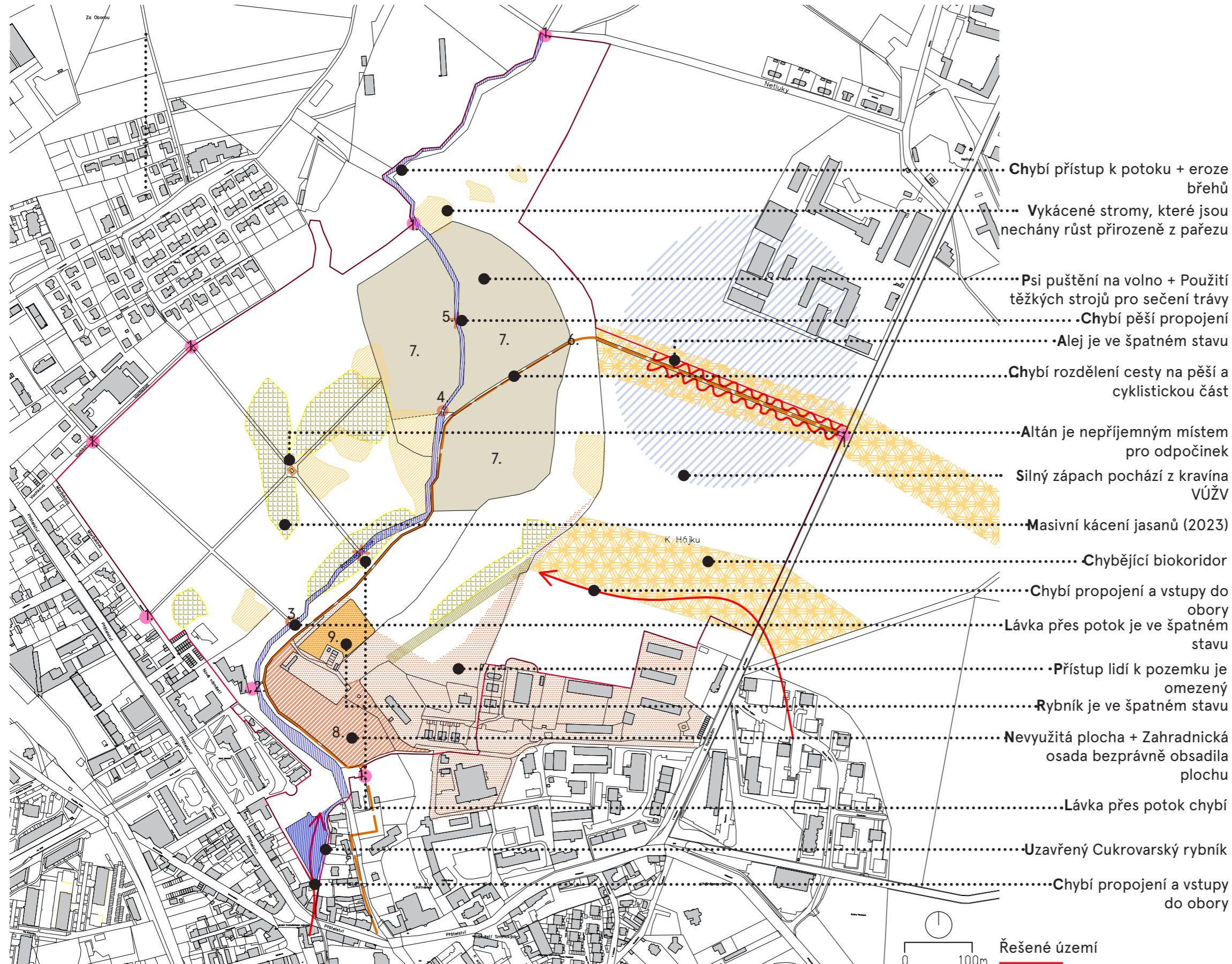
Vodní plocha a propojení s rybníkem představují další hodnotu. Říčanský potok, táhnoucí se celou oborou, přispívá k celkové atmosféře místa.

Zachované památné stromy rovněž představují cenné prvky tohoto území. Biodiverzita, která se zde vyskytuje, představuje další významnou hodnotu této oblasti.

Mapa problémů

Problémy území

1. Chybí jasně definovaný vstup do obory a také chybí informační tabule
2. Bariérový nástup do obory (Lávka přes potok má 9 schodů)
3. Lávka přes potok i schody u ní jsou ve špatném stavu
4. Rozpadávající se betonový most přes potok
5. Brod. Bariéra pro průchod lidí
6. Nebezpečný úsek, dochází k styku cyklistů a lidí.

► **Travnatá plocha (7.)** je pravidelně sekána těžkými stroji, což negativně působí na biodiverzitu a kvalitu půdy

► **Psi puštění na volno** mohou představovat problém z několika důvodů:

- Ohrožení divoké zvěře: Psi mají přirozený lovecký instinkt a mohou pronásledovat a vytlačovat divokou zvěř z jejich přirozeného prostředí. To může mít negativní dopad na populaci a rovnováhu v ekosystému území.
- Ničení vegetace: Když jsou psi puštěni na volno, mohou poškozovat vegetaci tím, že kopou, šplhají po stromech nebo si vyhrabávají nory. To může mít vliv na ekologické procesy a přežití rostlinných druhů v oboře.
- Rušení ostatních živočichů: Psi, kteří pobíhají volně v oboře, mohou rušit ostatní živočichy, jako jsou ptáci, ještěrky nebo drobní savci. To může ovlivnit jejich hnízdění, hledání potravy a obecně jejich přirozené chování.
- Bezpečnost návštěvníků: Psi, kteří pobíhají volně, mohou představovat riziko pro ostatní návštěvníky. Mohou být agresivní, vystrašit děti nebo jiné psy a způsobit nežádoucí incidenty.

Pro ochranu území a zajištění jeho správného fungování je důležité dodržovat pravidla a omezení týkající se přítomnosti psů. Majitelé psů by měli dodržovat všechna pravidla týkající se vstupu psů do území, jako je povinnost mít psa na vodítku, dodržování označených tras a vyhrazených prostor pro psy, a také sbírání a odstraňování výkalů psů. Respektování těchto pravidel pomáhá chránit přírodu, zachovat rovnováhu v území a zajišťuje bezpečnost pro všechny návštěvníky, včetně psů samotných.

Problémy území

► **Nebezpečný úsek** (6) způsobený absencí oddělení cesty pro pěší a cyklisty. Cyklisté často projíždějí tímto úsekem velkou rychlostí. Avšak kvůli otočce a nerovnostem terénu nemají cyklisté výhled na chodce a naopak chodci nevidí blížící se cyklisty.

► **Nevyužitá plocha** (8) v jižní části řešeného území představuje travnatou oblast se stromy a trvalkami, která není oplocená. Podle mapy se jedná o bývalou zahrádkářskou osadu. Tato plocha má významný potenciál a je oblíbeným místem pro lidi se psy. Nachází se nejbližší k centru městské části a je snadno dostupná pěšky.

► Území je ohroženo **invazí nepůvodních druhů rostlin**, jako je křídatka japonská, trnovník akát a netýkavka žláznatá, které potlačují původní druhy a snižují biodiverzitu.

► Řešená území jsou také vystavena **negativnímu vlivu okolní zástavby a dopravy**, které zvyšují znečištění ovzduší a hluk.

► Obora je navíc ohrožena **nevhodným lesním hospodařením**, které narušuje přirozenou strukturu a dynamiku lesa.

► **S narůstajícím počtem obyvatel** v Uhříněvsi se mohou vyskytnout některé problémy v oboře:

• Přetížení infrastruktury: Nárůst počtu návštěvníků v oboře může způsobit přetížení stávající infrastruktury. Nedostatek parkovacích míst, omezená kapacita turistických tras a nedostatek vybavení (lavičky, odpadkové koše, toalety) mohou ovlivnit pohodlí a komfort návštěvníků.

• Poškození přírody: Zvýšený počet lidí v oboře může zvýšit riziko poškození přírody. Nekontrolované chování návštěvníků, jako je sbírání vzácných rostlin, rušení zvířete, vstup mimo vytyčené stezky nebo rozhazování odpadků, může negativně ovlivnit ekosystém obory.

• Ochrana a udržitelnost: S rostoucím počtem obyvatel je klíčové zajistit ochranu a udržitelnost obory. Je nezbytné pečovat o přírodní prostředí, podporovat odpovědné chování návštěvníků, implementovat správné odpadové systémy a vzdělávat veřejnost o významu ochrany přírody.

Pro řešení těchto problémů je důležité přijmout vhodná opatření, jako je optimalizace infrastruktury vedle obory, zvyšování povědomí o správném chování v přírodě, podpora aktivit, které minimalizují negativní dopad na přírodu, a spolupráce mezi městskou částí, místními obyvateli a návštěvníky pro udržitelné využívání území.

► V roce 2023 proběhlo **masivní kácení jasanů** z důvodu jejich špatného zdravotního stavu. Jasany jsou jedním z hlavních druhů stromů, které tvoří lesní porosty v oboře. Jsou součástí společenstva střemchových jaseňin, které je předmětem ochrany.

► V parku je k dispozici jen **malé množství laviček**.

► **Absence mapy a informačních tabulí a značek** v oboře může představovat problém pro některé návštěvníky.

• Orientační obtíže: Bez dostatečných informací o trase, významných lokalitách a možnostech v oboře se návštěvníci mohou snadno ztratit. To vytváří frustraci a může omezovat jejich schopnost si plně vychutnat a objevovat prostor.

• Omezené povědomí o přírodních a kulturních hodnotách: Mapy a informační tabule jsou důležitým zdrojem informací o přírodních a kulturních hodnotách obory. Bez těchto informací si návštěvníci nemohou plně vychutnat a porozumět prostředí, historii, flóře a fauně obory.

• Ztráta vzdělávacích příležitostí: Lesoparky často slouží jako vzdělávací prostředí, kde návštěvníci mohou získat nové poznatky o přírodě a ochraně životního prostředí. Absence informačních tabulí a edukačních prvků omezuje tyto příležitosti a snižuje vzdělávací potenciál daného místa.

Aby byly tyto problémy vyřešeny, je nezbytné, aby obora poskytovala dostatečné informace a označení pro návštěvníky. To může zahrnovat umístění informačních tabulí s mapami, trasami, významnými lokalitami a bezpečnostními pokyny. Značky a směrovky by měly být umístěny na strategických místech, aby pomohly návštěvníkům s navigací a minimalizovaly riziko ztracení.

Také je vhodné poskytovat edukační zařízení, jako jsou naučné stezky, interaktivní prvky a vzdělávací tabule.

Problémy území

► **Chybí identita místa**. Identita hraje významnou roli z několika důvodů:

• Vytváří pocit příslušnosti: Identita místa je spojena s jeho historií, kulturou, tradicemi a hodnotami. Lidé se identifikují s těmito prvky a cítí se jako součást daného místa. To vytváří pocit příslušnosti a sounáležitosti, což je důležité pro jejich emocionální a psychické blaho.

• Podporuje turistiku a cestovní ruch: Identita místa má silný vliv na turisty a cestovní ruch. Unikátní identita a charakter místa mohou přilákat návštěvníky, kteří jsou zvědaví na jeho specifické rysy a nabídku. Turistika a cestovní ruch přináší ekonomické přínosy, podporují místní podniky a vytvářejí pracovní příležitosti.

• Podporuje ochranu a udržitelný rozvoj: Identita místa je často spojena s jeho přírodním a kulturním dědictvím. Tím se zvyšuje uvědomění o potřebě chránit a udržovat tato hodnotná místa. Lidé se více angažují v ochraně životního prostředí, udržitelném rozvoji a zachování kulturních tradic, aby si uchovávali a posilovali identitu svého místa.

• Buduje povědomí a pověst: Silná identita místa přispívá k budování povědomí a pověsti daného místa. Lidé mají tendenci hovořit o místech, která mají výraznou identitu, a tím přináší větší povědomí o tomto místě na regionální, národní i mezinárodní úrovni. To může posílit jeho obraz, atraktivitu a přitahovat další zájemce.

• Podporuje komunitní soudržnost: Identita místa přispívá k budování komunitní soudržnosti. Když lidé sdílejí společnou identitu a sounáležitost s určitým místem, dochází ke vzniku silných sociálních vazeb a sítí. To podporuje spolupráci, vzájemnou podporu a aktivní účast ve společnosti.

Celkově lze říci, že identita místa je klíčová pro budování příjemného a udržitelného prostředí, které přináší prospěch pro jeho obyvatele, návštěvníky a ochranu jeho přírodního a kulturního dědictví.

► **Lávka přes potok a schody u ní jsou ve špatném stavu** (3). Předpokládám, že realizace tohoto

objektu proběhla již v dřívější době a následně neproběhla žádná údržba. Schody nejsou komfortní a za nepříznivého počasí jsou dokonce nebezpečné. Pro lidi s omezenou pohyblivostí nebo děti není tento objekt překonatelný.

► **Altán** je často využíván sociálně slabšími lidmi k pití alkoholu, což z něj dělá **nepříjemné místo pro odpočinek**.

► **Kolize mezi chodci a cyklisty**. Kvůli chybějícímu rozdělení asfaltové cesty na pěší a cyklistickou dochází k nebezpečným situacím.

► Koryto potoka v jižní části je hluboko zaříznuté s projevy místní **eroze na březích**. Na této části je tok potoka stabilizován starými kamennými záhozy, což brání erozi koryta, ale zároveň omezuje přirozenou dynamiku toku. Očividným problémem je pravděpodobně **nízká kvalita vody**, a v některých úsecích se nacházejí i **odpadky v korytě**. Ryby v této oblasti přežívají pouze v závislosti na výše položených rybnících, ze kterých jsou sem přiváděny. Původní druhy ryb se pravděpodobně mohou v toku udržet pouze v omezené míře, a to především hrouzek obecný.

► **Chybí biokoridory** na východní straně území, které by podporovaly systém zeleně městské části. Orná půda a cesta představují bariéru pro migraci místní fauny.

► **Absence propojení** mezi některými bytovými jednotkami a řešeným územím snižuje úroveň komfortu pro místní obyvatele.

► **Alej ze západní strany území**: Stromy podle ontogeneze dle Reada (2000) jsou v fázi veterána, kdy koruna začíná odumírat. Objem mrtvého dřeva narůstá a výrazně se objevuje aktivita hub. Aktivní listové plochy ubývá, a strom není schopen vyprodukovat dostatečné množství asimilátů. Postupně dochází k odstavování větví vyšších řádů. Někteří jedinci již byly odstraněny a nebyly doplněny, což způsobuje, že alej není rovnoměrná a má velké mezery.

Fotodokumentace problémů

Nevyužitá plocha z jižní strany území

Rybník nebyl udržován a zanikl (9.)

Nevyužitá plocha

Aleje ze západní strany území

Masivní kácení jasanů (2023). Prostor na svahu

Zákaz pohybu v části území

Masivní kácení jasanů. Centralní část obory

Přístup lidí k pozemku je omezený

Fotodokumentace problémů

Altán

Bariérový nástup do obory (2.)

Koryto poroka

Rozpadávající se betonový můstek přes potok (4.)

Eroze na březích

Šchody u potoka je ve špatném stavu (3)

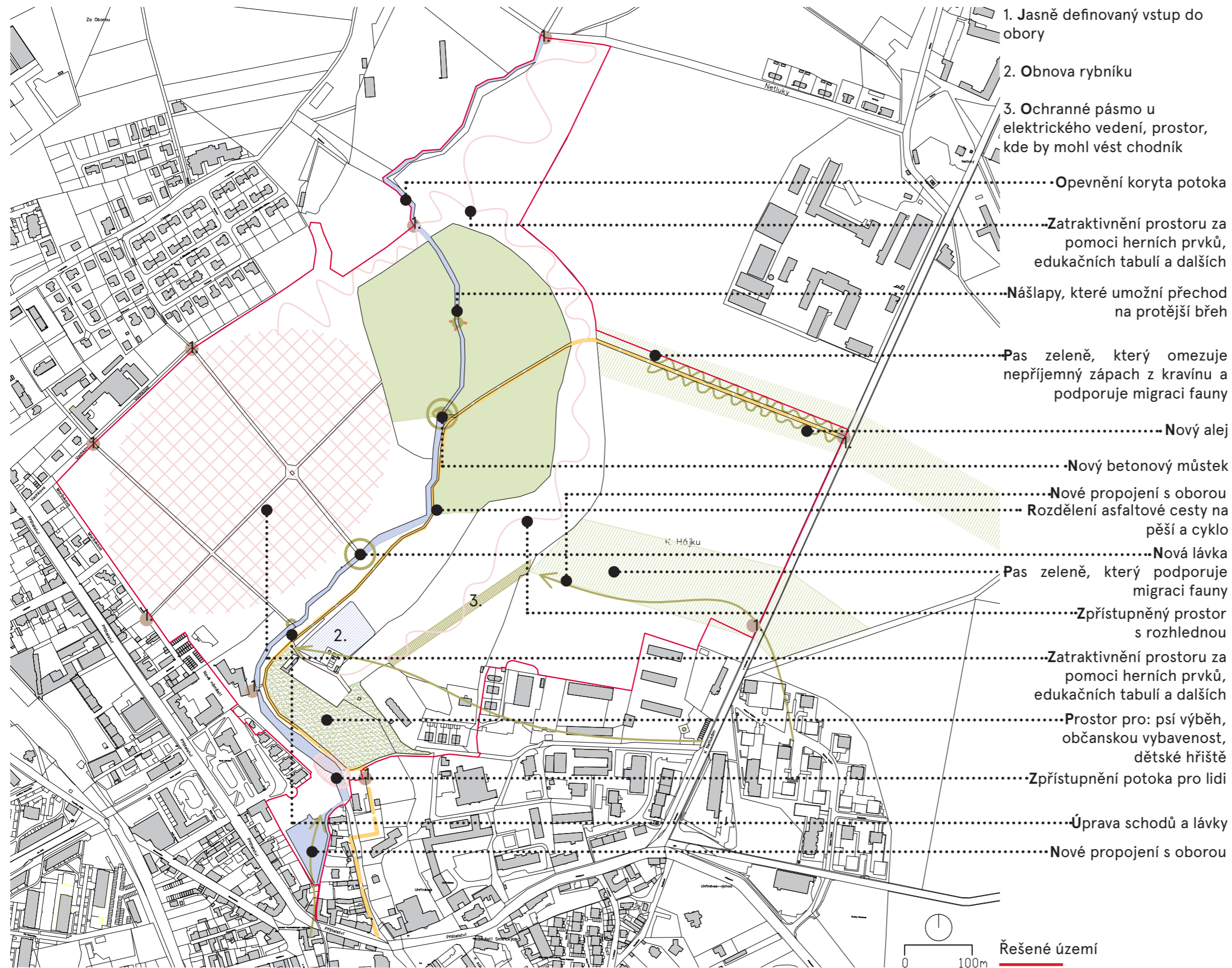

Brod přes potok - bariéra pro průchod lidí (5)

Špatná kvalita stezek za nepříznivého počasí

Mapa potenciálů

Potencial území

Území má hodně potenciálu, jako například:

Tvorba biokoridorů pomocí výsadby nového pásu zeleně na východní straně území s cílem podporovat migraci fauny.

Zvýšení bezpečnosti a komfortu při pohybu v lesoparku prostřednictvím rozdělení asfaltové cesty na cyklo a pěší.

Pro zlepšení celkového pobytu v lesoparku existuje potenciál pro přidání mobiliáře.

Na jižní straně by mohl být vytvořen prostor pro psí výběh, což by mohlo vést k omezení volného pohybu psů v celém lesoparku.

Pro překonání potoka v lesoparku by byly vhodné nové lávky a můstky.

Jihovýchodní strana Obory by mohla být přístupná s potenciálem pro vyhlídkový bod.

V prostoru obory by mohly být začleněny prvky pro dětské hrátky, aby se přilákaly rodiny s dětmi. Současně by to mohlo odradit sociálně slabší skupiny lidí, které obvykle využívají toto místo k pití alkoholu.

Území rozhodně potřebuje přidání informačních tabulí a piktogramů, které by vysvětlily pravidla pobytu v lesoparku.

V lesoparku by mohly být zavedeny prvky, které by podporovaly jeho jedinečnou identitu.

Prostor v lesoparku může být využit pro novou naučnou stezku, která by umožnila i malým dětem projít bez námahy.

Je třeba provést opevnění koryta pomocí vegetačních a nevegetačních metod

SWOT analýza

- Územím protéká potok, který dodává parku život a krásu.
- Území disponuje sítí stezek pro pěší, cyklisty a běžce.
- Řešené území poskytuje prostor pro psy, kde si majitelé mohou vyvenčit svého mazlíčka a nechat své čtyřnohé přátele volně pobíhat.
- Zajímavé území je snadno dostupné jak hromadnou dopravou, tak autem. V blízkosti parku se nachází autobusová zastávka a parkoviště. Taktéž je poblíž veřejného záchodu, což je pohodlné pro návštěvníky, kteří tráví v oboře více času.
- Území vytváří klidné prostředí, kde si návštěvníci mohou odpočinout od ruchu města a naslouchat zvukům přírody.

- Poškozené jasany.
- Staré lávky a můstek ve špatném stavu.
- Zchátralé schody k potoku.
- Absence informačních panelů.
- Altán přitahuje sociálně slabší skupiny ke konzumaci alkoholu.
- Nepříjemný zápach z kravína VÚŽV.
- Omezení přístupu k některým částem území kvůli VÚŽV.

- Oprava lávek a malých architektonických konstrukcí.
- Přidání mobiliáře: Park by měl nabízet více možností pro odpočinek, relaxaci a zábavu.
- Zvýšení počtu turistů pomocí naučné stezky/informačních panelů/Land Artu, které by byly napojené na stezky: Lesopark by měl být atraktivní i pro turisty, kteří by se mohli dozvědět více o historii, přírodě a kultuře místa.
- Prostor pro dětské prvky: Lesopark by měl být přátelský i pro děti, které by si mohly bezpečně hrát a učit se.
- Omezení pohybu psů: Je možné omezit pohyb psů na určených místech a vytvořit omezený výběh pro psy, kde by psi mohli být volně puštěni pod dohledem majitelů.
- Tvorba identity místa: Obora by měla mít svou jedinečnou identitu, která by odrážela její charakter a hodnoty.

- Vandalismus.
- Znečištění území.
- Hrozby v důsledku rychle narůstajícího počtu obyvatel: Přetížení obory.
- Negativní vliv na flóru a faunu obory.
- Nemoc jasanů v oboře.
- Emise způsobené přetíženou mobilní dopravou.
- Eroze koryta potoku.

4. Referenční příklady

4.1. ÚVOD DO REFERENČNÍCH PŘÍKLADŮ

Následující část práce představuje vybrané referenční příklady. Tyto příklady byly zvoleny s cílem ilustrovat úspěšná řešení podobných veřejných prostorů. Z každého referenčního příkladu byly **vybrány prvky**, které by mohly být aplikovány v cílové oblasti. Příklady pocházejí jak z České republiky, tak ze zahraničí.

4.2. Královská obora Stromovka

PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA

Obora Stromovka je krásný park nacházející se v Praze. Tento historický park nabízí rozmanité možnosti pro volnočasové aktivity a odpočinek jak pro děti, tak pro dospělé.

Obora disponuje moderními **dětskými hřišti s různými herními prvky**, jako jsou skluzavky, houpačky, prolézačky a lanové prvky. Děti se zde mohou vyřádit, rozvíjet své pohybové schopnosti a trávit čas s kamarády. **Pro malé děti jsou k dispozici pískoviště**, kde si mohou hrát s pískem, stavět hrady a vytvářet různé tvary.

Pro dospělé jsou k dispozici venkovní **cvičební prvky**, jako jsou fitness stroje a cvičební zóny. Tato zařízení umožňují posilování a cvičení venku na čerstvém vzduchu.

V oblasti parku jsou rozmístěny **lavičky a odpočinková místa**, kde návštěvníci mohou relaxovat, odpočinout si a vychutnávat si atmosféru přírody.

V parku jsou **určené části, kde je povoleno pohybovat se se psy**. Tyto oblasti jsou označeny a **informační tabule uvádějí pravidla**, které je třeba dodržovat.

V různých částech parku jsou umístěny **odpadkové koše, které slouží k likvidaci psího odpadu**. Obora je vybavena vodními zdroji, jako jsou **fontánky nebo misky s vodou, které poskytují psům možnost napít se a zchladit se v teplých dnech**.

Obora nabízí komfortní prostředí pro cyklistiku díky tomu, že **pěší a cyklostezky jsou zde rozděleny**. Tato rozdělení umožňují cyklistům bezpečně a pohodlně projíždět parkem, zatímco pěší návštěvníci si mohou užívat procházky a klidného prostředí.

Regulovaný pobyt se psy v oboře

Lanový parkur

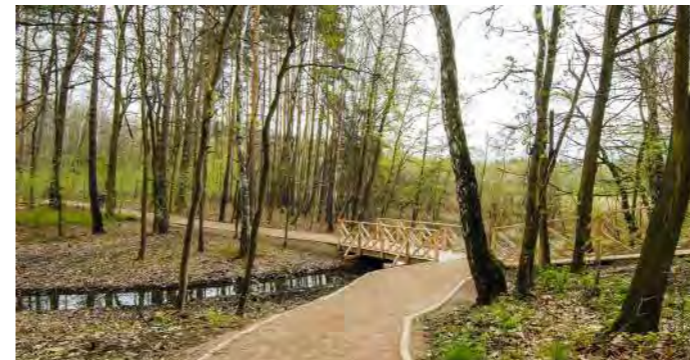

Dětská hřiště

4.3. Lesopark Ostende

PLZEŇ - BOLEVEC, ČESKÁ REPUBLIKA

Revitalizace toku

Nový mostek

V Lesoparku Ostende, který se nachází v Plzni, proběhla nedávno revitalizace toku a byl zde vybudován nový mostek. Tato iniciativa přinesla mnoho pozitivních změn a zlepšení pro samotný lesopark i pro návštěvníky.

Revitalizace toku měla za cíl obnovit a zlepšit ekologickou rovnováhu v okolí parku. Byly provedeny úpravy břehů, čištění toku a odstranění nežádoucí vegetace, což pomohlo vytvořit příjemné a přirozené prostředí pro rostliny a živočichy. Díky těmto opatřením se **podařilo obnovit přírodní habitat a vytvořit vhodné prostředí pro místní flóru a faunu**.

Součástí revitalizace byla také výstavba nového mostku. Tento **mostek slouží jako spojovací prvek mezi různými částmi parku a umožňuje pohodlný přístup pro návštěvníky**. Je navržen s ohledem na estetiku a harmonizuje s okolní přírodou, aby snadno zapadl do prostředí parku a zároveň poskytoval bezpečný přechod přes tok.

Díky revitalizaci toku a výstavbě nového mostku se Lesopark Ostende stal ještě atraktivnějším pro místní obyvatele i návštěvníky. Lidé mohou nyní využívat pohodlného spojení mezi různými částmi parku a těšit se na procházky a odpočinek v příjemném prostředí. Tato iniciativa přispěla k obnově a ochraně přírodního bohatství parku a zlepšila celkovou kvalitu prostředí pro všechny, kteří sem zavítají.

4.4. Obora Hledná

BRNO, ČESKÁ REPUBLIKA

Obora Hledná se nachází v Brně, městě v Jihomoravském kraji. Tato obora je přírodním parkem a rekreačním areálem, který nabízí různé možnosti pro volnočasové aktivity a odpočinek.

V oboře Hledná se nachází rozsáhlý lesní porost, louky a rybníky, které tvoří malebné a příjemné prostředí. Oblast je domovem rozmanité fauny a flóry, včetně různých druhů zvěře, jako jsou srnci, mufloni, daňci a divoká prasata. Návštěvníci se mohou těšit na procházky po značených stezkách a objevování přírodních krás obory.

Obora Hledná je ideální místo pro děti. V oborě existuje naučná stezka, která je speciálně navržena pro děti, aby je seznámila s přírodou a zajímavostmi této oblasti. Tato naučná stezka poskytuje edukativní zážitky a umožňuje dětem objevovat různé aspekty přírody a životního prostředí. V oblasti obory je také dostupné dětské hřiště, které poskytuje další zábavné a bezpečné aktivity pro děti.

Dřevěné hřiště

Naučná stezka

4.5. Lesopark Barbořina

KROMĚŘÍŽ, ČESKÁ REPUBLIKA

Lesopark Barbořina je známý svou bohatou a rozmanitou flórou a faunou. Lesopark je domovem pro mnoho druhů ptáků, savců a dalších živočichů, což poskytuje návštěvníkům jedinečnou příležitost k pozorování a vstupu do přírodního prostředí.

V lesoparku se nachází také naučná stezka, která umožňuje návštěvníkům objevovat a lépe poznat přírodní bohatství tohoto úžasného místa. Naučná stezka je vytvořena s cílem poskytnout informace o místní fauně, floře, geologii a historii parku.

Během procházky po naučné stezce mohou návštěvníci vidět informační tabule, které poskytují zajímavé fakty a popisy jednotlivých rostlin, živočichů a přírodních úkazů, které se v Lesoparku Barbořina vyskytují. Tyto tabule jsou umístěny na strategických místech podél stezky a návštěvníci se tak mohou dozvědět více o okolním prostředí a jeho významu. Naučná stezka vede návštěvníky skrze různé části lesa a poskytuje informace o různých druzích stromů, rostlin a živočichů, kteří zde žijí. Zároveň se návštěvníci dozvědí o historii parku a jeho významu pro místní ekosystém.

Naučná stezka

Dřevěné hřiště

4.6. Lesopark u Litavka

PŘÍBRAM, ČESKÁ REPUBLIKA

Lesopark Litavka je známý také svou blízkostí k řece Litavce, která přidává na jeho kouzlu. Návštěvníci mohou objevovat krásy okolní přírody, pozorovat ptáky, sbírat lesní plody a vychutnávat si klid a pohodu tohoto místa.

U Lesoparku Litavka vzniknul Psí park. Tato nová iniciativa je zaměřena na vytvoření speciálního prostoru **pro psy a jejich majitele**. Psí park má speciálně upravené plochy, kde psi mohou volně běhat, hrát si a socializovat se s ostatními psy. Psí park je navržen s ohledem na bezpečnost a pohodlí psů. Obsahuje různé prvky, jako jsou agility překážky, tréninkové plochy a dostatek prostoru pro běhání a hraní. Tímto způsobem se majitelé psů budou moci setkávat, sdílet zkušenosti a jejich psi budou mít příležitost se kvalitně vyřádit a vybit si svou energii.

Psí park u lesoparku Litavka

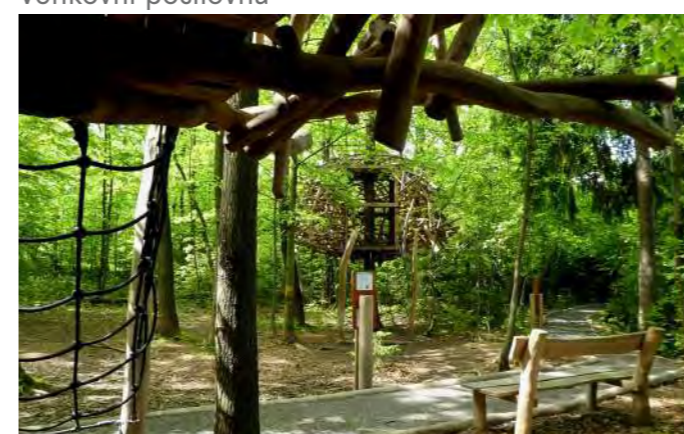
4.7. Lesní stezka Vyhlídka

FRÝDLANT NAD OSTRAVICÍ, ČESKÁ REPUBLIKA

Venkovní posilovna

Lesní stezka Vyhlídka ve Frýdlantu nad Ostravicí je skvělým místem pro rodiny s dětmi i sportovce. Nachází se v městském lese nad budovou horské služby v ulici Pstružovská, nedaleko vrcholu Ondřejník.

Stezka je dlouhá přibližně 3 km, takže ji bez problémů ujdou i děti. Po cestě je možné narazit na **množství dřevěných laviček, kde si můžete odpočinout**. Děti jistě zaujmou dvě velká „vyhlídková hnízda“ zavěšená na stromech, houpací síť, kruhový amfiteátr s pařezy na skákání, nebo dřevěné pexeso. Originální jsou dvě visutá ptačí hnízda, na která se dá vyšplhat pavoučí sítí. **Vše je doplněno otočnými naučnými cedulemi s pěknými obrázky poskytujícími informace o fauně a flóře daného území.**

Na konci stezky je možné najít **workoutové hřiště**, které ocení především starší děti a dospělí. Na konci stezky, vedoucí podél ulice Ondřejnická, navíc vyrostlo workoutové hřiště z akátového dřeva pro starší děti a dospělé.

4.8. Landský terapeutický park

BRILON, NĚMECKO

Landský terapeutický park v Brilonu je unikátním a inovativním konceptem, který kombinuje léčivou sílu přírody s terapeutickými intervencemi za účelem podpory blahobytu a zlepšení kvality života jednotlivců. Nachází se v Brilonu v Německu a nabízí klidné a pohodové prostředí, kde návštěvníci mohou nalézt útěchu, relaxaci a spojení s přírodou.

V parku najdeme **rozmanitý mobiliář přispívající k pohodlí, relaxaci a komfortu návštěvníků**. Mobiliář je pečlivě vybrán a umístěn tak, aby podpořil terapeutické a rekreační potřeby jednotlivců a přispěl k celkovému zážitku z návštěvy parku.

V Landském terapeutickém parku najdeme také kovové **schody, které slouží jako součást terénního uspořádání a přístupu ke různým částem parku**. Tyto kovové schody jsou pečlivě navrženy a umístěny tak, aby umožnily pohodlný a bezpečný přístup návštěvníkům do různých úrovní terénu a zajímavých lokalit v parku.

V parku je **umění**, které je integrováno do celkového designu a konceptu prostoru, aby vytvořilo harmonii a synergii s přírodním prostředím. Umělecké prvky se mohou měnit a vyvíjet s časem, aby obohatily a obnovily zážitky návštěvníků.

Pohodlné schody

Land art

Relaxační mobiliář

4.9. Výstava v lese

BERLÍN, NĚMECKO

Informační systém

V rámci výstavy Wald.Berlin.Klima. se návštěvníci mohou vydat na jedinečnou cestu po lesním prostoru, který slouží jako galerie a prostor pro reflexi vztahu mezi člověkem a přírodou. Tato **interaktivní výstava** propojuje umění, vědu a ekologii, aby oslovila návštěvníky a povzbudila je k přemýšlení o výzvách, kterým čelíme v souvislosti se změnami klimatu.

V **různých částech lesa jsou umístěny instalace, objekty a interaktivní prvky, které zobrazují dopady změny klimatu na lesní ekosystémy**. Návštěvníci se mohou dozvědět o různých druzích stromů, jejich životních podmínkách a vzájemných vztazích v lesním prostředí. Informace jsou prezentovány prostřednictvím názorných panelů, interaktivních prvků a zvukových nahrávek, které nabízejí zajímavé a poučné zážitky.

Jedním z hlavních témat výstavy je adaptace lesních ekosystémů na změny klimatu a jejich význam pro udržitelnost životního prostředí. Návštěvníci se dozvědí o různých strategiích a technikách, které mohou pomoci lesům se přizpůsobit novým podmínkám a ochránit je před negativními dopady změny klimatu. Výstava také představuje inovativní projekty a iniciativy, které se zabývají ochranou lesů a udržitelným lesním hospodářstvím.